Bambaşka bir yer, bambaşka bir zaman... ...bir nefes "Cocktail"

Eşsiz bir sevgi türküsüdür Cocktail'de "her gece", bir nefes huzurdur, mutluluktur, bir kalp çırpıntısıdır, bir doyumdur, sevilen, sevilenle paylaşılan tüm güzelliklere...

Dünya mutfağının seçkin tadlarına, özgün müziğin eşsiz melodilerine, Cocktail gecelerinin o doyumsuz atmosferine ve yepyeni bir Cocktail sezonuna daha yepyeni Cocktail sürprizleri ile MERHABA...

EKİM'DEN itibaren...

Cocktail
RESTAURANT & BAR
147 90 71 · 141 06 11
Osmanbey Site Sineması Üstü

ADEN

20 EYLÜL 1987 YIL:5 SAYI:37 700 TL. (KDV dahil)

nokta

DERS KİTAPLARI FACİASI

Yurt dışında kampanya açıldı

"BÜLENT ERSOY'UN YASAĞI KALKSIN"

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

mithat

ANTALYA

BAKIRKÖY

DENİZLİ

ISPARTA

İZMİR

ÜSKÜDAR

ATT

İÇİNDEKİLER

KAPAK

Ersoy'un yasağı kaldırılsın 12
Söyleşi/Metin Özek 14
Söyleşi/Burhan Apaydın 16

TÜRKİYE

Erken seçim kulisleri 20
Bir korsanlık öyküsü 22
Dalan'ın danışmanı yargılanıyor 24
Tanıklar sanık oldu 28
TRT'de referandum gecesi 30
Mengenecioğlu 25 milyonun peşinde 31
Kent-Koop 32

DÜNYA

Ortadoğu'da silah pazarı 36
SSCB'de Afgan gazileri 40
Goebbels'in anıları 44

EKONOMİ

Söyleşi/İnan Kıraç 48

TOPLUM

İlköğretim dosyası 52
Yamyamlık üzerine yeni bir tez 56

KÜLTÜR SANAT

Müzik/Yeni Türkü 60
Söyleşi/Yaman Okay 64
Ünlüler ve fotoğrafları 66
Pekinel kardeşler 70

İZLENİMLER

Yandı gülüm keten helva 72

SPOR

Basketbolde umutsuz dönem 75

DİĞER BÖLÜMLER

İçindekiler 3
Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Panorama/Türkiye 34
Panorama/Dünya 46
Günlerin Getirdiği 50
Mektuplar 78
Bulmaca 80
Test 81
Kutu Kutu 82

"Bülent Ersoy'un yasağı kalksın"

Türk aydınları ve sanatçıları Bülent Ersoy'un 8 yıldır süren sahneye çıkma yasağının artık kaldırılmasını istiyor. Hukukçular, kişinin Anayasal bir hakkı olan çalışma hakkının ihlali anlamını taşıyan bu yasağın hiçbir hukuksal dayanağı olmadığını belirtirken, ünlü birçok isim, "Yasaksız bir Türkiye" özleminin Bülent Ersoy'unki de dahil her türlü yasağa karşı çıkmakla gerçekleşebileceğini vurguluyor.

(Sayfa 12)

Dalan'ın danışmanı yargılanıyor

İstanbul Belediye Başkanı Dalan'ın danışmanı Recai Delibaşoğlu hakkında "dolandırıcılık, sahte belge düzenlemek, çalışma özgürlüğünü engellemek" suçlarından 18 yıl hapis istemiyle dava açıldı.

(Sayfa 24)

Bir garip korsanlık öyküsü

Üç büyük Türk firmasının milyonlarca dolar değerindeki 9 bin tonluk ihraç malını yükleyip yola çıkan gemi kayıplara karıştı. Araştırmalar geminin adından belgelerine, armatörünün teleksine değin her şeyin sahte olduğunu ortaya çıkardı.

(Sayfa 22)

Eğitim faciası

Uzmanlar ilkokul kitaplarını değerlendirdiler. Öğrenciler ve uzmanlar kitapların dil ve içerik açısından bir felaket olduğunda birleşiyor.

(Sayfa 52)

Baştan çıkmanın fotoğrafı

Ünlü çapkınlar kendilerini "çarpan" kadınları anlattılar. Fotoğrafçılar o kadınları görüntülediler. Önemli olan onlardaki ayartıcılığı görüntüye aktarabilmekti.

(Sayfa 66)

GÜVENİLİR BİR HABERLEŞME ORTAMI İÇİN.

Ulusal haberleşme ağı yenileniyor.

Olanaklardan yararlanmak, işyerinizin ihtiyacına uygun, çağdaş, güvenilir bir iç ve dış haberleşme sağlamak için Netaş'ı arayın.

Netaş/Spacenet Elektronik Santral ve Elektronik Şefsekreterlerin **modüler yapıları,** 3'ten 3000'e ulaşan kapasite imkanı yaratır.

Dünya standartlarındaki teknoloji ile tamamı Türkiye'de üretilen Netaş/Spacenet'lerin **100'ü aşkın yeteneğine,** yoğun **araştırma-geliştirme** faaliyetleriyle daima bir yenisi eklenir.

Netaş/Spacenet kullanmanın önemli bir avantajı da, **yaygın** satış sonrası **servisi** ve cihazı en ufak ayrıntısına kadar tanıyan **uzman personelidir.**

Netaş, yetkin ve kaliteli ürünleriyle çalışma hayatına ve insanımıza haberleşme desteğini sunmaktan gurur duyuyor.

Netaş

3'TEN 3000'E

• **İstanbul:** 172 34 72 • **Ankara:** 117 22 00 • **İzmir:** 19 33 33 • **Adana:** 30 472

Eşinizden boşanmak istiyor musunuz? Ya da normal zamanından beş yıl önce emekliye ayrılmak...

Eğer erkekseniz ve bu tür sorunlarınız varsa işte size bir öneri: Önce erkeklik organınızdan bir operasyon sonucu vazgeçeceksiniz, sonra da onun yerine bir vajina edineceksiniz. Böylece gerçekten kadın olmasanız bile, artık eşinizden boşanmamak için bir nedeniniz kalmayacak... Ve de kadınlara emeklilik hakkı 5 yıl önce tanındığı için rahatça emekli olabileceksiniz...

"Üzülerek" belirtelim bu öneri bizden değil. Bir hukuk davası sonucunda alınan bir Yargıtay kararından.. Uzun süre cinsiyeti tartışılan Bülent Ersoy'un kadın olmadığına kesin kararı verip damgayı basan bu kararın gerekçelerinden biri de şu maddeyi kapsıyor: "Cinsiyetin hukuken değiştirilmesinin kabulü halinde kanuna karşı hile yolu açılabilecektir..." Ve ardından şu örnekler veriliyor: "Karısından ayrılmak isteyen bir koca, askere gitmek istemeyen ya da kadınlara tanınan beş yıl önce emeklilik hakkından yararlanmak isteyenler bu yola başvurabilirler..."

Yargıtay hâkimlerinin "kanuna karşı hile" yolunu kapatmak için erkekliğe mahkûm ettikleri zavallı bir "kadın" Bülent Ersoy. Yediği silleyi kendi başına göğüslemeye çalışan, ama 8 yıldır magazin basına haber yaratmaktan ileri adım atamayan bir mağdur insan... "Erkek elbiseni giy, sahneye çık" diye şart koşmuşlar, "Hayır" demiş. Erkek bedenine hapsedilen kadın ruhu bir kez özgürlüğe kavuştuktan sonra yeniden başa dönmeyi ve taviz vermeyi kabul etmemiş. Yetkililere göre "pantolonu biraz kadınca olabilir, aşırıya kaçmamak kaydıyla makyaj bile yapabilir, örneğin dudağına hafifçe ruj sürebilirmiş." Ama sanatçı bu uzlaşma formüllerine de direnmiş ve Anayasal bir hakkından, çalışma hakkından vazgeçmek pahasına cinsel seçimini yapmış.

Bülent Ersoy'u bu hafta kapak sayfalarında işlemeye karar verdikten sonra görüşünü almak için aradığımız kimi aydından şu tepkiye aldık: "Bu kadar mesele varken..."

Aslında, "bu kadar mesele varken" mantığı, Türkiye'de sık sık karşılaştığımız bir düşünce biçimi. "Birilerinin" ortaya çıkıp toplum adına, toplumun meselelerini önem sırasına koyması, bunu topluma dikte etmeye kalkması, ucu kimi zaman diktalara kadar uzanan antidemokratik eğilimlerin temelini oluşturmuyor mu?

İşte bu haftaki kapak konumuzu seçerken, vurgulamak istediğimiz bir nokta da, yasağın büyüğü küçüğü, önemlisi, önemsizi ayrımı yapılamayacağı, yasakçı kafanın her uygulamasına aynı şiddetle karşı çıkılmadan gerçeğe ulaşılmayacağı inancıydı. Ve inanıyoruz ki, bir toplum "büyük" ve "önemli" meseleler gibi, Dalyan'da nesli tükenen kaplumbağalardan çocuk parklarının bakımsızlığına ve Bülent Ersoy'a konulan yasağa kadar her şeyi,ama her şeyi aynı derecede önemsediği ve cesurca ortaya atabildiği ölçüde uygardır.

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli Yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI
Dr. Adil Özkol
YAYIN KURULU Duygu Asena, Korhan Atay, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Emin Tanrıyar, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Arda Uskan

GENEL YAYIN YÖNETMEN YARDIMCISI
Gülay Göktürk

ANKARA TEMSİLCİSİ
Aycan Giritlioğlu

GÖRSEL YÖNETMEN
Salih Memecan

SORUMLU HABER MÜDÜRÜ
Emin Tanrıyar

İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Hüseyin Şentürk (Ankara)
DIŞ HABERLER Aydın Demirer, Viki İzrail
EKONOMİ Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu.
TOPLUM Levent Tayla
KÜLTÜR Haşmet Babaoğlu
SANAT Sungu Çapan
HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Hümeyra Özalp, Eren Külahlı
YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç
REDAKSİYON Alper Görmüş, Ahmet Turan Altıner
ARAŞTIRMA Ergun Hiçyılmaz
GÜNLERİN GETİRDİĞİ Itır Şahingiray
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan
BÜROLAR İstanbul: Ayşe Baştürk, Ali Boratav, Ruşen Çakır, Ceylan Göllücü, Leyla Olça, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Mehmet Yalçın.
Ankara: Gül Büyükbeşe, Can Karakaş, Erdal Kılıçoğlu, Ayşe Sazak, Nuray Şirin.
Yurt dışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İNGİLTERE: Merih Çolakoğlu, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam.
RESİM ARAŞTIRMA Nejat Ceyhan, Ali Aydın.
FOTOĞRAF Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Ayşegül Evren, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel.
TEKNİK ŞEFLER Necati Güngör (Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı) Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera)
KATKIDA BULUNANLAR: Pertev Atasay, Levent Boyacıoğlu, Hakkı Deveci, Reha Erdoğan, Şahin Erkoçak, Ayça Gülsoy, Mahmut Kurtoğlu, Hızır Tüzel, Emre Ulaş, Kâmil Yavuz, UBA.
ADRES Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU İzmiroğlu İşhanı Kat: 4 No: 404 Konak - İzmir Tel: 25 85 79
SATIŞ BÜROLARI İstanbul Klod Farer Cad. Oğuz İşhanı No: 25 Cağaloğlu
Ankara Konur Sok. 7/4 Kızılay
BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayii ve Ticaret AŞ
DAĞITIM Hürriyet Holding AŞ

GELİŞİM

BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece

KİTAP

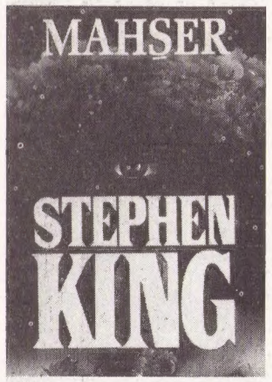

MAHŞER, Stephen King, çev: Gönül Suveren, Altın Kitaplar Yayınevi, Ağustos 1987, 427 sayfa.

"Modern" bir kıyametten söz etmek anlamsız mı? California'da geniş bir bozkırın altında gizlenmiş biyolojik savaş araştırmaları merkezinde tehlikeli bir virüs kaçağı hızla öldürücü bir nitelik kazanır. Koskoca bir ülkenin mahşer yerine dönmesine çok az zaman kalmıştır... Stephen King günümüzün çoksatar korkutucularından. Elbette bir E.A. Poe değil. Yazısıyla da ürpertici bir atmosfer yaratamıyor. Ama "Medyum", "Tepki" gibi çok tutulan romanları yazan King basit anlatıp, görsel bir etki uyandırarak okuyucusunu sürüklemeyi biliyor. Bu tip romanları "tüketenler" için birebir, Mahşer.

MASONLUK, Mithat Gürata, Savaş Matbaacılık AŞ, İstanbul 1987, 148 sayfa.

Türkiye'de masonluk kavramı, halk arasında genellikle siyonizme hizmet eden ve dünya siyonistleri tarafından yönlendirilen "gayri millî" ve gizli bir "mezhep" ya da doğrudan doğruya "gizli amaçlı" bir örgüt olarak düşünülür. Gerçi bu anlayış bir bakımdan tümüyle yanlış sayılamaz. Çünkü mason loncaları, az çok öbür derneklerde de olduğu gibi, her isteyene açık değildir; mason olabilmenin çok sıkı kuralları, ilkeleri vardır ve ancak bu kuralları ve ilkeleri yürekten benimsediğine inanılan kişiler biraderliğe kabul edilirler. Ayrıca, mason loncaları uluslararası niteliğiyle, ulusal bütünlüğü, ulusal dayanışmayı zedeleyici, hem de dinsizliği teşvik edici kaynakları çağrıştırır. Daha önce "Masonluk Nedir, Ne Değildir?," "Unutulan Âdetlerimiz ve Loncalar", "Atatürk ve Masonlar" gibi kitaplarıyla tanıdığımız Mithat Gürata, son çıkan "Masonluk" adlı araştırmasında bu örgütün felsefesini, çalışma yöntemlerini, tarihini, bir sevgi ve ahlak okulu olarak insanlar arasındaki rolünü nesnel ve açık seçik bir biçimde ortaya koyuyor, özellikle de Anadolu'da yaklaşık 12 yüzyıldan beri süregelen Ahilik geleneğiyle benzerlikleri üstünde duruyor. "Masonluk", konuyla ilgilenenler için salık verilebilir.

En çok satan kitaplar

1. **Önce İnsanım Sonra Gazeteci,** Emin Çölaşan, Tekin Yayınları (1)
2. **Kim Kazandı, Kim Kaybetti,** Osman Ulagay, Bilgi Yayınları (2)
3. **Kadının Adı Yok,** Duygu Asena, Afa Yayınları (3)
4. **Kendine Ait Bir Oda,** Virginia Woolf, Afa Yayınları (4)
5. **Koku,** Patrick Süskind, Can Yayınları (3)
6. **Kudeta-2,** Cüneyt Arcayürek, Bilgi Yayınları (10)
7. **Güneşin Yedi Rengi,** Cengiz Çandar, Boyut Yayınları (-)
8. **Hoşçakal Umut,** Ayla Kutlu, Bilgi Yayınları (7)
9. **Bir İhtilal Daha Var,** Örsan Öymen, Milliyet Yayınları (11)
10. **Biz Devrimi Çok Sevmiştik,** Daniel Cohn-Bendit, Afa Yayınları (9)
11. **THKP—C Doğuşu ve İlk Eylemleri,** Kaynak Yayınları (12)
12. **Müebbet Türküsü,** Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (13)
13. **Sandıktan İhtilale,** Cüneyt Arcayürek, Bilgi Yayınları (-)
14. **Hepinizi Öpüyorum,** Daniel Cohn-Bendit, Metis Yayınları (8)
15. **Suya Sabuna Dokunarak,** Yalçın Pekşen, Cep Yayınları (-)

Bu listenin oluşturulmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da **Akademi, Acar, Deniz, Gençlik** ve **Nezih,** Ankara'da **Bilgi, Dost, İlhan-İlhan, Dönüşüm** ve **İmge,** İzmir'de **Dost, İleri** ve **Yavuz,** Antalya'da **Akdeniz.** (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta öncesinin sıralamasındaki yerini belirtmektedir.)

Sinemanın da dili var

ZEYNEP'İN SİNEMA KİTABI, Seçil Büker. Hil Yayın, Eylül 1987, 42 sayfa.

"Sevgili çocuklar, sinema dilinin de Türkçe, İngilizce, Fransızca gibi öğrenilmesi gereken bir dil olduğunu hiç düşündünüz mü?" Böyle diyor Seçil Büker. Bugüne kadar kitaplarında sinema semiyolojisi üzerine az çok "arif olan" okuyucu için yazan Büker, bu kez çok şirin bir kitap hazırlamış. S. Spielberg'ün ünlü E.T'sini yönetmenin tercihlerini ve "dili"ni vurgulayarak kısa, yalın cümlelerle anlatıyor. Bir örnek: "Yönetmen merdivenlerde E.T.'nin sadece ayaklarını gösterir. Bize E.T'yi ansızın göstermek istediği için yapar bunu." Metin, desen ve fotoğraflarla desteklenmiş. Sinemayı seviyorsanız, aslında 7'den 70'e bütün çocuklar için hazırlanmış bu kitabı edinin.

İTAATSİZLİK ÜZERİNE, Erich Fromm, çev: Ayşe Sayın. Yaprak Yayınları, 1987, 184 sayfa.

Arka kapakta yazdığı gibi yüzyılın büyük düşünürlerinden değil Erich Fromm. Ancak Batı'da ve Türkiye'de geniş bir okuyucu kitlesi bulan bir sosyal psikolog. Dinden, özgürlüklere, Marks'tan Freud'a çeşitli konularda yazarken, "eski moda" da olsa sıkı hümanizmi ve modern insan tipine karşı çıkışıyla etki uyandıran Fromm'un 1980'deki ölümünden hemen önce derlediği çeşitli konulardaki denemelerinden oluşuyor bu kitap. İnsanoğlunun kurtuluşunu "itaatsizliğini artırmasında" bulan denemesi özellikle dikkati çekiyor.

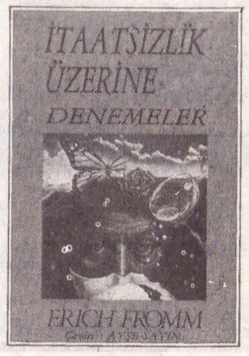

17. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA İSTANBUL, R.Mantran, Çev.: Mehmet Ali Kılıçbay, Enver Özcan, V Yayınları, 1. Cilt Ekim 1986, 2. Cilt Aralık 1986, 375 ve 344 safya.

Bazı kentler yaşadıkları anın dışına da taşma mutluluğuna sahiptirler. Tarih tarafından yoğrulan ve tarihi yoğuran çok az sayıda kent, bugün de geçmişin mirasına sahip olabilmenin gururunu taşıyor. İki imparatorluğa başkentlik yapmış, bir dönemin dünyasının tek büyük şehri olmuş, uygarlığın simgesi sayılmış, Akdeniz'e damgasını vurmuş ama onun etkisini de iliklerine kadar hissetmiş olan İstanbul kadar tarih yüklü kaç tane şehir var ki yeryüzünde? İstanbul âşığı bir İstanbullu olan Galatasaray Lisesi eski hocalarından ve şu anda Fransa'da Aix-en-Provence Üniversitesi'nde tarih profesörü olan Robert Mantron bu "şehr-i aziz"ə olan hemşehrilik görevini bu kitapla yerine getiriyor.

Bir kent güzel bir kadın gibidir, onu ancak aşkla sevenler onun doyumsuz güzelliklerinin hazzına ulaşabilirler... Bu kitap İstanbul'u aşkla sevenler için...

"GENEL KOORDİNATÖR"

Genel Koordinatör'ün
kuruluşun faaliyetlerinden tam yetkiyle sorumlu olması;
Başkan ve Yönetim Kurulu ile departmanlar arasındaki koordinasyonu sağlaması;
yönetim, finans, üretim ve pazarlama fonksiyonlarının işleyişini yönlendirmesi;
satış ve pazarlama ağını denetlemesi;
bütün bunları en etkili şekilde gerçekleştirebilmek için
gerektiğinde kendi kadrosunu kurması;
bilgisayar sistemlerinden yararlanabilmesi;
üst düzey yöneticilik tecrübesine,
dinamik, karizmatik bir kişilik yapısına sahip olması;
yurtdışında eğitim görmüş ya da iş tecrübesi edinmiş olması;
yurtdışı ilişkilerini yürütebilmek için gerekli
yabancı dillerden en az birini çok iyi bilmesi bekleniyor.

Bu görevi
iç ve dış piyasada faaliyet gösteren,
sektöründe lider büyük bir kuruluşun
sıhhatli, dinamik çalışma ortamında üstlenmek ve
görevin zorluklarıyla doğru orantılı avantajlarından yararlanmak isteyen
"genel koordinatör"lerin
gerekli buldukları bilgileri, kartvizitleriyle birlikte
P.K. 434, Şişli adresine göndermeleri rica olunur.

Başvurular kesinlikle gizli tutulacaktır.

SİNEMA

40 m² ALMANYA. Bu hafta Beyoğlu Emek Sineması'nda, 1986 Locarno Festivali'nde Gümüş Leopar ödülünü alan genç Türk yönetmen Tevfik Başer'in **"40 m² Almanya"**sı gösterilecek. Görüntü yönetmenliğini İzzet Akay'ın yaptığı, başrollerinde Özay Fecht, Yaman Okay, Demir Gökgöl'ün yer aldığı filmde, kocasının dışarı çıkmayı yasakladığı, tüm yaşamı küçücük bir evde geçen bir gurbetçi kadının dramı yansıtılıyor.

40 m² Almanya'da Yaman Okay ve Özay Faht filmden bir sahnede

POLİSİYE FİLMLER TOPLU GÖSTERİSİ. Ankara Kızılırmak Sineması'nda Sidney Lumet'in **Serpico** (Al Pacino, Cornelia Sharpe), John Cassavetes'in **Gloria** (Gena Rowlands, Buck Henry), C. Miller'in **Korkunç Şüphe (Garde a Vue,** Lino Ventura,

Gena Rowlands "Gloria"da

Romy Schneider), Bob Swaim'in **Sokakların Kanunu** (La Balance, Nathalie Baye, Richard Berry) filmlerinin gösterimi sürecek.

SOVYET FİLMLERİ HAFTASI. 16-19 Eylül tarihleri arasında Ankara'da Akün Sineması'nda bir Sovyet Filmleri toplu gösterimi düzenlenecek. İkili kültürel değişim programı uyarınca gerçekleştirilecek gösterilerde V. Vasilyev ve B. Yermolayev'in **Fouette,** K. Narlıev'in **Karakum Gölgede 45 Derece,** Roman Balayan'ın **Tılsımım Koru Beni,** P. Chukrai'nin **Zina,** E. İsmuhammedov'un **Elveda Yazın Yeşilliği,** Y. Matveyev'in **Oğulların Çağı,** S. Solovyov'un **Yabancı Beyaz ve Çilli** adlı filmleri sunulacak. Filmlerin tümü Türkçe alt yazılı.

DÜNYANIN KADERİ. Ortaköy Sanat Merkezi'nde bu hafta **Aşk Delisi**'nin **(Fool For Love)** gösterimi sürerken, 12.15 ve 19.00 seanslarında **Dünyanın Kaderi (China Syndrom,** Jane Fonda, Jack Lemmon) gösterilecek.

SERGİ

DAVİD HOCKNEY. Çağdaş Avrupa resim sanatının önde gelen adlarından ünlü İngiliz sanatçı **David Hockney**'in desenleri Ankara Urart Galeri'de 17 Eylül'den başlayarak sergilenecek. Hockney'in sergide yer alan çalışmaları Picasso'nun Mavi Gitar'ı üzerine yorumları içeriyor.

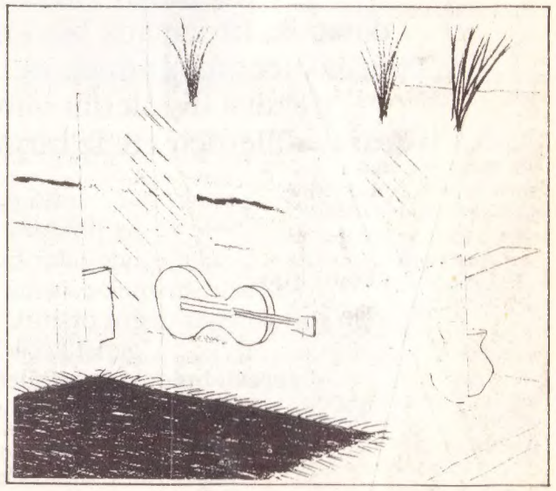

TİYATRO

VAHŞİ BATI. İstanbul Şehir Tiyatroları, 15-20 Eylül tarihleri arasında Devlet Resim ve Heykel Müzesi salonunda son yıllarda yıldızı parlayan yazar, senarist ve sinema oyuncusu Sam Shepard'ın "Vahşi Batı" adlı oyunu sahnelenecek. Oyunu sahneye koyan Tunç Yalman. Erol Keskin, Cüneyt Türel, Ersan Barkın, Perihan Tedü başlıca rolleri paylaşıyor.

13 EYLÜL Pazar

TV1

12.01 Haberler
12.15 Voltron
12.45 Pazar Sineması ➡
14.15 Sohbet
14.30 Rekabet-2
15.15 Pazar Konseri
16.15 Tayland'a Yolculuk-3
17.15 TV'de Sinema "İntikam Peşinde" ➡
19.00 Müzik Demeti

19.30 Petro-5
20.30 Haberler
21.15 Son Tren
22.10 Devlet Klasik Türk Müziği Korosu
22.50 Spor
23.50 Haberler

TV2

19.51 Tıcky-Tocky
20.15 Hava Kurdu-9
21.00 Müzik
21.30 Haberler
22.00 Mac Gyver-11 "Ölüm Tuzağı"
22.45 Pazar Eğlencesi

14 Pazartesi

TV1

19.01 Haberler
19.15 He—Man
19.40 Yaz Okulu "Computer"
20.00 Turizm Köşesi
20.30 Haberler
21.15 Karanlığın Eşiğinde - 4
22.10 Kapı Aralığından
23.00 Otel-10
24.00 Haberler
00.05 Akdeniz Oyunlarından Görüntüler

TV2

19.51 Galtar-12
20.15 Balta Ailesi - 5
21.00 Türk Maden Sanatı ve Sergisi
21.30 Haberler
22.00 Berlin Alexandre Meydanı-10
22.45 Konser "Hülya Süer"

15 Salı

TV1

19.01 Haberler
19.15 Küçük Prenses-6
19.40 Yaz Okulu "Computer"
20.00 Üretimde ve Tüketimde Kayıplar
20.30 Haberler
21.15 Haber Program
22.20 Dikkat
22.30 TV'de Sinema "Kahraman" ➡
00.20 Haberler
00.25 Akdeniz Oyunlarından Görüntüler

TV2

19.51 Gelişen Dünya
20.15 Haftanın Dizisi "Burddy Holly'nin Hikâyesi-1"
21.00 Hobiler
21.30 Haberler
22.00 Eğlence-2
22.45 Çalıkuşu-6 "Son"

16 Çarşamba

TV1

16.00 Beşiktaş-Inter Avrupa UEFA Kupası Maçı Naklen
17.45 Müzik
18.00 Dinamominsk-Gençlerbirliği Avrupa Kupa Galipleri Maçı
20.00 Haberler
20.30 PSV Einduoven-Galatasaray Avrupa Şampiyon Klüpler Kupası Maçı

22.00 Dedektiflik Bürosu-9
22.45 Akdeniz Oyunlarından Görüntüler
23.50 Haberler

TV2

19.46 Küçümenler Köyü
20.05 Spor
20.25 Müzik Köşesi
20.45 Yazın Yarışalım
21.30 Haberler
22.00 TV'de Sinema "Harry'nin Derdi" ➡

17 Perşembe

TV1

19.01 Haberler
19.15 Yıldızlar Hâkimi -7
19.40 Yaz Okulu "Computer"
20.00 İnanç Dünyası
20.30 Haberler
21.15 Perihan Abla
22.10 Avrupa Kupalarından Özetler
22.30 TV'de Sinema "Sütçüler Kralı" ➡
24.00 Haberler
00.10 Akdeniz Oyunlarından Görüntüler

TV2

19.51 Müzik Bahçesi
20.15 "Buddy Holly'nin Hikâyesi-2"
21.00 Sanat-Festival
21.30 Haberler
22.00 Gündem
22.45 Aşk Gemisi

18 cuma

TV1

19.01 Haberler
19.15 Polyanna-35
19.40 Henderson Kardeşler-10
20.30 Haberler
21.15 Karanlığın Eşiğinde-5
22.10 Konser
23.00 Kazablanka-4
23.50 Haberler
24.00 Akdeniz Oyunlarından Görüntüler

TV2

19.51 TRT Tango Orkestrası
20.15 Süper Tren
21.00 İslam ve Toplum
21.30 Haberler
22.00 TV'de Sinema "Kırmızı Pabuçlar" ➡

19 cumartesi

14.01 Haberler
14.05 Küçük Nell
14.30 Vahşi Hayat -10

15.15 Görünmez Adam - 6
16.00 Bulmaca
16.25 TV'de Sinema "Charlie Bubbles" ➡
17.55 Müzik Yelpazesi
18.45 Dünyanın Büyük Demiryolu Seyahatleri-4
19.30 Çevre Harekâtı- 10
20.30 Haberler
21.15 Altın Kızlar-16
21.50 Cumartesi Show
22.45 Akdeniz Oyunlarından Görüntüler
23.50 Haberler

TV2

19.51 Komedi Dünyası
20.00 Sevimli Yaramaz
20.15 "Buddy Holly'nin Hikâyesi-3"
21.00 Merak Ettikleriniz
21.30 Haberler
22.00 Konser "Vivaldi Four Seanson"

TELEVİZYON

TV1 MUHTEŞEM TAKIM (Brat Patrol). Gençlik başarı ödülünü kazanmak için iki grup arasındaki çekişme bir askeri üsdeki soygunların ortaya çıkartılmasına yol açar. Yönetmen Mollie Miller. Oyuncular Sean Astin, Tim Thomersan. **Önemsiz bir film.**

13 Eylül Pazar

William Holden ve Susan Hayward "İntikam Peşinde"

TV1 İNTİKAM PEŞİNDE (The Revengers). Olacak iş değil! Pazar günleri televizyonda sinema programı western filmleri toplu gösterimi haline geldi. Bu kez türün bayağı sert, şiddetli bir örneği var. Başlarında bir beyazın bulunduğu kızılderili at hırsızları bir çiftçinin ailesini katlederler. Yalnız kalan John Benedict bir hapishaneden çıkardığı adamlarla birlikte katillerin peşine düşer. Ama yanına

Galatasaray zorlu bir rakip önüne çıkacak

Akdeniz Oyunları ve Avrupa Kupaları

TV1 Bu hafta 1. kanalın yayın saatleri içinde spor görüntüleri önemli bir yer kaplıyor. Suriye'nin Lazkiye kentinde yapılan 10. Akdeniz Oyunları'ndan görüntüler pazartesinden başlayarak her gün kapanış haberlerinden sonra ekrana gelecek. 16 Eylül Çarşamba günü ise ekranda tam bir futbol şöleni var. Takımlarımızın Avrupa Kupaları'ndaki ilk sınavlarında, Beşiktaş-Inter, Dinamominsk-Gençlerbirliği ve PSV Eindhoven-Galatasaray maçları naklen yayınlanacak. Tabii bir aksilik çıkmazsa... Aynı gün saat 22.00'den sonra da anlaşma sağlandığı takdirde Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'nda erken final sayılan Napoli-Real Madrid karşılaşması verilecek.

yardım etmeleri için aldığı adamlar parasına göz koyarlar... TRT'nin film seçicileri yaşını başını almış kovboylardan hoşlanıyor herhalde! Başrollerde William Holden ve Ernest Borgnine var. Aynı zamanda 1975'te ölen Susan Hayvard'ın son filmi. Yönetmen Daniel Mann. **Bu türü sevmiyorsanız zamanınızı boşa harcamayın.** 1972 ABD yapımı, 108 dakika.

13 Eylül Pazar

TV1 KAHRAMAN (Local Hero). Dev Amerikan petro-kimya şirketi Knox Oil, İskoçya'nın kıyı köylerinden birinde bir rafineri kurmaya karar verir. Ama köylüler topraklarını satmaya hevesli oldukları halde şirketle pazarlık yapmaya başlayıp işi ağırdan alınca, Knox Oil olayı sonuçlandırmak için Mac Intyre'ı bölgeye gönderir. Sonunda Mac'ın önünde tek engel olarak yaşlı Ben kalır. Ben, plajın satılık olmadığını söyleyince ortalık karışır. Olaylar biraz da gülünç biçimde gelişir. Bill Forsyth filmleri eleştirmenlerin dikkatini çeken İskoç asıllı genç bir yönetmen. **Kahraman**'la 1984'te İngiliz Sinema Akademisi en iyi yönetmen ödülünü kazandı. 1986 İstanbul Sinema Günleri'nde de ilgi toplayan film, kimilerince de bir taşla çok kuş vurmaya kalkışıp beceremmekle eleştirilmişti. Başrollerde Burt Lancaster, Peter Riegeart ve Fulton Maekay var: **İzleyin ve videonuz varsa kaydedin.** 1983 İngiliz yapımı, 108 dakika.

"Kahraman"da şirketin adamını 70'lik Burt Lancaster oynuyor. Yanında Ben rolünde Fulton Maekay

15 Eylül Salı

TV2 HARRY'NİN DERDİ (Trouble With Harry). "Gerilim Ustası"nın klasiklerinin gösterimi sürüyor. Ortada bir ceset vardır ve bir yığın insan çeşitli nedenlerle bu cesedin ortadan kaldırılması işine karışır. Cinayeti kimin işlediği de tartışmalıdır. Bayan Gravely kendine saldırdığı için Harry'yi öldürdüğünü söylerken, ormanda avlanan yüzbaşı kaza kurşunuyla vurduğunu düşünmektedir. Bir dönemin uzun boyu ve zarif edasıyla tanınan aktörü John Forsyth'ın başarılı kompozisyonu ve Harry'nin dul eşini canlandıran Shirley Maclaine'in ilk sinema çalışması olması filmin ilginç yanları. Küçük bir bütçeyle çekilmesine karşın Hitchcock'un para kaybettiren tek yapıtı. **Harry'nin Derdi soğuk anlatımlı ama iyi oynanmış, görsel zenginlikleri olan bir karagüldürü. İzlenmeli.** 1955 ABD yapımı, 93 dakika.

16 Eylül Çarşamba

Hollywood'un hareketli oyuncusu S. Maclaine "Harry'nin Derdi"yle sinemaya girmişti

Basketbol milli takımı kafilesi yolculuk öncesinde

Norman Wisdom (sağda) bizde tutulmamıştı. Bakalım TV izleyicisi sevecek mi?

TV1 SÜTÇÜLER KRALI (Early Bird). Kendi halinde bir sütçü olan Pitkin bir anda büyük süt ürünleri şirketleri arasındaki kavganın içine düşer. "Komedi Sanatından"da bu hafta sahneden gelme bir İngiliz oyuncu Norman Wisdom var. Bizde "Enayiler Kralı" adıyla gösterilen filmleri pek tutulmamıştı. Aslında ülkesi dışında "ikinci sınıf komedyenliğin" üstüne çıkamadı Wisdom. Robert Asher'in yönettiği **gereksiz biçimde uzun ve yaratıcılıktan uzak bu film, yine de komediseverlerin hoşuna gidebilir.** 1965 İngiliz yapımı, 98 dakika.

17 Eylül Perşembe

TV2 KIRMIZI PABUÇLAR (La Femme aux bottes rouges). 7. sanatın ustalarından Louis Bunuel'in oğlu Juan da sinemayı seçti ve 70'lerde babasınınkileri andıran birkaç film yaptı. **Kırmızı Pabuçlar** bunlardan biri ve oyuncuları bile baba Bunuel'in gözdeleri: Catherine Deneuve ve Fernando Rey. Fransa'nın artık "ulusal simgesi" olan Deneuve burada sezgileri doğaüstü, cinsel eğilimleri "olağandışı" ilginç bir tipi canlandırıyor. Juan Bunuel resim koleksiyonculuğunun entrikalarıyla cinselliğin zihinsel labirentlerini yarı-gerçeküstücü bir dille bir araya getirmiş. **Sinema tutkunları için ilginç bir örnek.** 1974 Fransız, İtalyan, İspanyol ortak yapımı, 92 dakika.

18 Eylül Cuma

Catherine Deneuve artık Fransa'nın simgesi ama filmlerinde rolü neyi gerektiriyorsa o kılığa giriyor

"Charlie Bubbles"da Albert Finney ve Liza Minelli oyun güçlerini sergiliyorlar

TV1 CHARLIE BUBBLES. Birden üne ve refaha kavuşan bir romancı, yaşantısını anlamsız bulmaya başlar. Eski günlerine, işçilik yaptığı zamanlara özlem duyar. Ama eski günlere dönme çabası başarısızlığa uğrayacaktır. Kraliyet Drama Sanatları Okulu çıkışlı, çok yetenekli bir oyuncunun, Albert Finney'in aynı zamanda yönetmenliği de denediği bir film. TV'de gösterilen "Düellocular", "Şark Ekspresinde Cinayet" ve videolarda izlenen "Under The Volcano"daki olağanüstü oyunuyla tanınan Finney'in bu filmi **alçakgönüllü, başlangıçta biraz yavan gelen, sonra açıldıkça açılan etkileyici ve akılda kalıcı.** Yazarın Amerikalı sekreteri rolünde gencecik bir Liza Minelli kendisine özgü pırıltıları **Charlie Bubbles**'a da taşıyor. **Ters bir saatte ekrana geliyor ama izlemeye çalışın.** 1968 İngiliz yapımı, 91 dakika.

19 Eylül Cumartesi

KAMUOYUNUN ORTAK GÖRÜŞÜ

BÜLENT ERSOY SAHNEYE...

Bülent Ersoy'u sahneden men eden idari karar ve onu hâlâ "erkek" sayan hukuki yaklaşım kamuoyunca benimsenmiyor. **Nokta**'nın görüşlerine başvurduğu çok sayıda Türk ve yabancı aydın bu yasağın da öteki yasaklar gibi bir "demokrasi ayıbı" olduğu noktasında birleşiyor.

İdareci: Transseksüel mransseksüel anlamam ben. Kadın ve kızların sahneye çıkmasını, yörenin en büyük mülkiye amirinin iznine bağlayan ilgili yasanın ilgili maddesine dayanarak, Bülent Ersoy'un sahneye çıkmasını yasaklıyorum.

Hukukçu: Ama efendim, gerek yerel mahkemelerde açılan iki davada, gerekse de Yargıtay'a yapılan itirazda, Bülent Ersoy'un kadın olduğu reddedildi. Yani hukuk karşısında o bir erkek. Sizin sözünü ettiğiniz Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nun 12. maddesi ise "kadın ve kızların" sahneye çıkmasını izne bağlıyor. Bülent Ersoy, Yargıtay'ın kesinleşen hükmüne göre erkekse, bu maddeye sokulamaz, öyle değil mi?

İdareci: Peki, peki. Madem Yargıtay öyle karar vermiş, biz de onun bir erkek olarak sahneye çıkabileceğini kabul ediyoruz. Ama erkek olan bir kimsenin örf ve âdetlerimize aykırı bir şekilde giyinip, rujlanıp, boyanıp, etekler ile çıkması gençlere hoş bir örnek olmayacağı için müsaade edilmiyor.

Gazeteci: Ama sayın efendim, yasalarımızda böyle bir maddenin olmadığını siz de biliyorsunuz. Hem, erkek giysileriyle kadın giysileri iyice içiçe geçmiş durumda. Sanatçının bir "erkek" olarak nasıl giyinmesi gerektiğini biraz daha açar mısınız?

İdareci: Erkek elbisesiyle, pantolonuyla, saçlarını toplasın, belki hafif ruj da sürebilir, ama bir papyon taksın, bir kravat taksın, bir ceket giysin, sahneye çıksın. Kimse mani olmaz.

Gazeteci: Ama kendisi bir kadın olduğuna inandığı için kadın giysileriyle çıkmakta ısrar ediyor. Hem, Türk sahne geleneğinde erkeklerin kadın giysileriyle sahneye çıkmasının örnekleri sayılamayacak kadar çok. Birini hatırlatayım. Huysuz Virjin, yıllardır böyle çıkar sahneye ve ne halktan ne de yöneticilerden hiçbir tepki görmez.

İdareci: Bir komedyen çıkabilir. Huysuz Virjin denen şahıs bir komedyen olarak çıkıyor.

Gazeteci: Peki, Bülent Ersoy sizin bu sözleriniz üzerine kadın kıyafetiyle sahneye çıkıp şarkılarını söylese, her şarkıdan sonra da bir fıkra anlatıp dinleyicilerini güldürse ne yapacaksınız? Sahneden indirmeye kalktığınızda, "Ben bir komedyenim" dese davranışınız ne olacak? Hem, bir de sanatçının kendisine soralım isterseniz. Sayın Bülent Ersoy, erkek kıyafetiyle sahneye çıkmanız öneriliyor. Ne dersiniz?

Bülent Ersoy: Asla... Benim derdim sahneye çıkmak değil, kadın olarak sahneye çıkmaktır. İdarecilerin önerilerini kabul etmemekle, yüz milyonlarca lira kayba uğradım. Ama böyle davrandığım için hiç pişman değilim. Kaybım milyarları bulsaydı gene reddederdim. Ben bir kadınım çünkü. Bunu bir gün onlar da kabul edecek.

Ben de varım... Biz de varız. Bülent Ersoy'un sahneye çıkma yasağının üzerinden altı, kendisinden istenen tavizi vermeyeceğini açıklamasının üzerinden iki yıl geçti. Peki acaba, idarenin bu tasarrufu kamuoyunun onayını alıyor muydu? Bu sorunun cevabını almak için **Nokta** muhabirlerinin konuştuğu bilim adamı, hukukçu, sanatçı ve diğer aydınların hemen hemen tümü Bülent Ersoy'un yasağının hâlâ sürmesinin bir "demokrasi ayıbı" olduğunu, yasaksız bir Türkiye'yi savunan herkesin Türkiye'deki yasaklar zincirinin bir parçası olan bu yasağa da karşı çıkmaları gerektiğini vurguluyordu. Avukat Turgut Kazan, yasağı "İnsanın çalışma özgürlüğünü elinden aldığı için, referandumdaki yasaklardan bile daha haksız" buluyor, Cem Karaca, "Bülent Ersoy'un davasını savunmaya katkıda bulunmak için ücretsiz bir halk konseri vermeyi" düşündüğünü belirtiyordu. Bülent Ersoy'un yasağının kalkmasını talep edenlerin bir bölümünü ise 6 Eylül'de yasakları kalkan politikacılar oluşturuyordu. Şener Battal'a göre, Bülent Ersoy'un yalnızca yasağı kalkmakla kalmamalı, "kadınlığı da tescil edilmeli"ydi. Eski AP milletvekili İsmet Sezgin de "Bülent Ersoy'un yasağının kalkması gerekir" diyor, şöyle devam ediyordu: "Herkesin yasağının kalkması gerekir. Demokraside yasak yoktur.Bülent Ersoy'lar çok ülkede, hepsinin yasağı kalksın." **Nokta**'nın konuştuğu öteki yasaklılardan İsmet Atalay, Metin Somuncu ve Erol Saraçoğlu da Ersoy'un yasağının kalkmasını isterken, eski MHP milletvekili Yaşar Okuyan, "Bülent Ersoy'un yasağının kalkması gerekmez" diyordu.

"Bülent Ersoy, özgürce sahneye çıksın" talebi yalnızca yurt içinden

değil, yurt dışından da destek buluyordu. İtalyan Radikal Partisi ve Avrupa Parlamentosu üyesi Ciccio Messere'ye göre, Ersoy'a ve benzerlerine reva görülen tutum, "Avrupa Topluluğu"na girmesi zaten çok zor olan Türkiye'nin durumunu daha da ağırlaştırır"dı.

İtalya'da çeşitli partilere mensup milletvekilleri Margarita Boniver, Guido Pollici ve Anna Maria Procacci de aynı düşüncede olduklarını açıklıyorlardı **Nokta**'ya. Yalnız politikacılar değil, yazarlar ve sanatçılar da karşıydı Ersoy üzerindeki yasağa. Ünlü sinema oyuncusu Franco Nero, yönetmen Liliana Cavvani, İtalya Milli Futbol Takımı oyuncusu Marco Tardelli ve yazar Natalia Ginzburg "Bu tür yasakları, kendilerinin anlamasının zor olduğunu" vurguluyorlardı.

Yunanistan'da ise Atina Baro Başkanı Fotis Kouvelis ile Yunanlı eşcinsellerin çıkardığı "Amfi" dergisi çalışanları tepki gösterenlerin başında geliyordu. "Amfi" çalışanları, "Biz çağıralım, burada konser versin Bülent Ersoy" diyorlar, yakında resmi bir girişimde bulunabileceklerini de ekliyorlardı.

Eski MSP milletvekili Şener Battal: "Kadınlığı da tescil edilmeli."

Eski AP milletvekili İsmet Sezgin: "Herkesin yasağı kalksın"

Ne bu şiddet, bu celal? Peki, nedendi bu inat? Altı yıl önce Ersoy'la aynı kaderi paylaşıp sahneye çıkmaları yasaklanan kişilerin üzerlerindeki yasak birkaç ay sonra fiilen kalktığı halde, onun yasağı neden yıllarca sürmüştü? Bülent Ersoy'un bütün suçu "erkek giysileri giyme" tavizini vermemesi miydi? Bir an için Ersoy'un erkek olduğu kabul edilse bile, Türk sanat geleneğinde, özellikle tiyatroda erkeklerin kadın kıyafetiyle sahneye çıkması bunca yaygınken, Bülent Ersoy'dan neden esirgeniyordu bu hak? Huysuz Virjinler, "Şabaniye" kılığındaki Kemal Sunal'lar bu çerçevede savunulabilir miydi? Hem sonra Ersoy, "Acı Ekmek" filminde baştan sona kadın rolünde görülmüş, bu filmi İstanbul sinemalarında gösterilmemiş miydi? Sinemanın "ahlak bozma dozu"nun daha yüksek olduğu göz önüne alınırsa, sahne yasağının herhangi mantıklı bir yanı kalıyor muydu? Öte yandan, başta Necip Kocayusufpaşaoğlu, Burhan Apaydın, Köksal Bayraktar, Haluk Burcuoğlu gibi çok sayıda saygın hukukçunun üzerinde birleştiği öteki haksızlık, "Bülent Ersoy'un bir erkek olduğu inatlaşması neden hâlâ sürdürülüyordu?"

Bir tuhaf hikâye. "Modern, çağdaş hukuk düzeninde bir insanın konuşması, çalışması, onun bunun kendine göre düşünceleri ile yasaklanamaz. Eğer yasaklanır diyen varsa, şöyle bir silkinip etrafına baksın, iki dudağın arasından çıkıp da delinmemiş yasak kaldı mı?"

Bülent Ersoy bu sözlerle yakındığında, ima ettiği siyasi yasaklıların yasağı resmen kalkmamıştı ama, dediği gibi fiilen geçerliliği de kalmamıştı. "Suçsuz ya da yargılamasız ceza" anlamında aynı kategoride yer alan sanatçının yasağı da bu çizgiyi izleyecek, yasalar karşısında kadın kabul edilerek bir gün kadın giysileri içinde sahneye çıkabilecek miydi? Hikâyenin geleceği hâlâ belirsizdi ama, geçmiş, bütün kamuoyunun önünde cereyan etmiş, sonunda ülkenin en değerli hukukçularının hakkında mütalaalar verdiği, yazılar yazdığı bir konu haline gelmişti. Ersoy'a göre, buna rağmen basın, olayın hep sansasyon yönünü deşelemiş, ortadaki açık hukuki ihlali görmezlikten gelmişti. Oysa "olay", birçok hukukçunun üzerinde birleştiği gibi inanılır bilimsel bir tanıya, yargıya varması zorunludur. Bunun için testler, bilimsel ayırtlar oluşturulmuştur ve bu teknik ölçüt demetleri güngünden geliştirilmektedir.

Nokta: Konunun yurdumuzda ünlü bir örneği var: Bülent Ersoy. Cinsel kimliğini değiştirdiğini kabul ettiremiyor ve daha ötesi işini, mesleğini uygulayamıyor. Sahneye çıkması yasaklandı. Doğru buluyor musunuz bu yasağı?

Özek: Doğru bulmuyorum. Bu yasak kalkmalı diyorum. Bülent Ersoy'u tanımam; TV ve gazetelerde çıkan resimleri dışında... Her vatandaş gibi söylediklerini, yapıp-ettiklerini ve hakkında yazılanları okudum... Mesleğimin temel bilgilerinin ışığında, kendisini incelememiş olmama karşın gene de bu okuduklarıma dayanarak kendisinin, yukarda açıklamaya çalıştığım geniş ve göreceli anlamda "kadın" olduğundan kuşkum yok. Doğurganlığının olmaması -ve de bilimin güncel durumuna bakarsanız hiçbir zaman olamayacak olması- yok efendim âdet görmemesi, dış cinsel organlarının "sonradan yapılandırılmış" olması vb. onu kadın saymak gerekliliğini yadsımaz. Davranışbilimin cinsel kimlik konuları ile onyıllardır özel olarak ilgilenen bir hekim olarak onun kadınlığının yasal olarak kabullenilmesi, sahne yasağının kaldırılması gerekliliğine inanıyorum! Ne var ki ülkemizdeki yasak(lar) bir tek Bülent Ersoy'un sahne çalışmasına konan yasak mı?

Yüzbinleri kucaklayan sendikaların ülke yönetimine yönelik düşünce belirtmesi yasağı, kamuoyu oluşturan derneklerin toplum düzenine yönelik düşünce belirtmesi yasağı, yüzbinlerce yurttaşın seyahat özgürlüğüne konan yasaklar, binlerce bilim-düşün adamının çalış ma-öğretme-eğitme olanaklarının ceffelkalem yok edildiği yasaklar, içlerinde benim de olduğum binlerce kişinin düşünmesine, düşündüğünü barışçıl bir yaklaşımla ifade etmesine konan yasaklar ve bu yasağın aşıldığı sayı ile yıllarca zindanda tutuklanmalar varken, çağdaşlığı ve değeri tartışılabilir bir müzik türünü parababalarına dinletebilme olanağına konan yasak, memleketin genelinde bunca üst sırada tartışılmaya değer mi? Bu soruyu kendime sormadan edemiyorum.

İsterseniz şöyle diyelim: İnsan haklarına konan tüm yasaklar kalkmalı yurdumuzda; bu arada cinsel kimliğini bireyin kendisinin saptaması yasağı da, Bülent Ersoy'un sahnede teganni yasağı da kalkmalı...

"Kadın" olduğundan kuşkum yok

Davranışbilimin cinsel kimlik alanında uzun yıllardır hekim olarak çalışan ve araştırmalar yapan Metin Özek* Nokta'*nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Sizce, cinsel kimliğin çağdaş tanımı kısaca nasıl yapılabilir?

Özek: Çeşitli bilimlerde ve onlara dayanan hekimlik tekniğinde, son çeyrek yüzyılda erişilen sonuçlar, eskiden kesinlikle tanımlanmış birçok kavramı tartışılır kıldı. Kimi paradigmaları değiştirdi. Özetle, pek çok saptamanın, tanının koşul sayılan ölçütleri görecelileşti. Sağlık-hastalık durumları, canlılık-ölüm konumları vb. gibi temel kavramlar bile eskiden olduğundan değişik ve daha çok koşula bağımlı, alabildiğine göreceli saptanabilir oldu.

Bu görecelileşmenin göze batan örneklerinden biri de cinsel-kimlik, dişi-erkek ayırtı konusu.

Beynin konu ile ilgili yapı ve işlevleri, içsalgı bezlerinin etkinliği, soyaçekimi ayarlayan programların yuvalandığı kromozomlar-genler vb., cinsel organların oluşma-gelişme ve çalışmaları kompleks bir bütünlük birimi oluştururken bu temelde kişinin cinsel konuda duygusal yönlenmesi, güdülenmesi en önemli faktörlerin başında değerlendirilir oldu. Bilim(ler)in bugünkü aşamasında artık dıştan görülebilir organ oluşumuna bakarak cinselliğin saptanması olanaksız. Bu tür saptamayla kendini sınırlamak geleneksel psikiyatriyi bir tutuculuk aracı olarak kötüye kullanmakla eşanlamlıdır bence.

Cinsel kimliği bambaşka ölçütlerle ve o da göreceli olarak saptamak bir zorunluk. Kişinin olabildiğince özgür -ve fakat elbette ki güdülenmesinde etkili beyin-iç salgı-soyaçekimsel mikro yapılar etkinliğinde seçimle cinselliğini vargılaması onun doğal hakkı. Başka bireyleri zora koşmadıkça, başkalarının gelişme özgürlüğüne sınır koymadıkça seçtiği yönde cinselliğini yaşamak, bireyin temel haklarından biri.

Nokta: Kişiyi seçiminde etkileyen dış etkenler, diyelim ki telkinler yok mudur?

Özek: Var. Show business, ilgi çekmek, insan cinselliğinin varianları ile çıkarını yükseltmek için, yeryüzünün değişik bölgelerinde yeni yetmelere bu yönde albenili öneriler sunar. Bu durum pek yeni de değil. Pueblo Meksikalılarındaki "bardash" tiplerinden, Anadolu köçeklerine kadar pek çok kültürde hoşgörülen, "makbul" variantlar bilinir. Bol paralı, bol alkışlı, koltuklanması bol konumlar, hiç de temel güdülünmesine uygun olmasa bile kimi kimseleri ve de özellikle ego gelişmesi zayıf bireyleri bu tür bir yaşam biçimine çekebiliyor. O yüzdendir ki bir davranışbilimcinin, bireyin cinsellik kimliğini saptamasını incelerken onun özgüdülenmeleri ile yabanetkilere boyun eğmişliği arasında gerekli ayrışımı yapması, ona gö-

Kim ne dedi?

Nokta, ***Bülent Ersoy'unsahne yasağı ile ilgili olarak Türkiye'deki bazı sanatçı ve aydınların yanı sıra, aralarında ünlü aktör Franco Nero, yönetmen Liliana Cavani, İtalyan Milli Futbol Takımı oyuncusu Marco Tardelli ve bazı politikacıların da bulunduğu çok sayıda tanınmış yabancının görüşlerine başvurdu.***

FRANCO NERO

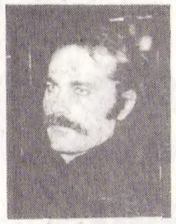

(Aktör)

"Ben özgürlüğe inanıyorum. Hayatın vazgeçilmez parçası özgürlük içinde her insanın istediği cinsiyeti seçmesi de vardır."

TARIK AKAN

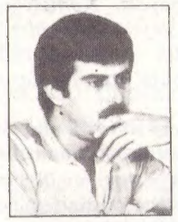

"Ben her türlü yasağa karşıyım. Yasakları umursamaz bir toplumuz. Yasaklar toplum için bir anlam ifade etmiyor. Yalnızca aydınlar tepki gösteriyor ve duyarlı davranıyor. Bu, çok acı bir olgu."

MARGARİTA BONİVER

(Avrupa Parlamentosu üyesi)

"Biz ilke olarak her türlü ayrıma karşıyız. Cinsiyet konusunda yapılan her türlü ayrım din, ırk ve kültür ayrımı kadar ağırdır ve bizim demokratik anlayışımızın dışına çıkar."

TURGUT KAZAN

"Insan hakları açısından haksız ve yakışıksız. Daha önce hep düşündüğüm ve tepki duyduğum bir konudur. Hukukun en temel kurallarına aykırıdır. İnsanın çalışma özgürlüğünü elinden aldığı için, referandumla kaldırılan siyasi yasaklardan bile daha haksızdır."

MARCO TARDELLİ

(İtalyan Milli Futbol Takımı oyuncusu)

"Her insan istediği gibi olmalıdır. Ferdin cinsel özgürlüğüne inanıyorum."

maz yönler içeriyordu.

Böyle erkek olur mu? "Haricen bakmakla kadın görünümünde olduğu, sakal ve bıyıklarının olmadığı, adem elması bulgusunun daha ziyade kadın tipine uyduğu, vücudunun çıplak muayenesinde cildinin lekesiz, kılsız (kadın gibi ayva tüylü) ve düzgün, memelerinin dik, gelişmiş, genç bir kadın memesi görünümünde bulunduğu tespit edildiğine göre, Bülent Ersoy'un halen fiziksel olarak daha ziyade kadın görünümünde olduğu..."

Altında çeşitli uzmanlık dallarından beş doktorun imzası bulunan bu Adli Tıp raporu, 10 Aralık 1984 tarihini taşıyordu. Raporda vurgulanan en önemli nokta ise, "muayene edilen şahısta" 14 cm derinliğinde bir vaginaya rastlanmasıydı. Gerçekten de Bülent Ersoy, daha kendisine yasak konulduğu 1981 yılında Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu'nun deyişiyle, "tabiatın, açıkça kadın olan ruhunu, içine hapsettiği erkek bedeninden kurtaramadıkça" sahneye çıkma yasağının kalkmasının hiçbir işe yaramayacağını anlamış, İngiltere'ye gide-

"İstediği an sahneye çıkabilir"

TBMM Anayasa Komisyonu eski başkanı, 50 yıla yakın bir süredir avukatlık yapan Burhan Apaydın, **Nokta***'nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Bülent Ersoy kadın mı, erkek mi tartışmaları sonunda konulan yasak hâlâ sürüyor. Bu yasak hakkında neler düşündüğünüzü öğrenebilir miyiz?

Apaydın: Sanatçının "erkek mi, kadın mı?" şeklinde nüfus kütüğündeki kaydı idareyi ve hiçbir görevliyi ilgilendirmez. Valiler ancak, Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nun 12. maddesine göre "kız ve kadınların" gazino gibi yerlerde çalışabilmelerine izin verirler. Bu madde erkekler hakkında uygulanamaz. Olaya konu sanatçı şayet vilayet nazarında erkek telakki ediliyor ise, madde kapsamına erkekler girmediğinden valinin izin vermesine de ihtiyaç yoktur. Erkek olmasına rağmen, kadın kıyafeti giyerek sanatın icra edilmesi şeklinde bir düşünceyle sanatçıya çalışma izni verilmiyor ise; böyle bir "takdire" yer verecek kanun hükmü mevzuatımızda bulunmamaktadır. Bir kadın, erkek kıyafeti ile sahneye çıkabilmektedir. Buna nasıl engel olunamaz ise, bir erkek de kadınlara mahsus kıyafetle ve makyajla sahneye çıkabilir.

Nokta: Sözlerinizden, sanatçının bugün sahneye çıkmasında yasal herhangi bir engelin bulunmadığı sonucunu çıkarabilir miyiz?

Apaydın: Sözü geçen sanatçı yönünden haklarını kullanmakla ilgili uygulamada, sanatçının valiliğe izin için müracaat etmiş olması yeterlidir. Eğer daha önce sanatçı valiliğe böyle bir müracaat yapmış ve müracaatına cevap verilmemiş ise, sanatçıya, gazinolarda sanatını icra etmesine izin verilmiş demektir. Sözü geçen sanatçı her an, anlaşma yaptığı herhangi bir gazinoda veya konser salonunda sanatını yapabilir. Emniyet kuvvetleri ancak, ellerinde valiliğin yazılı bir emri olduğu takdirde engel olabilirler. Anayasa'ya aykırı bir şifahi emri yerine getirmemek hakkına emniyet kuvvetleri sahiptir. Herhangi bir ilimizin valisi veya emniyet müdürü, sözü geçen sanatçının sahneye çıkmasını engelleyemez ve sahneden indiremez. Evvelce sıkıyönetim komutanlıklarınca verilmiş bir emir var ise, tüm yurtta sıkıyönetim kaldırılmış olduğundan, konuya ilişkin karar ve emirler de geçersizdir.

CEM KARACA

"Türk toplumunun demokratik bir adım atması söz konusu olduğunda, Bülent Ersoy'un yasağının kalkması, dört adet denenmiş ve mahiyeti bilinen politikacının yasağından elli kere daha önemlidir. Ersoy'un sesi ve yorumu bütün yasaklardan bağımsız olarak halkın malıdır. Belden aşağısı ise kendisine aittir, özeldir."

MİM KEMAL ÖKE

"Eğer insanın sesi güzelse, eğer belli müzik otoritelerince kabul edilmişse ve halk da bundan hoşlanıyorsa, idarecilerin anlayışlı olması ve yasak koymaması gerekir. Bunun, çoğulcu bir hayat görüşünün ve sosyal yaşamın bir gerekliliği olduğuna inanıyorum."

ANNA MARİA PROCACCİ

(İtalyan Yeşiller Partisi milletvekili)

"Biz Yeşiller Partisi, eşcinseller dahil, ferdin bütün özgürlüklerine kavuşma hakkını temel ilkelerimizden biri edindik. İtalya'da bu konu artık sorun olmaktan çıkmıştır. Bu temel hakların ülkenizde de uygulandığını görmek isteriz."

FOTİS KOUVELİS

(Atina Barosu Başkanı)

"Kimse kimseye bin küsur kilometre öteden bir şeyler öğretemez. Ama, kısaca bir şeyler söylemek gerekirse; bence, herkesin, kişilerin kendilerini ifade ediş biçimleri arasındaki farklılıklara saygı göstermesi gerekir."

GUİDO POLLİCİ

(İtalyan Komünist Partisi milletvekili)

"Bu tür baskılar ve yasaklar Ortaçağ tarzı işlerdendir. Vatandaşlarımızın bu konuyla ilgili Avrupa Topluluğu'nun her düzeyinde gerçekleştirecekleri teşebbüsleri mutlaka destekleyeceğiz."

Ulusoy 50. Yılında

hizmetlerine bir yenisini ekliyor.

SÜPER NEOPLAN OTOBÜSLERİ İLE AVRUPA SEFERLERİ

1937 yılında başlatılan hizmet her sene kendini aşarak bizi kendimizle yarışır hale getirdi. Bu yarışı 50 yıldır sürdürdük, sürdüreceğiz. 1987 yılında yepyeni bir hizmet daha sunuyoruz sizlere. Ulusoy direkt Belçika-Almanya hattı. Bundan böyle NEOPLAN otobüslerimiz, konforu, emniyeti, sürati sizlere Avrupa yollarında da yaşatacak. Eğitilmiş personelimiz 1. sınıf hizmeti aşma çabalarını gösterecek sizlere.

ulusoy

50 yıldır gösterdiğiniz ilgiye teşekkür eder.

"50 Yıllık Tecrübe"

Bülent Ersoy, onca doktor ve hukukçu raporundan sonra mahkemenin kadınlığını onaylayacağını düşünüyordu ama...

derdiğini belirttikten sonra Dr. Randell'in şu sözlerini aktarıyordu: "Hasta, bir dişi olarak daha rahat yaşayabilir ve ancak bu yolla akıl sağlığının bozulması önlenebilir."

Bülent Ersoy ameliyat olup yurda döndükten sonra hemen gerekli girişimlerde bulunuyor. "Nüfus kütüğünün kadın olarak tashihi" için dava açıyordu. Dava, "davacının erkek homoseksüel olup transseksüel olmadığı" gerekçesiyle reddediliyor, bu arada Bülent Ersoy bir başka mahkemede, kendisine "Türkiye'nin Boy George'u diyerek homoseksüel suçlamasında bulunan" bir magazin gazetesini 1 milyon lira tazminat cezasına çarptırıyordu.

Mahkemeler böylesi çelişik kararları birbiri ardısıra verirken, Ersoy, 1984 yılında yeni bir dava açıyordu. Dava karşısında savcının yorumu şöyleydi: "Bunların gösterileri ne zaman ki genel ahlak ve kamu düzenine aykırı görülerek yasaklanmış, o zaman adli yargıda cinsiyet tashihi davaları görülmeye başlamıştır. Davacının açtığı davaları da bu açıdan değerlendirmek lazımdır."

Ama doktorlar savcıyla aynı fikirde değildi. Ersoy'un dış görünüşü açısından tam bir kadın olduğunu belgeleyen Adli Tıp kurulunun raporundan sonra mahkemeye sunulan 4. İhtisas Kurulu raporu, bu kez "ruhen" de tam bir kadınla karşı karşıya olunduğunu vurgulamaktaydı. Mahkemeye sunulan bu yeni rapora göre, Ersoy'da ta ilk çocukluk yıllarından bu yana, "tam, kuvvetli ve hakiki bir kadınımsı özdeşleşme" vardı. Adli Tıp kurulunun bu raporu, Bülent Ersoy'u çocuk yaşlarındaki cinsiyet bunalımları sırasında muayene eden Dr. Memduh Eren'in **Nokta** muhabirine söyledikleri sözlerce de doğrulanıyordu. Ersoy'u "doğumundan itibaren" tanıyan Dr. Eren, daha küçük yaşlarda "efemine özellikler" bulmuştu onda.

Yeni rapor çok önemli noktalar içeriyordu. Bülent Ersoy, ameliyatından sonra hiç hormonal tedavi görmemişti ve son üç yılda tek bir defa bile "homoseksüel-analyoldan cinsel ilişkide bulunmamış"tı. Raporun en çarpıcı ve zor inanılır yanı ise son paragrafta şöyle vurgulanıyordu: "Ameliyattan sonraki hayat tarzı ve duyuşu nedeniyle, psikomatik etki sonucu diensefalik yol ile bazı hormon ifrazatının da kadın yaşamına uygun şekilde dönüşmüş bulunması..." Bir başka deyişle Ersoy, artık kadın hormonu salgılayacak kadar kadınlaşmıştı ama, mahkeme bunu da geçerli kanıt saymayacaktı.

Nokta'ya görüşlerini açıklayan Doç. Dr. Haluk Burcuoğlu özellikle bu son bulguya rağmen "Bu insanın hâlâ erkek sayılmasının inanılması güç bir şey olduğunu" belirtirken, 4. İhtisas Kurulu'nun kaleme aldığı "sonuç"a da bütünüyle katılıyordu. Şöyle bitiyordu rapor: "Bütün bunların sonucunda, ismi geçenin psikiyatrik yönden bugünkü hali ile kadın haleti ruhiyesi ve yaşamı içinde bulunması nedeni ile ruhen ve fiziksel açıdan kadın olarak kabulü gerektiği oybirliğiyle mütalaa olunur."

Dava, 1984 yılında olumsuz olarak sonuçlanıyor, bunun üzerine Ersoy'un avukatları Yargıtay'a başvuruyorlardı. 1986 yılında sonuçlanan davada Yargıtay da Bülent Ersoy'un "erkek olduğunu" kabul edince, "olay", hukuk yönünden ve en azından şimdilik kapanmış oluyordu. Ne var ki Yargıtay gerekçeleri hukukumuzda yepyeni tartışmalara yol açıyor, konuyla ilgili kitaplar, yazılar birbirini izliyordu.

"Artık yasak olmasın!" Bülent Ersoy'la ilgili hukuki ve idari kararların gerçeği temsil etme ve yön verme açısından ne kadar çarpık olduğunu gösteren en ilginç göstergelerden biri de, **Nokta** muhabirlerinin üç belediye başkanına yönelttiği, "Ersoy sizin karşınıza erkek olarak gelip bir kadınla evleneceğini söylese nikâhını kıyar mıydınız?" sorusuna verilen değişik cevaplardı. Bedrettin Dalan, "Bu çelişkili bir durum. Derhal bir yargıçtan görüş alırım" diye cevaplarken, Beyoğlu Belediye Başkanı H. Öztürkatalay "Ben nikâhı kıyarım, çünkü yasa karşısında o bir erkek" diyordu. Eminönü Belediye Başkanı H. Kozanoğlu ise "nikâhı kıymazdı." Çünkü "fiziki görünüşü ile nüfus cüzdanı birbirini tutmuyor"du.

Bu tür hukuk kargaşaları belki de çok fazla iz bırakmadan atlatılabilirdi ama, Bülent Ersoy olayının "Ardahan'dan Kars'a kadar" yasaklarla dolu olan Türkiye'nin itibarında kalıcı yaralar açabileceği de ortadaydı. Ama gene de teselli edici bir nokta yok değildi. Bülent Ersoy'un yasağına gösterilen nerdeyse blok halindeki tepkinin gösterdiği gibi, Türkiye'de en marjinal konumda bulunan kesimlerinki de dahil olmak üzere hiçbir yasak istenmiyordu. Büyük çoğunluk "yasaklanmanın yasak olduğu" bir Türkiye'den yanaydı ve bu konudaki duyarlık da gittikçe daha geniş toplum kesimlerini etkisi altına alıyordu.

Alper GÖRMÜŞ, Ayşe BAŞTÜRK

Yunanistan'da çıkan "Anfi" dergisi Yazı Kurulu üyeleri Ersoy'u ülkelerinde sahneye çıkmaya davet ediyor

TAHA AKYOL

"Bülent Ersoy'un sahne yasağının siyasi, fikri hürriyetlerle ve kişilik hakları ile ilgisi yoktur. Genel ahlakın korunması bakımından yasağın devam etmesi görüşündeyim."

LİLİANA CAVANİ

(Yönetmen)

"Transseksüellik bir haktır. Doğal olarak başı bu nedenle belada olanlarla beraberim."

ZÜLFÜ LİVANELİ

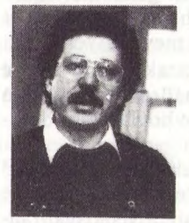

"Bütün yasaklara karşı olduğumu belirttikten sonra Bülent Ersoy'a karşı konulan yasağı savunmak anlamsız olur. Elbette ki kalkmalı. Yalnız bu arada benim TRT'deki ve öğrenci yurtlarındaki yasağım sürüyor. Üstelik bu konuda yalnız değilim."

CİCCİO MESSERE

(Avrupa Parlamentosu ve İtalyan Radikal Partisi üyesi)

"Laik bir devlet, vatandaşlarının istedikleri cinsiyette olma hakkını savunmalıdır. Bu hususta mücadelede bizi ön sırada arz edebilirsiniz."

SELİM İLERİ

"Türkiye belleksiz bir toplumdur. Bülent Ersoy'un saltanatlı günlerinde yaptıkları çabuk unutuldu. Toplumda bazı politikacıların yaptıklarının çabuk unutulması gibi. Öte yandan tüm yasakları yersiz bulduğum için, Ersoy'la ilgili olanı da gereksiz görüyorum."

ÖZDEMİR ERDOĞAN

"Bütün yasaklara karşıyım ve elbette bu yasağa da. Bülent Ersoy her şeyden önce bir insan ve bir sanatçı. Eğer toplum onu sahnede görmek istiyorsa sahnede olmalıdır."

Karısından ayrılmak için kim penisini kestirir?

Doç. Dr. Haluk Burcuoğlu, Bülent Ersoy hakkında son sözü söyleyerek olayı hukuk açısından şimdilik kapayan Yargıtay kararının gerekçeleri konusunda* Nokta'*nın sorularını şöyle cevapladı.

Nokta: Önce birinci gerekçeden başlayalım isterseniz. Kararda şöyle deniliyor: "Bir kimsenin, kanunda açıkça yer verilmeyen hallerde beden tümlüğü (ki buna cinsi tamamiyet ve bunun idamesi de dahildir) üzerinde tasarruf etmek hakkı yoktur. O halde serbest irade ile kişi, cinsiyetini keyfince değerlendiremez." Bu mütalaa hakkında ne düşünüyorsunuz?

Burcuoğlu: Yargıtay bu kararı çoğunlukla almıştır. Ben, sayın çoğunluğun yaptığı bu değerlendirmeye katılmanın mümkün olmadığı kanısındayım. Sayın çoğunluk, transseksüel tarafından başvurulan ameliyatı "keyfi" olarak nitelendirmektedir. Oysa, bu konuda olağanüstü bir eser hazırlayan Prof. Dr. Sayın Necip Kocayusufpaşaoğlu'nun dediği gibi, "Bir transseksüel, tabiatın kendisine yanlışlıkla verdiği cinsiyetten kurtulup kendi iç hayatına uygun gerçek cinsiyetine kavuşabilmek için, benliğinin en derin noktalarından gelen öylesine güçlü, dayanılmaz, önüne geçilmez bir arzu ile doludur ki, ne genellikle reddettiği psikoterapi, ne de hormon tedavisi olumlu bir sonuç verebilmekte, geriye tek çare olarak ameliyat kalmaktadır. Bundan alıkonan transseksüel, en acımasız ve ıstırap verici yollardan kendi kendini sakatlayabilmekte veya intihar etmektedir."

Durum buysa, "keyfi"likten nasıl söz edilebilir? Nitekim karara muhalif üye, sayın Namık K. Yalçınkaya somut olayda, davacının böyle bir ruhsal durum içerisinde dış görünüşünü kadına çevirmek zorunda kaldığını, bu koşullar altında bile davacının bu yola başvurmamasının gerektiğini kabulün hiçbir yasaya ve uluslararası sözleşmeye uymayacağını belirtmiştir.

Nokta: Yargıtay'ın öbür gerekçesinde ise, cinsiyetin hukuken de değiştirilmesinin kabulü halinde kanuna karşı hile yolunun açılabileceğinden, sözgelimi, karısından ayrılmak isteyen kocanın, askere gitmek istemeyen ya da kadınlara tanınan 5 yıl önce emekli olma hakkından yararlanmak isteyen erkeklerin bu yola başvurabileceğinden söz ediliyor. Bu endişeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Burcuoğlu: Kendisi için cehennem haline dönüşen bir hukuki bağa son vermek için bile olsa, acaba kaç kişi, dönüşü olmayan bir yol sayılan penis ve testislerin kestirilmesine, yapay vajinanın takılmasına rıza gösterir? Acaba kaç erkek, askerlikten kurtulmak için dış görünümünün tamamen kadına çevrilmesine razı olur? Erken emeklilik konusunun üzerinde fazla durmaya zaten gerek görmüyorum. Ayrıca belirtmek isterim ki, somut olayda kanuna karşı hileden söz etmek mümkün değildir.

Bu karara bir hukukçu olarak katılmamın mümkün olmadığını ve bir insan olarak, yanlış ve çok acı sonuçları olabilecek bir karara konu olan Bülent Ersoy'a yürekten üzüldüğümü belirtmek isterim.

ERKEN SEÇİM / PARTİ KULİSLERİ

Aday adayın kurdudur

Binlerce milletvekili aday adayı Ankara'nın lokanta ve otellerini işgal etti. İktidar ve muhalefet partilileri telaş birliği içinde parti genel merkezlerinin müdavimleri oldular.

1987 yılının erken seçiminin 1 Kasım'da yapılması hakkındaki kanunun ANAP milletvekilleri tarafından çıkartılmasından hemen sonra ANAP genel merkezinde bir curcunadır başladı: Mevcut milletvekilleri mevcudiyetlerinin devamı için, müstakbel adaylar ise muhtemel ''ikballeri'' için altına hücum eden kovboylar gibi doludizgindiler.

Nokta muhabirlerinin ANAP Genel Merkezi'ni ziyaret ettikleri ilk oda propaganda ve sosyal faaliyetlerden sorumlu genel başkan yardımcısı Fahrettin Kurt'un odasıydı. Her zamanki gibi iki dirhem bir çekirdek Fahrettin Kurt odasını lebalep dolduran seçmenlerine önce bir ''hoş geldiniz'' diyor ve sıradan soruyordu.

-Nasıl yardımcı olabilirim?

-Sayın Başkan, bizim bir tayin işimiz vardı, Azotta..

-Kızım bana Azot Sanayii genel müdürünü bağla.

-Size ne gibi yardımda bulunabilirim?

-Kızımın asalet tastiki....

Telefonla seçmen tavlama trafiği yoğunlaştıkça genel merkezin 1. katında işbitiricilerin çoğaldığı görülüyordu.

2. kat ise heyecan ve telaşın birbirine karıştığı genel sekreterlik bölümü idi. Sıralardaki heyecanın nedeni bu katın milletvekilliği için başvuru katı olmasındandı. TBMM rozetlerini halen çıkarmamış milletvekillerinin yanısıra, kimi 6 Kasım'da ''veto'' yemiş, kimi ise genel merkezin azizliğine uğramış eski siyasiler bu telaş ve heyecan curcunası içinde kaynaşmaktaydı. Ahmet Buldanlı, İsmail Hakkı Yıldırım, Haldun Menteşeoğlu gibi eski AP'lilere de rastlamak mümkündü.

Genel sekreter Akgün Albayrak'ın odasında Kurt'un odasının aksine sessizlik hakimdi. Aday olmak isteyenler sessizce girip form dolduruyorlar, ya Bolu eski milletvekili Seçkin Fırat'a, ya da Samsun eski milletvekili İlyas Aktaş'a tes-

Aydın Menderes

limatta bulunuyorlardı. ''Hayırlı, uğurlu olsun'' dilek ve temennileriyle sessizce odadan çıkıyorlardı.

Zenger Zenger çınlıyor. Başbakanın teknik danışmanı Erkal Zenger'in sesi birden katları çınlatıveriyordu. ''Sessiz olalım, sıraya girelim beyler.'' Ona da soruyorduk:

-Sayın Zenger ya siz, aday olacak mısınız?

-Neden olmayayım? Birçok kereste oluyor, benim neyim eksik?

-Hangi ilden?

-İl olarak bi şey demiyorum. Hani şu 5'e bölüp de en çok oy alan partinin 6'ncı milletvekilini çıkardığı bölgeler var ya. Her halde başbakanımız beni oralardan birine aday gösterir.

Özal garantisi. 3. katta teşkilat başkan yardımcılarından Hilmi Biçer vardı. Ona göre aday tespitinde il ve ilçe teşkilat payı yüzde 55. Bölge milletvekillerinin etki yüzdesi 15. Geri kalan yüzde 30 için kimin etkili olacağını da herkes tahmin edebilirdi. En son söz hiç kuşkusuz Özal'ın olacaktı.

Elazığ eski Milletvekili Mehmet Özdemir, **Nokta** muhabirinin ''Adaylık konusunda garantiniz var mı?'' sorusuna şöyle yanıt veriyordu. ''Sayın Özal söz verdi. Tüm milletvekili arkadaşlar aday olacak diye. Gerisini bilmem. Benim kuşkum, sıralama sırasında bir aksilik olur mu acaba şeklinde.''

Belden kravatlı n'olacak? ''Peki Meclis'e ille de kravatsız gireceğim diye tutturan ve eylem yapan Engin Cansızoğlu da otomatik aday mı?'' sorusuna ise ''Cansızoğlu

Gökberk Ergenekon

aday olsa bile Başbakanımız onu veto eder. Davranışları partimizi zor durumda bırakan bazı milletvekilleri de bu kategoriye dahildir'' yanıtı geliyordu bir üst düzey yetkilisinden. Adının açıklanmamasını da rica etmeyi unutmuyordu.

Uyumlu bürokrata adaylık kısmeti. ANAP'tan aday olacak diye beklenen bürokrat sayısının hayli yüksek olduğu dedikodular arasındaydı. Bunlardan bazıları, Adnan Kahveci, Tandoğan Tokgöz, Yıldırım Aktürk, Saffet Arıkan Bedük, Bülent Öztürkmen, Yusuf Özal.. Öte yandan aday olacak belediye reisleri de şöyle rivayet ediliyordu: Burhan Özfatura, Yener Ulusoy, Muzaffer Atılgan, Erdoğan Yavuzlar, Mehmet Altınsoy, Cemil Çiçek...

Doğru Yol'da devam mı, değil mi? Referandum sonrası spekülasyonlara rağmen ''sonuç elde edildi'' görüşünü benimsiyordu DYP'liler. Cindoruk'un istifası ''Demirel'e rağmen'' gerçekleşmemişti. Tüzük gereği Cindoruk elini çabuk tutmuştu. Yoksa Demirel'in genel başkanlığı daha sonraki tarihlere sarkacaktı. Ayrıca Demirel referandumdan çıkan başarının bedelini de parti yönetiminden çıkarmak düşüncesini taşımıyordu. Devlete karşı elde edilmiş ve hiç de hafife alınmayacak bir başarıydı referandum sonucu. Dolayısıyla ''Bu partiyle bir de seçim yenilgisi yaşamak istemiyor Demirel'' spekülasyonu tümüyle abesle iştigaldi. Tersine Demirel kadrosunu pek tutuyor, değil tasfiye operasyonu düşünmeyi, ödüllendirmeyi bile düşünüyordu. Bu yüzden parlamento grubu hemen hiç değişikliğe uğramadan yine Meclis'te yerini alacak denebilirdi. Gençleştirme gerekliliği spekülasyonu için de bunun şu andaki en önemli tercih nedeni olmadığı söyleniyordu.

DYP'nin de prensleri var. Mehmet Dülger, Emin Atasagun, Gökberk Ergenekon, Samim Uygun, Ermen Yerdelen, Aydın Menderes gibi isimler içinse, onlar milletvekili adayı değil ki, onlara prens deniyordu. Prens sayısı ise oldukça sınırlıydı DYP'de.

SHP'de yemekler ve yemekler. Adaylık konusunda en sakin görünen ''müesseseler''den birisi ve başlıcası SHP gibi görünüyordu ama cuma günkü Parti Meclisi toplantısı doğrusu hayli tartışmalı geçmişti. SHP'liler adayların Merkez Karar Organı'nca benimsenmesi ya da örgüte danışılarak belirlenmesi gibi bir ikileme önem veriyorlardı, çünkü serde demokratiklik vardı. Neyse, neticede Parti Meclisi nihai kararı MKYK'ya bırakıyordu. Tabii bu organ Erdal İnönü'nün yönlendirmesini dikkate alacak ve Parti Meclisine listeyi ona göre sunacaktı. Bu arada çeşitli hizip başlarının boş durmadığı da gözleniyordu. Örneğin Ali Topuz ve Aytekin Kotil'in ayrı ayrı masalarda ama Karadeniz Bölgesi'nden ''isimler''le yemek yedikleri biliniyordu. Ama İnönü de yemekten geri kalmıyor ve mevcut parlamenterlere yemek veriyordu. Ali Dinçer ise kokteyli tercih etmişti. Bu listede Barış Can ve Özer Gürbüz'ün Sinoplulara verdiği yemek de vardı. Bu kadar yemekten sonra ortaya isim çıkmaması herhalde mümkün değildi. Nitekim şu isimlere şans tanınıyordu: Yozgat İl Başkanı Harun Kurt, Ordu eski milletvekili Memduh Ekşi, Sinop eski milletvekili Fikret Övet, Çukobirlik eski genel müdürü Aptullah Kütküt, Engin Aydın, Teoman Yalazan ve arkasından Parti Meclisi'nin yüzde 95'i. Bu arada da yemeklerle ilgisi olmayan ancak adaylıklarına kesin gözle bakılan isimler de vardı: Abdullah Baştürk, Cevdet Selvi, Murat Karayalçın gibi.

Erken seçim curcunasının şu aceleci günlerinde acele seçim kanununun şampiyonu iktidar ile ''n'apalım galip sayılır bu antidemokratik yolda mağlup'' havasına girmiş muhalefet yelpazesi, sanki telaş birliği görünümü içindeydiler ●

Cevdet Selvi

Abdullah Baştürk

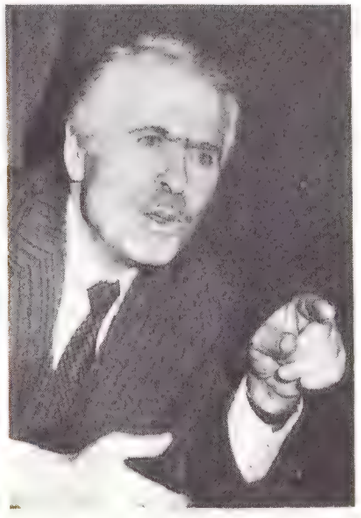

Saffet Arıkan Bedük

Yusuf Özal

Adı iğri büğrü harflerle yazılmış Fakredine adlı gemi hiçbir zaman var olmadı

İHRACAT / HAYALİ GEMİNİN MALLARI

Bir korsanlık öyküsü

Üç büyük Türk ihracatçı firmanın gemiyle ABD'ye gönderdikleri milyonlarca dolarlık ihraç malı sırra kadem bastı.

32 yaşındaki genç Yunanlı kaptan Costas Constantinoy, gemisi temmuz sıcağı altında kavrulan İskenderun'dan uzaklaştıkça rahatlıyor, keyifleniyordu. Haftalarca süren beklemeler ve yorucu, bıktırıcı yükleme işlemleriyle dolu liman günlerinden kurtulup Akdeniz'in çivit mavisine ve deli meltemine yeniden kavuşmuştu kavuşmasına, ama gözlerinde beliriveren zafer dolu parıltıyı açıklamak bu denli kolay olmasa gerekti. Az sonra Türkiye karasuları dışına çıkılacak ve esmer tenli, kıvırcık saçlı dümenci Talal el Louhaybi, kaptanın sert bir komutuyla birlikte dümeni liman kayıtlarında yer almayan yepyeni bir rotaya doğru çevirecekti... İşte o andan sonra Kaptan Costas'ın Lübnan bayraklı M/V Fakredine adlı gemisi bilinmezliklerle dolu, karanlık, gizemli, garip bir yolculuğa başladı. Hem de tüm ambarlarını tıka basa dolduran Türkiye'nin üç tanınmış ihracatçısının milyonlarca dolar değerindeki 9 bin tonluk ihraç malıyla birlikte...

Korsanlık mı? Yok daha neler... Costas kaptanın, tahta bacağı, kanca kolu, rom içmekten kızarmış burnu ve belinde palası yoktu. Gemisinin kıçında dalgalanan bayraktaki kırmızılı beyazlı şeritler arasına konduruluvermiş ünlü sedir çamınında, o pek bilinen kuru kafalı kara korsan bayrağı ile uzaktan yakından ilgisi yoktu. Ama tüm bu farklılıklara karşın, Costas kaptan korsan, Fakredine de korsan gemisiydi. 21. yüzyılın eşiğinde bir çağdaş korsan...

İşte bu gemi ve bu kaptan, 23 kişilik Lübnanlı personeliyle birlikte, Ekinciler Dış Ticaret AŞ, Çolakoğlu Dış Ticaret AŞ ve Akfa Pazarlama İhracat ve İthalat AŞ'nin ihraç mallarını ABD'nin San Juan ve Camden limanlarına götürmek üzere yüklemiş ve sonra sırra kadem basmıştı. Gerekli tüm belgeler hazırlanarak İstanbul Haydarpaşa'dan yüklenen 660 ton galvanizli ru-

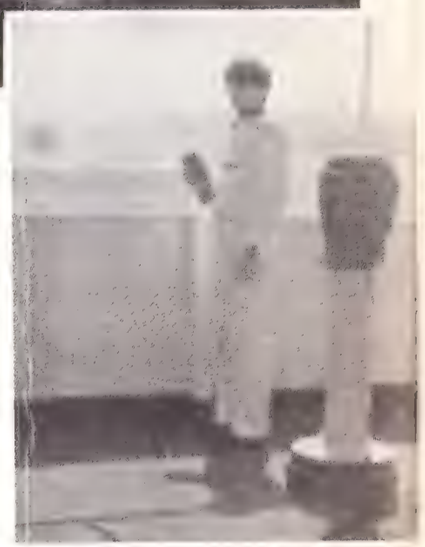

Kaptan Costas Constantinoy: Temiz giyimli çağdaş korsan

lo saç, İskenderun'dan yüklenen 9000 tona yakın nervürlü inşaat demiri ve çeşitli boylardaki çelik boru ile 14 sandık mobilyadan geminin yola çıktığı 16 Temmuz gününden bu yana hiçbir haber alınamamıştı...

Bir varmış, bir yokmuş... Başlangıçta her şey vardı. İsviçre'deki Transaymar-Lausanne şirketinin işletmeciliğini yaptığı Fakredine adlı geminin boş olarak Romanya'dan geldiğini öğrenen Zihni Denizcilik'e bağlı Zihni Chartering, ABD'ye gönderilecek ihraç mallarının sahipleri Ekinciler, Çolakoğlu ve Akfa şirketlerinin acentası Ektrans'la taşımayı yaptırmak üzere anlaşıyordu. Bu anlaşma üzerine gemi Haydarpaşa'ya geliyor, tüm belgeleri eksiksiz olarak Ektrans'a ve liman başkanlığına veriliyor, görünürde "hiçbir pürüz olmadığı" için de mallar gümrük işlemleri tamamlanıp gemiye yükleniyordu.

Fakredine ilk yükünü aldıktan sonra İskenderun'a gitmiş, orada da aynı işlemler rutin bir şekilde yerine getirilmişti.

16 Temmuz günü tüm malları yüklenen gemi demir alarak Akdeniz'e açılacak ve ABD'ye doğru dümen tutacaktı. Ya da kâğıt üzerinde ABD'ye doğru dümen tuttuğu varsayılacaktı...

Bu aşamadan sonra Ektrans, geminin Beyrut'taki armatörü National Shipping Co. Mr. Nasser Muhammed Al Oumary ile ilişkiye geçmişti. Gemi yola çıktığında ilk liman olan Portoriko-San Juan'a varış günü, armatör tarafından 22-23 Ağustos olarak bildirilmişti. Daha sonra armatör tarafından geminin makine ve yardımcı makinesinde meydana gelen arıza nedeniyle varışın 72 saat gecikeceği, kısa süre sonra da bu gecikmenin 4-5 gün daha artarak 1 Eylül'e kadar uzayacağı bildirilecekti.

Artık hiçbir şey yoktu... Öyküde bu aşamaya değin var olanlar ve bilinenler; 1 Eylül'de sona erecek, yerlerini yok olanlar ve bilinmeyenlere terk edecekti.

1 Eylül geçip de geminin San Juan'a vardığına ilişkin hiçbir haber alınamayınca mal sahipleri kuşkulanmaya başlamışlardı. Fakredine'deki malın 9000 tonluk en büyük bölümüne sahip olan Ekinciler Holding'e bağlı şirketlerden biri olan acenta Ektrans araştırmaya girişecek ve daha ilk adımda Fakredine adlı bir gemi olmadığını öğrenecekti. Başta Lloyd's Register of Shipping ve geminin kayıtlı olduğu bildirilen Detnorske Veritas adlı uluslararası kuruluş olmak üzere hiçbir denizcilik kurumunda bu adda bir gemiye ilişkin kayda rastlanmamıştı.

Fakredine yoktu ve hiçbir zaman da var olmamıştı...

Kısa bir süre sonra geminin uluslararası kayıt numarası olarak verilen numaranın bambaşka bir gemiye, uluslararası telsiz çağrı kodunun da yine hiç ilgisiz bir gemiye ait olduğu ortaya çıkacaktı. Birkaç gün daha geçince armatörün kendi teleksim diye verdiği numaranın genel kullanıma açık bir telekse ait olduğu öğrenilecek, armatörün 15 gün kadar önce bürosunu kapatıp gittiğinin anlaşılmasıyla da bilinmezlikler yumağı çığ gibi büyüyecekti.

Zarar eden kim? Milyonlarca dolarlık malın "akıbetinden" haber alınamadığı; geminin battığının, kaçtığının, kaçırıldığının ya da bilinmeyen bir limana malı boşaltıp boşaltmadığının öğrenilemediği bu aşamada ilk akla gelen şey bu gelişmeden kimin zararlı çıktığıydı. Sanılanın tersine Türk ihracatçılarının bir sent bile zararı yoktu. Onlar malı gemide teslim yöntemiyle satmış, mal gemiye yüklenince de bankalardaki akreditifleri çözdürüp paralarını senti sentine almışlardı. Doğal ki, acenta, broker ve işletmeci gibi aracılar da paralarını eksiksiz almışlardı. Zarar eden, ısmarlayıp parasını ödedikleri malları ortadan yok olan ABD'li alıcılardı... Eğer mal gereğince sigorta ettirilmişse, bu kez zarar eden alıcı değil, sigorta şirketi de olabilirdi.

Ne olursa olsun, "Türk ekonomisi" zarar atmemiş, Özal'ın "ihracat mucizesi" fos çıkmamış, dolarlar ihracatçı şirketlerin kasalarına şıkır şıkır akmıştı...

Garip rastlantılar, garip dikkatsizlikler. Türkiye her ne kadar bu korsanlıktan ya da korsanlık iddiasından zarar lı çıkmadıysa da, bu durum birbiri ardına dizilen garip dikkatsizlikler ve rastlantılar zincirini gözlerden gizleyemiyordu. Konusunda uzman hemen her özel denizcilik kuruluşunun, liman başkanlıklarının ve öteki resmi kurumların ellerinin altında bulunan uluslararası kataloglara şöyle bir göz atıvermek, böyle bir geminin olmadığını anlamak için yeterliydi. Ne ki, hiç kimse böyle bir araştırmaya gerek duymayacak, Fakredine de sahte belgeleriyle "malı götürecek" ti...

İş işten geçtikten, gemi yoklara karıştıktan sonra yapılan kısa bir araştırma Fakredine'nin gerçek adının önce Higashikawa Maru sonra Minola olduğunu ortaya çıkaracaktı. Bir iddiaya göre de Minola daha sonra da Lila adını almış, İspanya'dan Libya'ya mal götürürken ortadan kaybolmuş, 1987 başlarında Lübnan'da ortaya çıktıktan sonra da eski sahibi gemisini geri alamayıp "harp kaybı" ilan ederek sigorta parası ile yetinmişti. Ancak uluslararası kayıtlarda geminin adının hâlâ Minola olarak geçtiği ve o zamanki sahibi üzerinde göründüğünü de bu iddiaya eklemek gerek...

İşte söz konusu esrarengiz "hayalet gemi" rastlantı bu ya, nasıl oluyorsa oluyor, Ektrans şirketinin önüne 1987 Ocak ayında bir kez daha çıkıyor, son olaydaki işletmecisi Transaymar-Lausanne tarafından başka bir taşıma işi için teklif ediliyordu. O gün anlaşma sağlanamayacak, Minola da altı ay sonra

Ektrans Gnl. Md. Yard. Noyan Erduran

Fakredine olarak aynı şirketin malını alıp gidecekti...

Tüm bunlar olup biterken geçen cuma günü Ektrans'a ulaşan "kaynağı belirsiz" bir haber, geminin Camden Limanı'na vardığını, ancak hasarlı yük yüzünden alıcıların armatör hakkında dava açtıklarını bildiriyor ve ortalığa biraz olsun umut saçıyordu. Ne var ki, **Nokta'**nın baskıya girmeden kısa bir süre önce Londra'daki Lloyd's Entelligence'ye yaptığı başvuruya gelen teleks yanıtı umutları bir kez daha söndürecekti: "Fakredine. Bize bu geminin 16 Temmuz'da Iskenderun'u terk ettiği bildirildi. O zaman dan bu yana da bize gemiye ilişkin hiçbir rapor ulaşmadı..."

Korhan ATAY

Recai Delibaşıoğlu iddiaları reddediyor

ADALET / DOLANDIRICILIK DAVASI

Dalan'ın danışmanı yargılanıyor

İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın danışmanı Recai Delibaşıoğlu hakkında, bir eczacının şikâyeti üzerine "dolandırıcılık, sahte belge düzenlemek, iş ve çalışma özgürlüğünü engellemek" suçlarından dava açıldı. Delibaşıoğlu'nun 18 yıl hapsi isteniyor.

"Dolandırıcılık, sahte belge düzenlemek, iş ve çalışma özgürlüğünü engellemek, hakkını zorla almak, eşyaya zarar vermek..."

Bu suçlamalar, gedikli bir sabıkalının suç dosyasında değil, 18 yıla kadar hapis istemiyle, İstanbul 10. Asliye Ceza Mahkemesi'nde hakkında dava açılan İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın danışmanı Recai Delibaşıoğlu hakkında, savcılıkça düzenlenen iddianamede yer alıyor. Dalan'ın danışmanının, Laleli'de belediyeye ait bir dükkânı sahte belge düzenleyerek bir eczacıya kiraladığı, dükkâna katkısı olmadığı halde kiracının kazancından pay aldığı ve vermeyince de dükkânı tehditle boşalttırdığı iddia ediliyor...

Eski dost düşman oldu. Savcılığa verdiği şikâyet dilekçesiyle, davanın açılmasına yol açan Filiz İz ile Recai Delibaşıoğlu, Eczacılık Fakültesi'nde birlikte öğrencilik yapmışlardı. Yıllar sonra biri eczacı, biri politikacı olarak karşılaştıklarında, bir dönem Eczacılar Odası Yönetim Kurulu üyeliği de yapmış olan Filiz İz, yana yakıla bir dükkân aramaktaydı. Delibaşıoğlu'nun teklifi de tam bu sırada imdada yetişti: Kayınvalidesinin bir dükkânı vardı ve isterse onu kiraya verebilirlerdi. İstanbul'un en merkezi yerlerinden olan Laleli Ordu Caddesi'ndeki dükkân 1984 yılında aylığı 110 bin liraya Filiz İz'e kiraya verildi. Filiz İz, sonraki gelişmeleri şöyle anlatıyordu: "Dükkânı tamamen kendi paramla döşedim ve çalıştırmaya başladım. Bir süre sonra geldi ve paraya ihtiyacı olduğunu söyledi.'Dükkânı ben bulduğuma göre kârın yüzde 80'i benim, yüzde 20'sini de sen alırsın' dedi. Önceki kiracıyı çıkartmak için 11 milyon hava parası verdiğini söylüyordu. Çaresiz kabul ettim. 1987 tarihine kadar her ay kazancımdan 150 ile 400 bin lira arasında ödeme yaptım. Bununla da yetinmedi, 'Bu para dişimin kovuğuna girmiyor, ya ayda 1 milyon ödersin, ya da çıkarsın' dedi. Artık bunu kabul edemezdim..."

Dananın kuyruğu kopuyor. Filiz İz'e göre hikâyenin sonraki kısmı şöyleydi: "Beni dükkândan çıkaramayacağını anlayınca, Artvin'den kardeşi Naci'yi getirtti ve dükkâna oturttu. İlaçların ve paraların dökümü sırasında 4 milyon liralık bir açık çıkınca baskılarını artırdı. Halbuki ona verdiğim yüzde 80'ler yüzünden bu açık olmuştu. Bunun üzerine eczanenin tüm gelirine el koydular, bana 5 kuruş vermez oldular. Recai de beni çıkarmak için, 'Benim Topkapı'nın dışında işsiz güçsüz adamlarım var, birkaç serseriye istediğim her işi iz bırakmadan yaptırırım' diyerek ölümle tehdit etti. Şimdiye kadar ona ödediğim paralar 7 milyon lirayı buluyor..."

Filiz İz bundan sonra eczanedeki mallarını kurtarmak için bir yakınına haczettirmiş, aynı mallara eczanenin bazı alacaklıları tarafından da haciz konulmuştu. Mallar yeddiemin olarak eczanede kalmıştı. İz, "eşyalarımı Recai Delibaşıoğlu dükkândan boşalttı, bazılarını sokaklara attı, tabelamı da kırdılar ve dükkân boşalınca Selcen

Geleneksel
inşaat yöntemleri,
toplu konut için bilmecedir, sabrınız varsa, çözün...

Prefabrik'e yönelin,
konut sorununu çözün!

Toplu Konut Kooperatiflerinin-ve üyelerinin!- derdidir; geleneksel inşaat yöntemleriyle nelerin, ne kadar zamanda nasıl ve kaça çözülebileceğinin bitmez tükenmez hesapları ile uğraşmak... fiyat artışlarına, zamlara, kesin hesaplara para yetiştirmek... evlerine kavuşabilecekleri günlerin hayaliyle günleri günlere eklemek...

Bırakın bu dertleri... çözüme yönelin!
Prefabrik'e yönelin.

Gök İnşaat'ı arayın!

Binlerce metrekare prefabrik yapılanma başarısı ile Gök İnşaat'ın sizin ve Kooperatifiniz için neleri, nasıl, ne kadara, ne kadarda yapabileceğini sorun. Gerçek sorunlarınıza, gerçekçi çözümleri konuyu bilenlerden alın.

Herşeyi, her yönüyle öğrenin; Prefabrik ile nitelikli, standart üretimin mükemmel sonuçlarını.. hassas boyut kontrolu ile zevkli, hatasız konut üretimini... dayanıklılık ve dirençte prefabriğin etkileyici rakamlarını...

... ve en önemlisini; prefabrik inşaat, insanların evlerine bir an önce kavuşabilmesinin anahtarıdır... iki ayağı yere basan bu gerçeği öğrenin!

Arayın Gök İnşaat'ı... Bugün... Evinize kavuşmak ile hayalini kurmak arasındaki sınırı bugün aşın..

Gök İnşaat A.Ş., Endüstriyel Yapı İnşaat Teknolojisinin ülkemizdeki başarılı uygulayıcısıdır. Bilecik/Osmaneli'ndeki öngerilimli Boşluklu Eleman Üretim Tesisi, Gök'e konusunda deneyim birikiminin yanısıra teknolojik üstünlük de vermekte, İtalyan Forap sistemi uygulaması, Batı dünyası ile yakın ilişki olanağı sağlamaktadır.

Toplu Konut alanında Gök İnşaat'ın sizin için yapabileceklerini daha detaylı öğrenmek isterseniz, lütfen, Bay Toros Vural'ı arayınız.

İnönü Caddesi, Opera Palas 73/3 80090 Gümüşsuyu İstanbul
Telefon: 144 06 35 149 40 74 145 49 72 Telex: 25226 goin tr

PREFABRİK BİRLİĞİ

25 YIL

GÖK İNŞAAT VE TİCARET A.Ş.

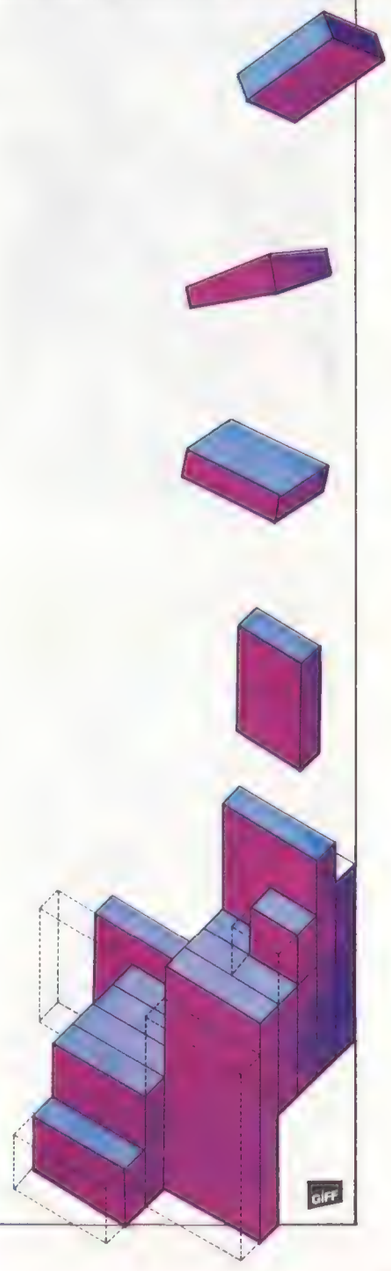

GIFF

Dalan'ın danışmanının bu dükkânı sahte belgeler düzenleyerek usulsüz olarak kiraya verdiği ileri sürülüyor

Filiz İz: "Delibaşıoğlu'na kaptırdığım paralar 7 milyonu buluyor"

Optik'e kiraya verdiler'' diyordu.

''Belgeler sahte.'' Filiz İz, şikâyet dilekçesiyle beraber, dükkânına ilişkin tüm belgeleri de savcılığa vermiş ve bunların Recai Delibaşıoğlu tarafından hazırlandığını belirtmişti. Belgeleri inceleyen İstanbul Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Mülazım Subaşıoğlu, iddianamede şunları yazıyordu: ''Recai Delibaşıoğlu, dükkânın sahibi kayınvalidesi olmadığı halde, oymuş gibi göstererek ve onun yerine kendi imzasını kullanarak, sahte kira kontratosu düzenlemiş, daha sonra sahte belge düzenlediği ve dolandırıcılık suçlarının ortaya çıkması üzerine, olayları kalıbına uydurmak için, kayınvalidesini mal sahibi değil, fuzuli işgalci gösteren tutanak doldurmuş ve kayınvalidesi yerine kendi imzalamıştır.''

Savcı, Delibaşıoğlu'nun Filiz İz'e baskıyla imzalattığı bir yazıya dayanarak mallara haciz koydurmak yoluyla iş ve çalışma özgürlüğünü engellediğini de belirtmiş ve davayı açmıştı. Davada Recai Delibaşıoğlu'nun kardeşi Naci Delibaşıoğlu'nun da dolandırıcılık ve çalışma özgürlüğünü engellemek ve eşyaya zarar vermek suçlarından 12 yıl hapsi isteniyordu. İstanbul Anakent Belediye Başkanlığı ve İstanbul Valiliği'ne de birer yazı gönderen Savcı, Delibaşıoğlu'nun, ''Ticaretle uğraştığı ve İhale Kanunu'na aykırı olarak belediyeye ait emlakı, şahsi menfaat için kiralamak yoluyla görevi kötüye kullandığı'' için hakkında disiplin soruşturması yapılmasını istiyordu.

Söz savunmanın. Ağır suçlamalarla karşı karşıya bulunan Delibaşıoğlu, ifadelerinde kendisini şöyle savunuyordu: ''Dükkân kayınvalideme ecrimisil yoluyla intikal etti. Bu bakımdan İhale Kanunu'na aykırı değil. Filiz ile de okuldan arkadaştık, daha önce çalıştığı eczane kapandığından işsizdi. Ben de kayınpeder ve kayınvalideme 'Bir eczane açalım, Filiz Hanım da burada çalışsın' dedim. Kabul etmeleri üzerine malzemelerin yüzde 80'ini aldım ve yüzde 20 yüzde 80 kâr ortağı olduk. 1987 yılı başlarında hesaplarda 4 milyon liralık bir açık çıktı, tahminime göre ilaç bedellerine kasaya yazmayarak bu parayı zimmetine geçirdi. Açığı kapatmasını söyleyince, kapatmadığı gibi dükkânı da terk etti, ben de bunun üzerine dükkâna kardeşimi oturttum. Tehdit veya baskı yapmam söz konusu değildir...'' Delibaşıoğlu, **Nokta** muhabirinin ''Bu olaydan sonra istifayı düşünüyor musunuz?'' sorusunu ise ''Hayır. Herkes herkesi şikâyet edebilir, iddiada bulunabilir. Bu, o iddianın gerçek olduğu anlamına gelmez'' yanıtını veriyor ve şunları ekliyordu: ''Filiz Hanım dükkânın ve paraların üstüne yatmak istedi, bunu başaramayınca da bana iftira atmak yolunu seçti. Ben de onun hakkında 8 milyonluk alacağım için Hukuk Davası açtım.''

Bir üst düzey belediye yetkilisi ise **Nokta**'ya, ''Recai Delibaşıoğlu, İstanbul Halk Ekmek Fabrikası'nın kadrosunda. Herhangi bir konu kendisine danışılmıyor, imza yetkisi de yok. Dava konusu olayı belediye müfettişleri inceliyorlar, onların raporuna göre kendisinin görevden alınması da söz konusu olabilir'' diyordu.

Delibaşıoğlu'nun dediği gibi ''herkes herkesi ihbar edebilir ve istediği iddiayı ileri sürebilir''di. Ama bu kez ihbar ve iddialar Savcılık tarafından ciddi bulunmuş ve dava açılmıştı. İddiaların doğruluk derecesi ise, 2 Ekim 1987 günü ilk duruşması yapılacak dava sonucunda belli olacaktı.

Mehmet YALÇIN

TURİSTİK

ÇOCUKLARINIZA ENGLISH FAST

Yepyeni bir program...!

Ayda 35.000-TL

* Çocuğunuz KOLEJLERE giremedi ise üzülmeyin
* 9-15 yaş grubuna KOLEJ seviyesinde İngilizce
* TÜMÜ İNGİLİZ ÖĞRETMENLER
* DEVRE: 3 EKİM

"Türkiye'deki Londra"

İZMİR
Cumhuriyet Bulvarı No: 36/4 Gümrük
Tel: 14 77 93 • 25 51 37

ANKARA
Yüksel Caddesi No: 19 Kızılay
Tel: 125 44 42 • 118 26 45

KADIKÖY
Altıyol Yoğurtçu Şükrü Sok. No: 25
Tel: 338 91 00 • 345 14 40

MEÇİDİYEKÖY
2 Taşocak Cad. Maya Sok. No: 1
Tel: 172 71 82 • 172 71 83

VAN / ORUÇ CİNAYETİ DAVASI

Sanık, tanığa ceza verirse...

Van 100. Yıl Üniversitesi'nde "oruç" nedeniyle işlenen cinayette sanık olarak yargılanan Ahmet Öztürk okulun disiplin kurulu üyesi olarak aynı davada tanık olarak dinlenen öğrencilere disiplin cezası verdi. 20'yi aşkın öğrenci bu cezalara karşı İdare Mahkemesi'ne başvurdu.

Adı Ahmet, Soyadı Öztürk'tü. Zal oğluydu ve 1948'de Ziba'dan doğmuştu. Van 100. Yıl Üniversitesi Eğitim Yüksek Okulu Müdür Yardımcısı unvanıyla bir cinayete katılmaktan yargılanıyordu. Kamuoyunda "oruç cinayeti" olarak bilinen ve öğrenci Mehmet Şirin Tekin'in öldürülmesiyle sonuçlanan olaya katıldığı iddia ediliyordu Zal oğlu Ahmet'in. Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcı Yardımcısı Cemil Yeşiloğlu'nun hazırladığı iddianamede 26. sanık olarak gözüken Ahmet Öztürk'e isnat edilen suç şöyle özetleniyordu: "İdeolojik amaçlı adam öldürme, öldürmeye teşebbüs, bu suça iştirak, yaralama ve ölümle biten kavgaya iştirak, halkı ve öğrencileri din ve bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığı tahrik." Aralarında öğretim üyelerinin de bulunduğu 28 sanıklı bir dava haline gelmişti oruç cinayeti davası. Ve dava, sanıkların isteği üzerine Diyarbakır'dan İzmir'e alınmış ve 24 Eylül günü duruşma günü olarak saptanmıştı.

Ama 100. Yıl Üniversitesi'nin değerli yönetimi ve Rektörü Prof. Dr. Nihat Bayşu'ya göre Ahmet Öztürk suçsuzdu. Çünkü üniversite bu olaya karışan öğretim üyeleri hakkında idari soruşturma açtırmıştı. Sonunda Ahmet Öztürk ve 8 arkadaşı hakkında "cezalandırılmalarına gerek olmadığı" kararı çıkmıştı. Evet DGM savcısının sanık olarak suç isnat ettiği Ahmet Öztürk, üniversite tarafından dava sonucu beklenmeden beraat ettirilmişti. Hem beraat ettirilmekle kalınmamış, Ahmet Öztürk'e öteki öğrencilere disiplin cezaları yağdıran 7 kişilik Disiplin Kurulu'nun içinde de yer verilmişti. Rektör Nihat Bayşu için olay basitti ve şunları söylüyordu: "Ben size sorayım, Ahmet Öztürk'ün herhangi bir tarafı koruduğum için söylemiyorum, böyle bir soruşturma yapması için engel bir cezası var mı?"

Mehmet Şirin Tekin Van'da "oruç cinayeti"ne kurban gitti, esrarı hâlâ çözülmedi.

Evet doğrusu "henüz" "sanık" olan birinin kanun haklarından ve görevinden mahkûm edilmesi düşünülemezdi. Rektör "hoşgörülü olmak da gerekiyor" diyordu ve bunda da haklıydı. Öğretim üyeleri Türkiye'de kolay kolay yetişmiyordu ve bir olaya karıştığı iddiasıyla bunca emekle ve yok zamanda yetişenleri harcamak akıl kârı olamazdı. Hatta bu elemanlardan yerinde ve zamanında yararlanmak da yöneticiliğin birinci şartıydı. Ve bu arada Ahmet Öztürk'ün Tatvan Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü'ne atanmasını da Rektör, aynı mantıkla, "herkesten verimli olarak yararlanmak düşüncesi"yle açıklıyordu.

Sanık cezacı olunca tanık da sanık olur. Bayşu, Öztürk'ün suçsuzluğuna o kadar inanmıştı ki Öztürk'ün sanık olarak yargılandığı davada tanık olarak isimleri geçen öğrencileri soruşturan Disiplin Kurulu'nda olmasını bile kabul etmişti. Ama işte herkes Rektör Bayşu kadar hoşgörülü olamıyordu. Van 100. Yıl Üniversitesi öğrencilerinin gözlerini faltaşı gibi açtıran ve öylece bıraktıran ilginç olay da bu disiplin kurul kararı ile birlikte tarihe geçiyordu.

İçinde Ahmet Öztürk'ün de bulunduğu 7 kişilik Disiplin Kurulu oruç cinayeti olarak bilinen olaya karıştıkları gerekçesiyle 50 öğrenciye cezalar yağdırmıştı. Ancak bu cezaları olanlardan 20 kadar öğrenci İdare Mahkemesi'ne başvuruyordu. Öğrencilerden biri, dava dilekçesinde şunları yazıyordu: "Yönetim kurulu kararında imzası bulunan Ahmet Öztürk hakkında söz konusu olayla ilgili olarak soruşturma açılmıştır. Bu kişi hakkında birtakım şikâyetler nedeniyle halen idari ve adli soruşturmalar yürütülmektedir. Dolayısıyla tarafsız olamayacağı belli olan bu öğretim görevlisinin Disiplin Kurulu içinde bulunması yasal değildir." Dilekçe şöyle devam ediyordu: "Aslında benim olayla ilgim yoktur. Öğrenci olmam nedeniyle tanık olarak polis ve savcılıkta ifadem alınmıştır."

Savcılığın herhangi bir suç görmemesi nedeniyle dava açmadığı kişiler, okul yönetiminden ceza almak durumunda kalmışlardı. Bir ay uzaklaştırma cezası alanlardan, adının açıklanmasını istemeyen bir öğrenci elindeki kâğıtları göstererek, "süreç bu" diyordu. 13 Mayıs'ta gelen kâğıtta, "tanık" olarak bilgisine başvurulacağı yazılıyor, tanık olarak bilgi verdikten sonra ikinci bir kâğıt geliyordu. 11 Haziran tarihini taşıyan bu yazıda ise "öğrencinin kavgaya katılmış olduğunun belirlendiği" yazılıyordu. Bir sonraki yazı ise artık belliydi. "Yeni öğretim yılı başlangıcından itibaren bir ay uzaklaştırma cezası..."

Van 100. Yıl Üniversitesi'nin 50 öğrencisi bu çerçeveye girecek şekilde disiplin cezasıyla cezalandırılmışlardı. Dava sanığı Ahmet Öztürk ise taltif edilmişti. Yakında öğretime başlayacak olan üniversitede bu olayın etkileri hâlâ silinmemişti ama gerçek olan bir olgu vardı: Öğrenciler sinmişti. "Burunları yeterince sürtülmüştü."

Can KARAKAŞ

Üniversite rektörü Prof. Dr. Nihat Bayşu. Mahkemelerin yargı yetkisinin bir kısmı kişilerce kullanılabilir mi?

FOTOĞRAF: CAN KARAKAŞ

FOTOĞRAF: CAN KARAKAŞ

"Türk-İslam sentezi doğrultusunda kadrolaşma"

Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ndeki oruç cinayeti ve sonraki gelişmelerle yakından ilgilenen Avukat Süleyman Sabri Polat* Nokta *muhabirinin sorularını yanıtladı.

Nokta: 100. Yıl Üniversitesi'nde 3 Mayıs 1987 tarihinde Şirin Tekin isimli öğrencinin öldürülmesi olayı ile ilgili olarak 50 kadar öğrenciye disiplin cezası verildi. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Polat: Üniversite yönetiminin bu konuda tarafsız davrandığına inanmıyoruz. Olaya karışmamış, olayla ilgisi olmayan, olaya katkısı bulunmayan kişiler cezalandırılmıştır. Bu konuda bize birtakım başvurular oldu. Bunları İdare Mahkemesi'ne götürdük. Biz yapmış olduğumuz soruşturma sonucunda bu olaya katılmadıkları inancını taşımaktayız. Ama nedense üniversite yönetimi bu kişileri de cezalandırmıştır. Bize gelen bilgilere göre bu kişilerin olayda olmadığı, hatta bazılarının olaydan haberi bile bulunmadığı ortaya çıkmaktadır. Olaya katılmamış, hatta olay sırasında Van ili sınırları içinde bulunmayan kişilere dahi ceza verildiğini öğrendik.

Nokta: Öğrenciler yönetime güvensiz görünüyorlar, sizin değerlendirmeniz nasıl?

Polat: Mutlaka taraflı bir uygulama vardır. Bizim daha önce yaptığımız incelemelerde, özellikle asistan sınavlarında ve eleman alımlarında taraflı davranıldığını gözledik. Üniversite, bu olayda da taraflı davranmıştır. Üniversitede çağdaş bir öğrenim yapılması gerekirken, ne yazık ki çağdışı bir kadrolaşma görüyoruz. Türk-İslam sentezi doğrultusunda bir kadrolaşma olduğu inancındayız. Üniversite tarafından verilen cezalarda Ahmet Öztürk isimli kişinin imzası da bulunmaktadır. Kendisi hakkında Diyarbakır DGM Savcılığı'nca dava açılmıştır. Kendisi sanık durumunda bulunan bir kişinin aynı olayla ilgili olarak öğrenci kitlesi üzerinde disiplin soruşturması yapması özellikle bu öğrenciler üzerinde bir güvensizlik yaratacaktır.

Nokta: Öğrencilerin İdare Mahkemesi'ne başvurduğunu söylediniz. Kaç öğrenci başvuruda bulunmuştur?

Polat: Yirmiye yakın öğrencinin başvuruda bulunduğunu öğrendik, belki daha da fazladır. Bu sayı daha da artabilir.

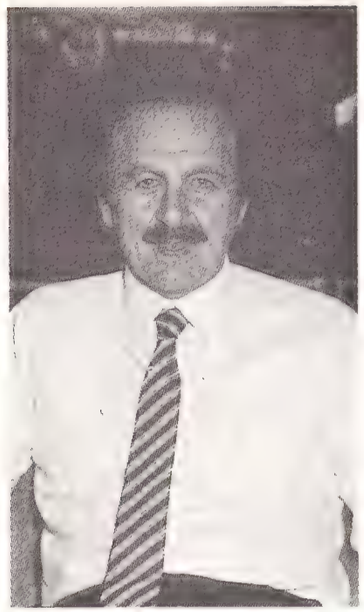

TV Dairesi Başkanı M.Turan Akköprülü

Cafer Demiral

TRT Genel Müdürü Tunca Toskay

REFERANDUM/ TRT'NİN BASİRETSİZLİĞİ

TeReTandum

Referandum kargaşasına bir de TRT faciası eklendi. İzleyiciler ekran başında sabahlarken, TRT yetkilileri habercilik tarihine geçecek bir basiretsizlik örneği gösterdiler.

TRT'de referandum stresini en çok hisseden ünite, TRT Haber Merkezi'ydi.

Öte yandan bu stresin bir süre önce açığa çıkmış Özal-Toskay sürtüşmesinden mi kaynaklandığı da soruşturuluyordu? Bilindiği gibi daha önce* Nokta*'da da yayınlanmış olan bir "Toskay krizi" mevcuttu. Bir ay önceki İcraatın İçinden programının TRT tarafından makaslanmasıyla ilgili krizdi bu. 6-7 Eylül referandumundaki TRT'nin aksak icraatı ile ilgili olarak krizin son haddine dayandığını ve Özal'ın TRT Genel Müdürü Toskay için "Beyni sulanmış" dediği söyleniyordu. Çünkü rivayete göre, hayırlar, evetleri sollayınca TRT haberleri kısıntıya uğratmış ve bunun için "hatalı kompütür" bahanesini göstermişti. Rivayetin altındaki gerçeği görmeye çalışan muhabirimiz, TRT'nin referandum gecesi faciasını izledi.

Referandum günü yayın yasağının kalktığı saat olan 21.00'den itibaren referandumun ilk haberi ekrana yansıyacaktı. TRT Haber Merkezi'nin sırf bu iş için görevlendirilmiş 50 elemanı, bölgelere göre hazırlanan yedi masadan kompütürle alınan sonuçları ekran ve radyo mikrofonlarına güvenli bir biçimde iletmeye başlamışlardı. Güvenliydiler, çünkü yerel seçimlerden sonra TRT'de ilk kez bu gece için oluşturulan Bilgi İşlem Merkezi işbaşındaydı. Ellerinde dünyada en güçlü olarak bilinen Hewlett Packard 58 kompütür vardı. Çok uçlu ve dört terminalden giriş çıkışlı olan bu sistemin veri girişlerini yapmak için altı uzman görevlendirilmişti. kompütürün bir ucu da Ankara Best Otel'de oluşturulan Basın Merkezi'ne bağlanmıştı. Nitekim TV Dairesi Başkanı Mehmet Turan Akköprülü'nün açıkça ifade ettiği gibi, TRT'nin namusuydu o gece. Böylece hiçbir şey şansa bırakılmamıştı. Ne de olsa TRT'de hizmette sınır yoktu. Peki böyleydi de icraat niçin aksamıştı? Saat 23.50 ile 04.00 arasında ekranları başında niçin ağaç olmuştu milyonlarca izleyici?

Aceminin elinde. TRT'nin ilk hatası 20.30 haberlerinde ekrana yansımış, ancak pek önemsiz sayılabilecek bu ayrıntı pek çok gözden, kulaktan kaçmıştı. O ana kadar YSK kabullerine göre seçmen sayısı 25.755.045 gözükürken TRT'nin ilk anahtar bültende 40.000 eksiği ile 25.715.045 olarak verilmişti. Düzeltme 21.00 haberlerinde geldi. TRT yetkililerince bu hata YSK'nin bilgiyi son anda geçmesindendi. Halbuki hata, haberin o bölümünün erken saatlerde banda alınıp, daha sonra düzeltilmesinin unutulmasından kaynaklanıyordu. Ama asıl önemli olan 23.50'de yapılan ve ancak Dış Haberler Servisi'nin uyarısı ile fark edilebilen büyük hata idi. TRT'nin rakamlarına göre Mardin ve Manisa illerinde açılan sandık sayıları, illerin toplam sandık sayılarından daha fazla olarak yansımıştı ekrana. Manisa ilinde sandık sayısı 2293 iken, açılan sandık sayısı kompütüre göre 2478 oluvermişti.

Ne var ne yok? İşte bu hatanın asıl görevliler tarafından değil de Dış Haberler'ce fark edilip uyarılmasından sonra yaklaşık üç saat süren durgunluk olmuş ve TRT 04.00'e kadar genel sonuç verememişti ve insanları "deli" etmişti. Bu saatler arasında ne olmuştu? Tabii ki suçlu aranmış ve bulunmuştu: Kompütür! Bu akıllı makine dünyada örneği bilinmeyen türde bir hata yapmıştı. Yetkililer, Bilgi İşlem Merkezi'nce kompütüre yüklenen tüm "girdilerin" doğru, "çıktı"ların ise nedense yanlış olduğunu vurgulayarak kompütürü suçlu bulmuşlardı. Herhalde ilk kez böylesine yüklenen kompütür de TRT'ye uyum sağlamış ve referandum şokuna girmişti.

Düşük tansiyon. Özal'ın erken seçim beyanatı ile TRT'nin Haber Dairesi'nin temel sorununun da yön değiştirdiği görülmekteydi. Daire Başkanı Cafer Demiral, "Vallahi, Başbakan'ın erken seçim açıklaması referandum tansiyonunu düşürdü. Baksanıza Cindoruk bile eskileri unuttuk, doğru karar verildi" diyor. "Peki, erken seçim yasağı kalkan siyasilerin ekrana gelmesini engeller mi sizce?" sorusunu ise Demiral aynen şöyle yanıtlıyordu: "Efendim biz TRT olarak kamuoyunun ilgilendiği ile ilgileniriz. Zaten ekiplerimiz, Başbakan'ı, İnönü'yü ve Cindoruk'u izliyorlar."

TRT yetkilileri, ağır aksak haber vermekle suçlayan ANAP'lılara karşı kendilerini şu sözlerle savunuyorlardı.

"Sürat felakettir. Önemli olan en doğruyu, en doğru zamanda vermektir." Ve sabahın ilk ışıklarında Haber Merkezi'nden doğan bu espri zinciri saat 14.15'te TRT Haber Müdürü'nün odasında şöyle noktalanıyordu.

ANAP genel başkan yardımcılarından biri, TRT Haber Müdürü Reyman Somer'i telefonla arıyordu. Uyuyakaldığını ve 13.00 haber bültenini dinleyemediğini belirten ANAP Genel Başkan Yardımcısı, genel sonucun ne olduğunu soruyordu.

İşte TRT Haber Müdürü'nün ANAP Genel Başkan Yardımcısı'na telefonla bildirdiği genel sonuca ilişkin rakamsız bir yorum.

"Avrupalının istediği oldu. Hem yasaksız, hem de Özal'lı bir iktidar."

TRT'ciler kusursuz bir 6 Eylül görevini yerine getirmenin huzuru ile uyumaya giderlerken, yerine referandum tarihine geçecek bu esprileri bırakıyorlardı...

Hilkat SAYDAMER

ADALET / RÜŞVET OLAYI

Mengenecioğlu rüşvetinin peşinde

Uğur Mengenecioğlu, Özdağlar'a verdiği 25 milyon liranın peşini bırakmıyor. Mengenecioğlu'nun açtığı dava mahkemece zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle reddedilmişti. Ancak bu karar da Yargıtay tarafından bozuldu.

Aslında herkes "gitti gider" gözüyle bakıyordu ama Mengenecioğlu da bu işin peşini kovalamaya kararlı olduğunu söylüyordu. Boru değil tam 25 milyon papeldi söz konusu olan. Her ne kadar kendisi koskoca UM Denizcilik Şirketi'nin sahibi de olsa para paraydı ve bu devirde kimse kimsenin gözünün yaşına bakmıyordu. Nitekim Yüce Divan da Devlet Bakanı filan dinlemeyip Özdağlar'ı mahkûm etmiş ve Özdağlar da cezasını yatıp çıkmıştı. Ama ne hikmetse o ünlü 25 milyon bir türlü ortaya çıkmamıştı. Mengenecioğlu'nun 1986 Mart'ında açtığı dava Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'nde ocak ayında reddedilmişti. Gerekçe olarak da "zamanaşımı" gösterilmişti.

Mengenecioğlu (altta) 25 milyonu geri alana değin Özdağlar'ın (üstte) peşini bırakmayacağa benziyor

Ama Mengenecioğlu yılmayacak ve Yargıtay'a başvuracaktı. Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesi "Devlet Eski Bakanı Özdağlar'ın eyleminin bir suç ve haksız fiil kapsamında bulunduğunu ve bunun da ödence borcu doğurduğuna" karar verecekti. Yüce Divan'ın konuyla ilgili olarak aldığı karar "İsmail Özdağlar'ın 25 milyon lira haksız menfaat sağladığının anlaşıldığını" söylüyor "bu eylemin davacı Uğur Mengenecioğlu'nu etkilemeyen bir suç olarak nitelemeyeceğini" belirtiyordu.

Olayı "bütün unsurları ile birlikte tipik bir haksız fiil niteliğinde" gören Yargıtay kararında ayrıca 11 bin liralık duruşma, avukatlık parası da Özdağlar'a yükleniyordu. Eh yapılabilecek bir şey yoktu artık, Yargıtay'ın kestiği parmak acımazdı ama ah şu "düşme" meselesi yok muydu. İşte durumu tahammül edilmez kılan buydu. Çünkü düştükten sonra Özdağlar'a vuran vuranaydı.

Kenan KURTKAYA

Hangi Koop?

Konut alanında dünya çapında bir örnek olarak gösterilen Kent-Koop, Ankara Anakent Belediye Başkanı Altınsoy'un engellemeleri nedeniyle altyapı sorunlarını çözemiyor. Birçok ANAP'lının konut alanında Altınsoy'un kooperatifine değil de Kent-Koop'a güvenmesi sorunun çözümünü kolaylaştırmıyor.

Hikâyeyi mantık çerçevesinde toparlayabilmek hiç de kolay değildi. Olsa olsa, 'olur böyle şeyler, burası Türkiye' diye açıklanabilirdi: Bir yanda dünyanın iri kıyım organizatörleri işi sahipleniyor, öte yandan bir küçük Ankara'nın Belediyesi her şeyi çamura bulayabiliyordu.

Bu garip hikâye, Kent-Koop'un başından geçmekteydi. Bir yandan İngiliz Sosyal Konut Vakfı gibi dünyanın tanıdığı bir kuruluştan Batı Kent projesiyle 1987 Dünya Konut Yılı nedeniyle konulmuş olan ödülü kazanıyor; Genel Başkan Murat Karayalçın, ödülünü Prens Charles'ın elinden alıyor; bir yandan, 13-16 Eylül arasında dünyanın adı sanı belli konut organizatörlerini Türkiye'de topluyordu.

2000 yılına doğru Türkiye. Kent-Koop eylülün tam ortasında İsveç Uluslararası Kooperatifler Birliği Konut Komitesi Başkanı Olle Linström, İngiltere Uluslararası İskân Koalisyonu Başkanı Davit Hall, ABD Uluslararası Yeni Kentler Birliği Başkanı Lester Gross, Dünya Ekistiks Derneği Genel Sekreteri Panaiyotis Psomopulos OECD Kentleşme Bölümü Başkanı Ariel Alexander, Dünya Bankası Kentsel ve Bölgesel Projeler Bölümü Başkanı Per Ljung, İngiltere Çevre Başkanlığı Müsteşarı Dr. John Zetter gibi ünlü isimleri bir araya getirip, 2 bin yılının dünyasındaki konutlar konusunda değerlendirmeler yaptıracaktı. Toplantı, doğrusu bir hatır toplantısı sayılamazdı. Çünkü Birleşmiş Milletler Çalışma Örgütü Ankara'daki bu toplantıyı, bu yıl hemen tüm ülkelerde yapılacak uluslararası seminerlerden seçtiği 29 önemli çalışma arasına almış ve dünyaya duyurmuştu. Herhalde bu toplantı Muhteşem Süleyman sergisinden sonra Türkiye'nin adını en çok geçirten organizasyon olacaktı. 23 ülke ve 7 ayrı uluslararası kuruluşun yetkililerinin çalışmalara katılacak olması, bu varsayımı pekiştiren unsurlardı.

Adı artık Kent-Koop'la özdeşleşmiş olan Murat Karayalçın

LÜTFÜ ÖZEL / NOKTA

Seminerde oturum başkanları arasında Burhan Özfatura, Yener Ulusoy gibi ANAP'lı belediye başkanlarının bulunması Kent-Koop'un tarafsızlığının tam bir örneğiydi.

Altınsoy-Karayalçın!.. Ama tüm bunlar Kent-Koop'un altyapı ve elektrik gibi sorunlarını çözmesine yetmiyordu. Tüm altyapı sorunları Anakent Belediyesi'nin tutumundan kaynak

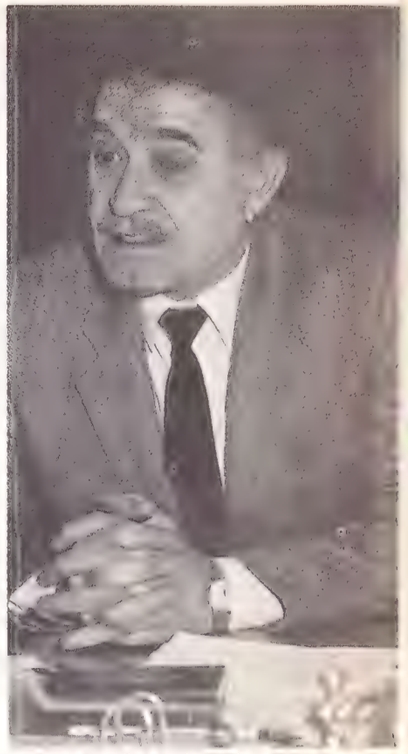

Ankara Belediye Başkanı Altınsoy Kent-Koop'un başarısını onu engelleyecek kadar mı kıskanıyor?

lanıyordu. Sanki kasti bir tutum vardı, bunun nedeni de Anakent Belediye Başkanı Mehmet Altınsoy'un, "başarıya katlanamaması" olarak ifade ediliyordu. Ayrıca Altınsoy'un tavrını belirleyen bir başka etken de Karayalçın'ı bir süre sonra "rakip olarak görme korkusu"ydu. Üstelik bu korku, uyduruk bir korku değildi: Karayalçın ekibi, takvim 1987'nin Eylül'ünü gösterirken 46 milyon metrekareye yayılmış 200 bin konutluk bir projeyi yürütüyordu. Televizyona her çıktığında konut seferberliğiyle övünen Başbakan Turgut Özal'ın övünç faktörleri arasında Karayalçın'ın 200 bin adet konutu da vardı.

Kent-Koop'un sürdürdüğü 27 proje, Altınsoy karşısında Karayalçın'a hayli puan getirebilecek kadar da geniş cepheliydi. 10 tane ANAP'lı, 2 tane de Refah Partili Belediye, sınırları içindeki konutların projesini, inşaasını Kent-Koop'a vermişti. Üstelik bu belediyeler Türkiye'nin bir bölgesine sıkışıp kalmış değillerdi. Söke'den Van'a, Kastamonu'dan Ordu'ya Elazığ'a, Muğla'ya ve Antalya'ya kadar Türkiye'nin her yanı Kent-Koop isminin aşinasıydılar ●

Yargıtay Başkanı Ahmet Coşar hukuku savundu

BİR UYARI

Ecce Homo (İşte 'Adam')

Adli tatil bitti, adli yıl başladı ve... Yargıtay Başkanı Ahmet Coşar tarihe geçecek bir konuşma yaptı. Coşar, Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu temel hukuk sorunlarını, çok olgun ve ölçülü, ama o ölçüde de kesin ve kararlı bir dille ortaya koydu.

Coşar, ülkemizin gündeminde bekleyen en önemli sorunun, demokrasinin her yönüyle işlerlik kazanması ve toplumun, yasaların ve yönetimin tam anlamıyla sivilleşmesi olduğunu belirtti. Yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesinin daralmasından yakınan Yargıtay Başkanı, hukukun evrensel, tarafsız, eşitlikçi, özgürlükçü, adil ve vazgeçilmez niteliklerinin altını çizerek, laikliğe ve çağdaşlaşmaya karşı direnen ve giderek güçlenen dinci baskıların getirdiği tehlikeye de dikkat çekti.

Yüksek Mahkeme'nin başında böylesine aydınlık bir kafanın bulunması, ülkede henüz umutsuzluğa kapılmamak gerektiğini de gösteriyordu. Atatürkçülük daha ölmemişti!

BİR YILDÖNÜMÜ

Kuvayı Milliye ölmez!

Atatürk'ün kapatılan partisi CHP'nin 64. kuruluş yıldönümü, "mirasçısı" SHP tarafından yurdun çeşitli yerinde düzenlenen törenlerle kutlandı. Anıtkabir'deki törene Genel Başkan Erdal İnönü, milletvekilileri, parti meclisi ve merkez yürütme kurulu üyeleriyle eski CHP'li parlamenterler, bakanlar, il, kadın ve gençlik kolları başkanları ve çok sayıda vatandaş katıldı. CHP'nin son döi:em Genel Sekreter Yardımcısı Erol Tuncer, "Böyle bir parti kâğıt üzerinde kapatılabilir, ama canlı organizması yok edilemez" dedi.

Bu arada, eski Genel Başkan Bülent Ecevit'in törene "yanlış yorumlanabilir" gerekçesiyle katılmadığı gözlendi.

Deniz Baykal, Mustafa Özyürek İstanbul CHP / SHP kokteylinde

BİR PORTRE

Banker Bako (Baki Aygün)

Çaycı Yalçın'dan banker oldu da, Baki Cengiz Aygün adlı sade vatandaştan niçin olmasındı canım? 1980 yılında anarşi, terör ve ihtilaller arasından sıyrılıp piyasaya çıkan ve kısa zamanda "saksıyı çalıştırıp" köşeyi dönen Baki, işi iyi kötü üç yıl süreyle götürmüş, milyonlar kazanmış, genç ve yakışıklı "işadamının" gazete sayfalarında Cenk Koray'ın güleç yüzüyle ışıldayan ilanları, ünlü gazino uvertürleriyle dillere destan aşk maceraları ilgi toplamıştı.

Hakkında 42 ayrı suçtan dava açılacak, toplam 126 yıl hapsi istenecekti sonra... Baki, bu arada gazino sahnelerinde boy gösterip Türk sanat musikisi söyleyecek, sönen yıldızını parlatmak için bu amaçla "üste para verdiği" söylentisi yayılacak, sonunda asıl büyük bomba patlayacaktı: Baki'nin milyarlarca liralık sahte devlet tahvili bastırıp piyasaya sürdüğü, bu işten altı milyar lira kadar "vurduğu" ileri sürülüyordu... Başbakan'ın TV ekranlarında her Allah'ın günü "açıkladım, açıklıyorum" dediği büyük olayın, "söz konusu tahvillerin geliriyle DYP'ye yardım" olduğu iddiası ortaya atılmıştı.

Baki, 12 yıl ağır hapis talebiyle yargılanıyor.

HAFTANIN İNCİSİ

"Aslında ben de evetçiydim."

Turgut Özal

BASINDAN YORUMLAR

TRT'de erken seçim!

"Bir milli müessese, insanları zıvanadan çıkarmak için neler yapabilir?"

Referandum gecesi TRT, sanki böyle tuhaf bir deney gerçekleştirdi.

Gece saat 01'den sonra iki saat boyu sonuç yayınlamaya ara verdi. Sebebi hakkında hiçbir açıklama yapmadı ve halkı çıldırttı.

Önce türküler, sonra bir saat caz, ardından folklor, en sonunda da Şarlok Holmes...

Seçim kurulunda ve halk arasında bir kamera gezdirmeyi akıl erdiremeyen Tunca Toskay ve adamlarından genel seçimde sakınmak lazım.

İyi bir genel seçimin yolu, TRT Genel Müdürü seçimini de erkene almaktan geçiyor. Bizden söylemesi!

Güngör Mengi, 8 Eylül, Sabah

Meğerse neymiş (!)

Biz Başbakan Özal'ın yakın çevresinin yalancısıyız. Aşağıdaki olayı onlar anlattı. Biz yalnızca naklediyoruz

Özal, referandumdan önceki son televizyon konuşmasının provasını yapıyordu başbakanlık konutunda.

Konuşmasını okudu, okudu, sonuna geldi.

—Evet sayın vatandaşlarım, size şimdi yapmayı vaat ettiğim önemli açıklamayı yapıyorum...

Özal, bir an bekledikten sonra konuşmayı önemli açıklamayla bağladı.

—Güneş Taner bir nonoştur...

Ahmet Altan, 9 Eylül, Hürriyet

Yazsaydı ne yazacaktı?

Olaylı geçen ilk DYP kongresini hatırlayınız. Hani, Cindoruk-Mehmet Yazar mücadelesini...

Eğer o mücadeleyi **Mehmet Yazar** kazansaydı, acaba ne değişecekti?..

Tıpkı Cindoruk, gibi Mehmet Yazar'ın da dün istifa edip "Emaneti devrediyorum" demesi mi gerekecekti?

Bunu bilemiyoruz.

Doğmamış çocuğa beşik sallamak gibi bir şey...

Yalnız ne var...

DYP misyonu, Mehmet Yazar'a biraz "şüpheli" baktıydı...

Pek güvenemediydi:

"Partiyi çalar ve kaçırır" diye endişe ettiydi.

Bu endişeler yerli miydi, yersiz miydi, oralara dönmek istemiyoruz ama yaşadığımız olaya bakalım: Cindoruk, dün istifa etmiş ve koltuğu boşaltmıştır. Bu kesin...

24 Eylül'de de emaneti resmen teslim edecek.

Rauf Tamer, 9 Eylül, Tercüman

BİR FOTOĞRAF

Metris Askeri Cezaevi'nde bir hücre kapısı, "nefeslik" tabir edilen kapı deliği ve yüzlerinde acıları donakalmış hükümlüler...

tersiz" bulunan İstanbul Mali Şube Müdürü Cevdet Saral görevinden alınmış, Isparta Emniyet Müdürü Reşat Vural olaylı DYP mitinginde "ihmali" görülerek sürülmüş ve Kaçakçılık Harekât Dairesi Başkanı Atilla Aytek de "süper" Koordinatör Emniyet Müdürü olarak güneydoğuya atanmıştı...

● **OECD, Türkiye'nin "rahatsızlık katsayısını"** yüzde 54,3 olarak saptadı! Rahatsızlık katsayısı, enflasyon oranının işsizlik oranına eklenmesiyle elde ediliyor...

● **Kerime-i Şehriyari Zeynep Özal,** ikinci oğlunu da dünyaya getirdi. Yedi aylık doğan yavruya referandum dolayısıyla verilen "Hayri" adı, "Evet" oylarının kazanması üzerine dedesi Turgut Özal tarafından "Halil Uğur" olarak değiştirildi!

ORTADOĞU / SİLAH TRAFİĞİ

Parayı veren silahı patlatıyor

Geçtiğimiz hafta İtalya'dan yasadışı yollarla İran'a silah sevkeden şebekenin ortaya çıkarılmasıyla Avrupa'nın karışacağı iddia ediliyor. Büyük devletler Ortadoğu'da birçok ülkeye silah satışının yasaklanması için yaygara kopartırken, uluslararası tüccarlar parayı bastırana anında silah akıtıyor

İran'da, Sovyet yapımı füzelerden İsveç yapımı intihar hücumbotlarına kadar her şey var.

"Bu olayı aydınlattığımızda, Avrupa'nın altını üstüne getireceğiz." Bu iddialı açıklamayı, geçtiğimiz hafta İtalya'da ortaya çıkarılan uluslararası bir silah şebekesiyle ilgili soruşturmayı yürüten İtalyan savcı yapmıştı. İran'a yasadışı yollardan İtalyan yapımı mayınlar gönderen şebeke ile ilgili olarak şimdilik 32 kişi tutuklanmış, birçok kişinin Interpol aracılığıyla aranmasına da devam ediliyordu. Tutuklananlar arasında, Sicilya Mafyası'ndan adamlar, Lübnanlı denizciler, Suriyeli ajanlar, Avrupalı aracılar ve en önemlisi de Fiat'ın da ortak olduğu Valsella Meccanotecnica adlı mayın üreticisi bir İtalyan şirketinin dünyaca ünlü patronu Ferdinando Borletti de vardı. İtalya'da, İran, Irak, Suriye ve Libya gibi ülkelere silah satışı resmen yasaklanmıştı. Fakat söz konusu şebeke savcının iddiasına göre, mayınları Nijerya, İspanya ve hatta Türkiye'ye gönderiyormuş gibi göstererek, Suriye üzerinden İran'a ulaştırıyordu.

Buna benzer bir skandal da geçenlerde barışçı ve tarafsız bir politika izlemeye çalışan İsveç'te patlak vermişti. Bir iddiaya göre, dünyaca ünlü Bofors ve Nobel adlı İsveçli silah üreticisi firmalar, Olof Palme'yi İran'a silah satışı konusunda ikna etmek için pazarlığa oturmuşlardı. Ancak Palme'yi kandırmaları mümkün olmamıştı ve barış sembolü başbakan birkaç gün sonra öldürülmüştü.

Daha pek çok ülkede sık sık benzer olaylar yaşanıyordu. Silah tüccarları, ülkelerindeki tüm yasaklamalara rağmen, Ortadoğu'ya ve özellikle İran ve Irak'a mal satmanın yollarını buluyorlardı. Devletler düzeyindeki silah satışları ise, kopartılan tüm yaygaranın aksine hiç de azımsanacak ölçüde değildi. İran'a silah satışı konusunda yasaklar koyan İngiltere, ABD, İtalya gibi ülkeler, elaltından veya resmen bu işi belli bir seviyede sürdürmüşlerdi.

Seri tüketim. Yetmişli yılların ikinci yarısında, Vietnam Savaşı'nın bitmesiyle birlikte, büyük devletlerin gözleri Ortadoğu'ya çevrilmişti. Bunun nedeni, petrol kaynaklarının ve stratejik oyunların yanı sıra, şüphesiz silah satışından elde edilecek tatlı kârlardı. 1973 Arap-İsrail Savaşı'nda bölgeye akıtılan milyarlarca dolarlık silahtan sonra, İran devrimiyle birlikte potansiyel anlaşmazlıkların belirtilerini gören büyük devletler, Ortadoğu'nun gelecekteki taleplerini karşılamak üzere harıl harıl silah yapımına başlamışlardı bile. İran-Irak Savaşı'nın başlamasıyla birlikte ise, Ortadoğu pazarı umduklarından da büyük bir gelişme gösterecekti. Artık, silahlar ambarlarda depolanmak için değil, anında ve seri olarak tüketilmek üzere satın alınıyordu.

Tutuklanan işadamı Borletti

Irangate'in açtığı yol. Irangate skandalı ile birlikte, 33 ülkenin daha bölgeye gizli ve açık yollardan silah sattıkları anlaşılmıştı. Bunların arasında kimler yoktu ki? Ortadoğu, Japonya'dan Çin'e, Singapur'dan Brezilya'ya kadar uzanan ve Avrupa'yı merkez alan uluslararası bir rekabetin odak noktasıydı. Fakat arada adı çıkıp yanan sadece ABD ve İsrail'di. Pazar öylesine çekiciydi ki, İsviçre ve Avusturya gibi tarafsız olarak tanınmış ülkeler bile dayanamayıp İran ve Irak'a karınca kararınca top ve yedek parça satmışlardı. Portekiz ve İspanya ise, İngiltere ve Fransa'ya nazire yaparcasına hem yedek parça hem de hafif silahlar göndermişlerdi. Batılı bir silah tacirinin deyimiyle, Irangate gizliliğin mayınlarını temizlemiş, serbest silah pazarı için yolu açmıştı.

Cezası bin sterlin. Bütün yasaklara rağmen, değişik kanallardan silah satışına içerleyen özel firmalar, "ellere var, bize yok mu" kabilinden yerden mantar biter gibi şirketler kurarak gizli faaliyete geçmişlerdi. Bunların merkezi özellikle New York ve Londra idi. Bir tüccara göre, "eğer ciddi olarak silah satmak istiyorsanız, İranlı alıcılar sizi bir saat içinde bulabilirlerdi." Arada bir bazı sorunlar çıkıyordu ama bunlar pek önemli değildi. Örneğin, geçenlerde merkezi Londra'da bulunan Catalpha House şirketi, Körfez'de çarpışan taraflara gizlice silah satmaktan yargılanmıştı. Silahlar önce İrlanda'ya gönderiliyor, sonra tekrar Londra'ya getirtilerek transit geçişle bölgeye sevk ediliyordu. İngiliz gümrüğüne göre, bu şekilde iş yapan 50 İngiliz firması vardı ve bunların önü alınamıyordu. Çünkü yasaya aykırı iş yapmanın cezası sadece bin sterlindi.

Bu amansız rekabetin gözü karaydı. Dost dostu dinlemiyor, ilkeler bir kenara atılıyordu. Örneğin, Irak'ın en önemli silah kaynakları Sovyetler Birliği ve Fransa idi. Ama gerek Sovyetler gerekse müttefiki olan Doğu Avrupa ülkeleri İran'a da silah satmaktan çekinmiyorlardı. Kuzey Kore de, İran'a silah temin eden sosyalist ülkeler kervanına katılırken, Çin Halk Cumhuriyeti, Humeyni'nin en büyük silah kaynağı haline gelmişti.

Bu durumda, bölgeye silah yağmaya devam ediyor ve Birleşmiş Milletler'in tüm barış çabalarına rağmen savaş olanca hızıyla devam ediyordu. Savaşı sona erdirmek için kopartılan ambargo yaygaraları da parayı basan tarafın kolaylıkla silah bulmasıyla, bir sabun köpüğü gibi eriyip gidiyordu ●

PARLIAMENT

Gece Mavisini yaşay

ın, başarıyı yaşayın.

İNCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

SSCB / AFGAN CEPHESİ GAZİLERİ

İvan'ın dönüşü

Afgan cephesinden dönen Sovyet askerleri tıpkı Vietnam'dan dönen Amerikan askerleri gibi savaşın dehşetini uzun zaman üzerlerinden atamıyorlar. Glasnost'la birlikte bunların sorunları da gündeme geldi.

Afgan cephesinden dönen Sovyet askerleri yeniden normal hayata dönmekte güçlük çekiyor lar. Yüzlerindeki hüzün ancak bir araya geldiklerinde kayboluyor

Eve dönüş ve kucaklaşma

Afganistan'dan dönen İvan'ın bakışları ve vücudundaki dövmeler, Vietnam'dan dönen Johnny'yi anımsatıyor

Her hafta İrkutsk'un, Moskova'nın, Tallin'in, Kiev'in ve Leningrad'ın parklarında bir araya geliyorlardı. Bütün hafta yüzlerine çöken acıyı ancak o yeşil çayırlar üzerinde cephe arkadaşlarıyla dertleşirken, çocuklar gibi koştururken unutuyorlardı. Basın onları "Afganlılar" diye çağırıyordu. Onlar, Sovyetler'in Vietnam'ı diye adlandırılan Afganistan'da savaşmış, birçok arkadaşlarını o topraklar üzerinde bırakmış Sovyet askerleriydiler. Ve son günlerde Gorbaçov'un "Glasnost" politikasıyla birlikte onların durumları da tartışılmaya başlanmıştı. Sorunlarını halka ve basına anlatmak amacıyla dernekler halinde örgütleniyor, açıkhava toplantıları düzenliyorlardı.

Dehşet ve hüzün. Sovyet gazilerini Vietnam'da çarpışıp dönen Amerikan Rambo'larından ayıran temel nitelik, kuşkusuz verdikleri savaşa olan güvenleriydi. Gazilerin çoğu Afgan halkına karşı savaşmadıklarını, o ülkeyi emperyalistlerin eline teslim etmemek için hâlâ terk etmediklerini söylüyorlardı. Doğal olarak bu psikolojide Afganistan'ın, Amerikan askeri açısından Vietnam gibi dünyanın bir ucunda olmayıp Sovyetler'in yanı başında bulunması büyük rol oynuyordu. Gerçi, Afganlılara esir düştükten sonra Batılı kuruluşların yardımıyla Batı'ya iltica edenler yok değildi. Bunlar karşılarında ABD emperyalistlerini ve üslerini göreceklerini zannederek savaşa gittiklerini, bula bula yoksul Afganlıları buldukları için savaştan tiksindiklerini anlatıyorlardı Batı televizyonlarında. Fakat genel olarak Sovyet askerinin görünürde vicdani bir hesaplaşması yok gibiydi. Ne var ki yüzlerindeki hüzün, orada, o çetin kayalar ardında ne büyük dramların yaşandığını çok iyi sergiliyordu. O yüzlerde açıkça şekillenmemiş bir düşmanla savaşmanın getirdiği dehşet okunuyordu. Mücahitlerin kadın kıyafetine girerek, çarşafın içine sakladıkları silahlarıyla aniden saldırmalarını, top oynayan çocukların beklenmedik bir anda bomba fırlatmalarını hâlâ unutmamış görünüyorlardı. Bugün anlatırken bile paniğe kapıldıkları bir başka olay da, Afgan mücahitlerinin hazırladıkları bombalı tuzaklardı. Sovyet gazileri arasında bunların adı "eşyayla gelen ölüm"dü. Örneğin terk edilmiş bir mücahit kampında, bırakılmış yepyeni bir termos, kuşkusuz ilgilerini çekiyor ve mal bulmuşçasına götürülüyordu. Ertesi gün içine sıcak çay koyulduğunda termosun altına ustalıkla yerleştirilen bombanın fitilinin sıcaklıktan eriyerek patlayacağını nereden bilebilirlerdi?

Sovyet askeri,etrafında âşıklar görmeyi çoktan unutmuş, şaşkın bakışlarla izliyor

Unutulmak korkusu. Bütün bu geçmiş dehşet günlerine karşın bugün meydanlarda toplanan Afgan cephesi gazilerinin istedikleri bir tek şey vardı: Unutulmamak. Daha önce bir orkestrada gitar çalan İvan, parktan gelip geçenlere takma tahta parmaklarını uzatarak "unutmayın" mesajını veriyordu. Tahta bacaklı Sergey, "Bu tahtaların karşılığında devletin bana, karıma ve iki çocuğuma verdiği armağan dört metrekare bir oda" diyordu. Fakat protestoların asıl eksenini son günlerde rafa kaldırılan "savaş gazilerine ilişkin yasa"yı yeniden hayata geçirmek oluşturuyordu. Bu yasaya göre Afgan cephesinden dönenlere devlet bedava apartman dairesi veriyordu. Ayrıca istedikleri üniversiteye imtihansız girebiliyorlardı. Önünden gelip geçen sağlıklı insanlara imrenerek bakan bir gazi "Bütün bunlar çok olmasa gerek, biz o cehennemde kendimizden çok parçalar bıraktık" diyordu ●

Özgürlük ve maceranın tadı

Marlboro

1979 YILI ICRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

F. ALMANYA / GOEBBELS'İN ANILARI

Doruktan intihara

Nazi döneminin propaganda bakanı Goebbels'in, uzun çabalar sonucu bir araya getirilen anıları geçenlerde F. Almanya'da yayımlandı. Kitap şimdiden tarihçiler arasında tartışmaları başlattı.

1 Mayıs 1945 günü bir kadın, morfinle uyutulmuş altı çocuğunun ağzına siyanür kapsüllerini koyarken, kocası da yandaki odada 21 yıldır yazmayı sürdürdüğü güncesine son satırlarını kaleme alıyordu. Sonra, bir SS subayını çağırarak, kendisini ve karısını vurmasını emretti. Bu adam, Nazi döneminin Propaganda Bakanı Joseph Goebbels'ti. Yazdığı günce ise, Üçüncü Reich yönetiminden bugüne kadar kalan kişisel anı ve izlenimlere dayanan en önemli belgelerdi. Goebbels'in anıları, uzun süren araştırmalardan sonra, geçtiğimiz günlerde Federal Almanya'da yayımlandı.

Günce yayımlanmadan önce, sütten ağzı yanan Almanlar, büyük bir titizlikle doğruluğunu araştırmışlardı. Zira 1983'te Stern dergisi,Hitler'in anılarını yayımlayarak olay yaratmış, fakat kısa bir süre sonra belgelerin sahte olduğu ve Stern'in faka bastığı anlaşılmıştı. Bu yüzden Münih Tarih Enstitüsü uzmanları Goebbles'in güncesinin kâğıt ve mürekkebini testten geçirerek doğruluğuna karar vermişti. Parçalara bölünmüş anıların bir araya getirilip toparlanması ise, ayrı bir hikâyeydi. Goebbels'in gelecek kuşaklara "ışık tutması" kaygısıyla Reichsbank'ın bodrumuna sakladığı defterlerle yıllarca kimse ilgilenmemişti. Bunların beş yüz sayfasını bir kadın götürmüş ve 1961'de enstitüye bağışlamıştı. Yedi bin sayfasını ise, 1946 yılında Amerikalı bir subay, ihtiyar bir kâğıt hurdacısından birkaç karton sigara karşılığında satın almıştı. Diğer bir kısım ise, Doğu Almanların eline geçmişti ve yıllar sonra bir Batı Alman yayınevine satılmıştı. Günce, uzun süren bir iz sürme çalışmasından sonra bir araya getirilebilmişti.

Anılar, yazar olmayı düşleyen amaçsız ve dindar bir gencin kendini Hitler'e adayarak bağnaz bir politikacı haline gelişinin evrimini adım adım ortaya koyuyordu. Nasyonal sosyalist fikirlere derinden bağlanan Goebbels, güncesinde kendisi ve diğer Nazi büyükleri hakkında yazdıklarıyla, neye ve niçin inandığına önem vermediğini, ama "bir şeye inanmak" istediğini açığa vuruyordu. Kendisi hakkında, "en beterinden bir demagog" diye söz ederken, diğer Nazi ileri gelenlerini de "baş haydutlar" diye nitelendirmekten çekinmiyordu. Anılar, Nasyonal Sosyalist Parti içindeki kanatların mücadelesini gün yüzüne çıkarması açısından son derece ilgi çekiciydi. Kitabın yayımlanmasından sonra araştırmacıların bu konuda sıcak tartışmalara girmeleri de bunu doğruluyordu.

Hitler ve Propaganda Bakanı Goebbels

Günce, Nazi yönetiminin beyin takımının, düşmanları hakkında ne kadar sığ ve yanlış tahliller yaptıklarını göstermesi açısından da ilginçti. İngiliz yönetiminin, halkı palavralarla uyuttuğunu ileri süren Goebbels, Amerika'da tarafsızların oldukça güçlü olduğu tahlilini yaparak bu ülkenin savaşa girmesine pek ihtimal vermiyordu.

Tam da Nazi döneminin yargılanmasında hoşgörü isteyen seslerin belli belirsiz yükseldiği bir zamanda yayımlanan Goebbels'in anıları, daha uzun zaman tarihçileri ve Alman halkını meşgul edeceğe benziyor ●

Goebbels ve eşi, çocuklarını öldürdükten sonra intihar etti

POLİSIVA

BUNDAN BÖYLE DIŞ YÜZEYLER SÜREKLİ GÜLECEKLER

Polisıva...
Bir yeni gülen boya daha...
Yapıları yalnızca kaplamak değil, özellikle korumak için üretildi.
Polisan kalitesiyle...
Dış yüzeyleri kendine özgü dokusuyla güzelleştirecek, dekoratif renkleriyle sürekli güldürecek
Polisıva...

Dış yüzeylere özel giysi.

Polisıva Koruyucu Hazır Sıva, bazik maddelere dayanıklı özel bağlayıcı, kuvars ve dış etkenlerin bozamadığı renk ve katkı maddelerinden oluşan bir sıvadır. Polisıva, ultra-viole, yağmur, kar ve sınai kirlenmelerden doğan zararlı etkilere uzun yıllar dayanacak güçtedir. Bünyesine su almaz. Teneffüs edebildiği için su buharını dışarı atar. Polisıva Özel Astarı'nın üzerine tatbik edildiğinde yüzeye daha kuvvetli yapışır.
Polisıva 28 kg.lık net ambalajda, piyasaya sunulmuştur.

POLİSAN

POLİSAN KİMYA SANAYİİ A.Ş.
Hürriyet Cad. No.1 Kağıthane - İstanbul Tel: 131 28 10 (10 Hat)
Telex: 26086 pols tr - 26973 ikıs tr.

F. ALMANYA

Birleşme hayal, işbirliği mümkün

Honecker ve Kohl tarihi bir buluşmayı gerçekleştirdiler

Dört yıl önce yapılması planlanan fakat çeşitli nedenlerle bugüne kadar ertelenen Doğu ve Batı Alman liderlerinin tarihi buluşması nihayet geçtiğimiz hafta içinde gerçekleşti. Doğu Alman Devlet Başkanı ve Komünist Parti Genel Sekreteri Erich Honecker'in Bonn gezisiyle, Almanya'nın bölünmesinden bu yana ilk kez bir Doğu lideri Batı'yı ziyaret etmiş oldu. Siyasi gözlemcilere göre bu ziyaret Honecker için büyük bir zafer, zira Bonn'da ilk kez Demokratik Alman bayrağı göndere çekildi ve Doğu lideri ayrı ve bağımsız bir ülkenin başkanı olarak karşılandı. Görüşmeler sırasında Federal Alman Başbakanı Kohl, Berlin duvarının kaldırılması ve Almanya'nın yeniden birleştilmesi çağrısını yaptı. Honecker'in bu hayalperest öneriye cevabı ise oldukça netti: Birleşme değil ama, barış için işbirliği her zaman mümkündü.

PORTRE

MADONNA CICCONE

"Hava" cıva bir şarkıcı

Gevrek, zaman zaman kulak tırmalayıcı tizlikte bir ses. İyice bayatlamış bir disko ritmi ve eğlence olsun diye yazılmış şarkı sözleri. Peki, nasıl oluyor da, bir aydır tüm Avrupa'yı kasıp kavuruyor Madonna? Bir tek şeyi, "hava"sı var, 28 yaşındaki İtalyan asıllı süperstarın. Ve iyi seçilmiş bir "hava" da artık her şeye yetiyor. Düşünün hafifmeşrep bir kadınla, narin bir yeniyetmenin erotik bir karışımı. Üstelik sahnede cıva gibi ve sırasında kendisiyle de dalgasını geçmekten çekinmiyor. Müziği "çiklet kadar hafif" olabilir. Ama "hava"sında ta hippilik öncesine, 60'ların flört eden, otomobillerde kaçamak sevişen, yakışıklı ve paralı delikanlıları seçen "maddeci kız" larına verdiği ağırlık apaçık. Boy George "O Marilyn Monroe ise, bir otobüsün arkadan görüntüsü de Raquel Welch'tir" diyor. Yanlış; Madonna Marilyn'e değil, Marilyn'e hayran bir yeniyetmeye benziyor. Etkili yanı da bu.

ÇİN

Tüketicilerin "anti-fuarı"

Çinliler yıllardan beri, ülke içinde üretilen birçok malın özellikle de dayanıklı tüketim mallarının kalitesizliğinden yakınıp dururlar. Ancak bugüne dek, gerek üreticiler, gerekse parti yetkilileri arasından bu şikâyetlere pek kulak asan çıkmamıştı. Nihayet, ulusal boyutlara varan bu soruna bir çare bulmak amacıyla, geçenlerde Hafif Sanayi Bakanlığı, bir Kalitesiz Ürünler Fuarı düzenleneceğini açıkladı. Tüketicilerin ihbar ettiği bozuk malların sergileneceği bu fuarda, özellikle bisikletler, buzdolapları, çamaşır makineleri yer alacak. Bunların üreticileri ise, hem fuar masraflarını karşılamak hem de şikâyette bulunan tüketicilerin zararlarını ödemek zorunda olacaklar.

Çinliler için kaliteli bir televizyon bulmak çok zor

Dünyamızı yöneten liderler tatsız tuzsuz insanlar mı? Fransız karikatürcü Patrice Ricord, böyle düşünmüş olacak ki, onlara "Şeflerin Mutfağı" adlı albümünde kişiliklerine göre çeşni vermeye çalışmış. Ricord, ünlü Ortaçağ ressamı Arcimboldo gibi portrelerini çeşitli gıda maddelerinin birleşiminden oluşturuyor. Şu farkla ki, Arcimboldo figürlerinde sebze meyve gibi bitkisel gıdaları tercih ederken, Ricord et, balık ve tatlı çeşitlerini de malzemelerine katmayı ihmal etmemiş. Tabii bu arada çağımıza uygun değişiklikler de yapması gerekmiş. Konserve, meşrubat, hamburger, ketçap vs'den oluşan modern beslenme kültürünün, desenleriyle vurgulamış. Ricord son olarak, et ürünlerinden oluşan bir Gorbaçov portresi üzerinde çalışıyor.

Konserve yüzlü Reagan

Ceviz beyinli Humeyni

Balık suratlı Pinochet

SSCB

Mayakovski de Glasnost'tan nasibini aldı

Yüzyılın en büyük aşklarından biriydi Mayakovski - Lilya Brik birlikteliği. Ünlü şairin hayatında yalnız o kadını sevdiği ve hatta onun için intihar ettiği söylentileri oldukça yaygındı. Fakat Glasnost politikasıyla birlikte, şairin tozlu raflarda unutulan mektupları ortaya döküldükçe, monogam Mayakovski mitosundan geriye pek bir şey kalacağa benzemiyor.

Vladimir Mayakovski

Ünlü şairin, Coco Chanel mankenlerinden artistlere kadar uzanan zengin bir koleksiyonu olduğu ortaya çıkıyordu. Kadınlar için Prag-Paris arasında mekik dokuyan Mayakovski'nin hayranlarını en çok şaşırtan haber ise, Rus kökenli bir Amerikalı kadından Elly adında bir kızı olmasıydı. Böylece Glasnost politikası, bir gerçeğin daha aralanmasına neden olmuştu.

KISA...KISA...

- **ABD eski Başkanı Gerald Ford,** anılarını içeren bir kitabın hazırlığı içinde. Beyaz Saray'ın gelmiş geçmiş başkanlarıyla ilgili ilginç hikâyelerin konu edileceği kitabın adı "Mizah ve Başkanlık" olacak.
- **Bir hafta kullanıldıktan sonra atılan** kontaklensler yakında ABD'de piyasaya sürülecek. Bu lenslerin avantajı temizleme derdini ortadan kaldırması ve enfeksiyon riskini azaltması.
- **Bulgaristan'da AIDS virisü taşıdığı halde kendini resmi makamlara bildirmeyenlere on yıla kadar hapis cezası verilecek.**

OTOMOTİV PİYASASI / ARABA TARTIŞMASI

"Hayati hatalar yapmıyoruz"

Son günlerde basında ve kamuoyunda yeniden alevlenen yerli araba-ithal araba tartışmasına bir katkı olması amacıyla **Nokta** *muhabiri Hakan Feyyat, Koç Topluluğu Otomotiv Grubu Başkanı İnan Kıraç'a çeşitli sorular yöneltti.*

Nokta: Sayın Kıraç, isterseniz kestirmeden gidelim. Arabalarınız için "katil" diyorlar. Ne diyorsunuz?

Kıraç: Yooo. Artık bu şey değil. Hayır öyle de değil. Bir kişinin yazmış olduğu yazı bu.

Nokta: TÜSİAD gibi bir kuruluşun yani sanayici ve işadamlarının raporunda da trafik kazalarındaki can kaybında üretim hataları günmede getirildi.

Kıraç: O da aynı kişinin...

Nokta: Kimin?

Kıraç: Güngör Bey. (Güngör Uras'ı kasdediyor). Dolayısıyla hep aynı kişinin. Kendisiyle konuştuğunuz zaman da ben bunu böyle söylemek istedim, demiyor... Şu muhakkak ki Türkiye'de otomotiv sanayiinin üç markası var. Renault, Ford ve Fiat. Ve bu üç sanayi de lisansiye ile çalışır. Hepimiz bunların adını bir tarafımıza koyuyoruz. Dolayısıyla artı bütün parçalarımız bu fabrikalar tarafından kontrol ediliyor. Ayrıca otomotiv sanayiinde o kadar emniyet payları var ki; bu emniyet paylarını bizim atlayıp, katil bir araba çıkartmamız mümkün değil. Böyle bir endişe yerli sanayiinde olamaz. Bugün biz otomotiv sanayii ve yan sanayii olarak gerek Ford'a, gerek Fiat'a, Döktaş olarak General Motors'a Amerika'ya çok kritik parçalar ihraç ediyoruz. Türk otomotiv sanayii bugün bu seviyede.

Nokta: Şase kalınlığının yetersizliği...

Kıraç: Mümkün değil...

Nokta: Emniyet kemerlerinin hatalı oluşu, yan ve tavan çıtalarının zayıflığı, kapı kilitlerinin kaza anında sıkışması, tamponların zayıflığı...

Kıraç: Şimdi.... şimdi... şimdi...

Nokta: Ve kazalarda bunlara benzer kalite düşüklüklerinin rolü, direksiyon kutularının zayıflığından direksiyon milinin kaza sırasında sürücüyü sıkıştıracak şekilde olduğu iddia ediliyor.

Kıraç: Bunların hiçbiri varit değil. En başından, sacından başlayayım. Bugün kullanılan presler, kalıplar orijinal kalıplar.

Nokta: Evet sac kalınlığı yurt dışında da aynı, peki şaseler...

Kıraç: Yurt dışı arabalarda şase denen olay yok ki kalınlığı olsun.

Nokta: Peki bu konudaki bir tartışmanın gündeme gelmesi neden? Tüketicinin uyanışından mı, çünkü ölüm kalım meselesi.

Kıraç: Bir de tersine gelelim. Türkiye'ye 1984 senesinde 15 bin ithal otomobil girdi. Bu 1986 senesinde 3 bine indi. Koruma yüzde 30 nispetinde azaltıldı. Bugün Türk otomotiv sanayii eskiye oranla daha az korunuyor.

Nokta: Diğer sektörlerle karşılaştırıldığında yine bir aşırı koruma göze çarpıyor.

Kıraç: Yine haksızsınız bu konuda. Ben size bir örnek vereceğim. İspanya 1 milyon 200 bin otomobil imal ediyor ve satıyor, bugün İspanya'daki korunma yüzde 38. Ve 10 sene müddetle bu devam edecek.

Nokta: Bizdeki koruma çok yüksek.

Kıraç: Bizdeki koruma yüzde 117. Ama biz daha bu sene üretimde 110 bin oluyoruz.

Nokta: Peki efendim otomobil sanayicilerinin bu denli korunmasında halkın ne gibi çıkarı olabilir?

Kıraç: Otomotiv sektörü Türkiye'deki sanayi sektörünün, lokomotifidir. Yani bugün Türk ihracatının yüzde 75 seviyeye ulaşmasının nedenidir. Eğer Türkiye bugün harp sanayiine girebilecekse bunda otomotiv sektörünün rolü çok büyüktür. Dolayısıyla bütün yan sanayinin oluşmasında ve yaşamasında otomotiv sanayiinin çekiciliği vardır. Otomotiv sektöründe rakamı büyüttüğünüz zaman ki TOFAŞ'ta bu rakam bu sene 55 bindir. TOFAŞ'ın bu yıl ithal girdisi 128 dolardır. Bir televizyondan daha az ithalatı kaldı.

Nokta: Trafik kazalarında can kaybının bu denli yüksek olmasını neye bağlıyorsunuz?

Kıraç: Bugün eğer Türkiye'de bir can olayı varsa. Eğer araba hatalarından dolayı bir trafik problemi oluyorsa bu ithal arabadandır. Bunun sebebi, ithal arabaların o denli değişik modellerinin gelmesi. Herhangi bir ithal arabanın yedek parçasını arayın. Parça bulamıyorsunuz. O zaman uydurma parça takıyorsunuz. O uydurma parça o vasıtaya göre mi? Bu piyasa bunları uydurur. İthal arabanın parçası Türkiye'de bulunmadığı için can güvenliği yok. Bir süre sonra orijinalliğini kaybediyor araba.

Nokta: Sizin arabanız ne marka efendim?

Kıraç: Benim arabam... Bugüne kadar hep yerli arabalarımıza bindim. Bu sene Agnelli Türkiye'ye geliyordu. Fiat zinciri içinde en lüks araba olan Lancia alalım dedik. Alınca ne yapalım sonra bunu Vehbi Bey kullansın dedik. Kendisi iki ay sonra bize iade etti. Altımdaki araba şimdi bu. Parçasını bulamıyoruz. Türkiye'de lüks araba kullananları da tenkit etmiyorum. Otomobilde bir sevgi var. Ama bugün Mercedes'i, BMW'si olan İstanbul-Ankara arasına gelince altındakini bırakıp yerli arabayı kullanıyor.

Nokta: Kalite konusunda iddialısınız.

Kıraç: Bugün biz Türkiye'de can emniyetsiz araba çıkarıyorsak ve bunu ispat ederlerse ben her istediklerini veririm. Taunus'ta biz bugün İngiltere'de imal edilen kalitenin de üzerinde bir araba imal ediyoruz. İngiltere'de kabul edilen araba 700 hata puanına kadar piyasaya çıkabilir. Bu bizde 1460'tır. Dolayısıyla bu memleketlere göre yapılan sistemler var.

Nokta: Bu konuda iddialısınız, peki yabancı araba ithalinde 3 yaş sınırının kalkmasına neden karşısınız?

Kıraç: Türk halkına eski arabayı, kullanılmış arabayı satamazsınız.

Nokta: Bu konuda tüketicinin seçme hakkı olsa?..

Kıraç: Türkiye'ye bu tecrübe yapıldı. Otobüs, kamyon, çekici geldi. Bu nedenle Türk toplumunun ödediği faturayı düşünün. Otobüslerin tamamı 1.5 senede elden çıktı. Alan perişan oldu.

Nokta: Bunlarla rekabet edebilir misiniz?

Kıraç: Şimdi 7 yaş hurdaya bir araba alıyorsunuz. Aynı malı almıyorsunuz ki... 100 dolara alınmış

> **"Eşeklerin, atların yediği araba yaptılar dediler, 20 sene önce. Bugün o Anadollar hâlâ piyasada"**

bir arabayla ben rekabet edemem ki. Biz diyoruz ki 1990'lı yıllardan itibaren Türk otomotiv sanayii 300-350 binli rakamlara oturacak. Bugün Türkiye'de bin kişiye 18,7, Portekiz'de bin kişiye 141 vasıta. Hedefimiz 90'lı yıllarda bin kişiye 40 vasıta. Seçme hakkına gelince bugün Türkiye'de üç marka var. Ayrıca liberasyonu var. ABD bile sanayisini koruyor.

Nokta: ABD'de şu da vardı efendim. Daha birkaç yıl önce Chrysler gibi dev oto şirketlerinin başkanları imzasıyla tam sayfa ilan yayınladılar. Iacocca , "ABD senden özür diliyoruz" dedi. Ve kalitelerini gözden geçireceklerine söz verdiler. Bizde niye böylesi özeleştirilere ve kalitenin gözden geçirilmesine girilmiyor.

Kıraç: Özeleştiriye her zaman açığız. Bugün kimse biz kusursuz araba yapıyoruz diye bir şeyi söylemek durumunda olamaz. Mazot pompasında bir hata olabilir, ne bileyim arabanın şurasında bir hata olabilir, ama bunlar çok küçük hatalardır. Hayati bir hata olduğu zaman alarme oluruz, hadise kilitlenir.

Nokta: Garanti olayları, yurt dışındaki 7 yıl, 70 bin mil garanti, vb. gibi.

Kıraç: Bizde de var bu garanti. 6 ay garanti veriyorduk, bu seneden itibaren 1 yıla çıkarıyoruz.

Nokta: Sanayi Bakanı sizin adınıza lobi yapıyor, Koç topluluğunun bir üyesi gibi davranıyor şeklinde izlenimler var..

Kıraç: Bakan bizim adımıza da yapmıyor. 20 sene evvele gidelim. Dediler ki eşeklerin, atların yediği araba yaptılar. Bugün halen o Anadollar piyasada. 20 yaşını doldurdu ve yaşıyor. Bir otomobil ömrünün 3 katını yaşadı. Dediler ki montaj sanayisi siniz siz. Bugün sanayimizin ithal girdisi televizyonun ithal girdisinden az. Türkiye'de otomotiv sanayii ayakta. Ama korunmadı mı korundu. Hangi sanayi korunmadı? Biz diyoruz ki, Türk otomotiv sanayii Türkiye'nin Ortak Pazar'a girdiği devrede ayakta kalacaktır. İkinci bir görüş, diyorlar ki Ortak Pazar'a girildiğinde otomotiv sanayii montaja girecektir. Biz diyoruz ki hayır.

Nokta: Bir de bu kuyruklar. Ve karaborsa piyasanın oluşması? Ne kadar sürecek bu?

Kıraç: Türkiye bir kriz geçirdi 1980'lere kadar. O dönemde yapılması gereken yatırımlar yapılmadı. Ondan sonra Türkiye Özal modelini seyretti. İthal araba aldık. Bir baktık ki Türkiye'de büyük bir patlama var. Araştırdık biz neredeyiz diye. Portekiz'de milli gelir 2 bin dolar, bizde 1000 dolar, yüzde 6'lık bir büyüme ile 2 bin yılında bu rakamı yakalayacağız. Dolayısıyla farkın açılmaya başladığını gözledik. Bir sene bekledik ve ondan sonra yeni yatırımlara girdik. Tofaş bugün 100 binlere gidiyor.

Nokta: Peki yerli otomobil alımında bu kuyruklar ve ikili fiyat ne zaman ortadan kalkar, bu konuda bir tarih verebilir misiniz?

Kıraç: Bu ikili fiyat, adetlerimizi artırmaya başlamamızla birlikte yok olacaktır. Daha açık söyleyeyim kapasitemizi geliştirmemizle birlikte önümüzdeki yıl başından itibaren bu durumun kademeli olarak ortadan kalkacağını düşünüyorum

ZAMAN CİMRİLERİ

Ünlü edebiyatçımız **Necati Cumalı**'yı yakından tanıyanlar, onun artık huy edindiği bir alışkanlığı konusunda fikir birliğine varıyorlar: "Zaman cimriliği..."

Necati Cumalı ve Orhan Pamuk'un zamanları pek kıymetli!

Cumalı edebiyat uğraşları dışında kalan vakitlerinde dostlarıyla sohbet etmeye, sağda solda gezinmeye teşneymiş de, sonradan kendini ayartan bu dostlarına kızıp dururmuş. Çünkü sosyal oyalanmalarda harcadığı sürelerde sürekli yazabilir, ürettiklerinden tatmin, yazdıklarından da maddi kazanç sağlayabilirmiş. Hele kendisini telefonla arayıp, soru sormak isteyen gazetecilere onu yazmaktan alıkoydukları için bütün bütün sinirlenirmiş.

Babıali söylentilerine bakılırsa, "zaman cimriliği" illetine yeni yeni tutulan bir diğer edebiyatçımız da **Orhan Pamuk**.

Geçenlerde günlük bir gazetenin kültür-sanat sayfası çalışanlarınca aranan genç romancımız kendisine yöneltilen soruyu reddedip, şöylece yanıt vermiş gazetecilere: "Sizi yanıtlamakla harcayacağım süreyi, bir dergiye yazarak kullanır, üstelik para da kazanabilirim."

Orhan Pamuk'un "zaman cimriliği" konusunda ilerlemeler kaydetmesiyse edebiyat çevresinde çeşitli yorumlara neden oluyormuş: "Çırak, ustasının izinde."

"YUH OLSUN!"

İzmir Fuarı'nda **İbrahim Tatlıses** tutuklandı ya! İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı **Burhan Özfatura** tavrını koydu ya! Bunun üzerine sanatçılar ne yapsınlar, İzmir'i kendilerine "cehennem" eden Özfatura'ya protestolarını ilettiler. "Bir daha Fuar'a gelmek mi?" dediler.

Ama işte bu olmadı. Çünkü 9 Eylül, İzmir'in kurtuluşu kutlamaları nedeniyle İzmir halkına bir halk konseri vaat eden Özfatura değil miydi? Ya Fuar sanatçıları konsere çıkmayı reddederlerse? Özfatura düşündü taşındı, sanatçıların gönlünü alabilmek için organizatörleri Fuar'a saldı. Başta **Hayri Küçük** olmak üzere, **Sezen Aksu**'ya, **Müjde Ar**'a, **Gönül Yazar**'a, kimlere kimlere ne diller dökmedi organizatörler.

9 Eylül gecesi geldi çattı. Bir yandan boykotçu sanatçılara öte yandan Özfatura'ya dert anlatmaktan bir hal olan Küçük, konserin açılış konuşmasında isyan etti: "Böyle anlamlı bir geceye katılmayan sanatçılara yuh çekiyorum!"

Özfatura 9 Eylül gecesi etrafında sanatçıları gördükçe ferahladı

AHMET KÖKÇÜ / NOKTA

Sonuçta konser kazasız belasız geçti. Gönül Yazar, **Ferdi Özbeğen**, Sezen Aksu, Müjde Ar, **Belkıs Akkale** ve diğerleri şarkılarını bir güzel söylediler. Küçük'e de "yuh" lafına bir özür bulmak kaldı: "İçimde bir kötülük yoktu. Milli duygularım kabardı, kendimi tutamadım."

Sinan Çetin'in Orhan Gencebay'li "Dublör"ünün akıbeti pek parlak.

YEŞİLÇAM'IN HALİ

Bir filmin çekimleri sırasında yapımcı şirket oyuncuların ücretlerini ödememeye kalkışınca ne olur? Ne olacak, önce rezalet çıkar, ekip birbirine girer, film yarıda kalır. Oluşturulacak bir uzlaşmaya kadar da filmin çekilen bölümleri dolaplarda bekler.

Sinan Çetin'in yönettiği, **Orhan Gencebay** ve **Abdullah Şahin**'li film "Dublör"de, yapımcı şirket Pers, parasını nakit almakta direnen yönetmen Çetin'in dışında hiçbir oyuncuya ücretlerini ödemeyip kavga çıkarınca, benzer akıbetlere uğramıştı. Fakat bir farkla: Pers Film Şirketi'nin "Dublör"ün çekilen bölümlerini dolapta bekletmeye hiç niyeti yoktu. Nasıl mı?

Sinan Çetin'in iddiasına göre Pers Film Şirketi'nin yöneticileri "işbitirici"lik örneği bir çözüm bulmuşlar soruna. Bir yandan Çetin'e aksamaları düzelteceklerini, filmin çekimine devam edebileceğini söylerlerken, bir yandan da Orhan Gencebay'ı arayıp "üç beş günlük bir çekim kaldı, bunları çekmeyelim, çekilen bölümleri birleştirelim. Film ortaya çıksın, sizin de paranızı ödeyelim" demişler. Fakat Orhan Gencebay teklifi kabul etmemiş.

Yönetmen Çetin, Pers Film Şirketi yöneticilerine ateş püskürüyor ve diyor ki: "İşi bilmeyen adamların sinematografiden haberleri yok. Çekilen bölümlerden bir bütün film elde edebileceklerini sanıyorlar. Elimde tutanaklar var, böyle bir iş yapmaya kalkışırlarsa onları mahkemeye vereceğim."

HER YOL İSTANBUL

"Aslında 7 Tepe Doğu ve Batı Roma için söylenmiş bir tanımlamaydı. Fakat biz halen bu deyimi İstanbul için kullanmaktayız. Böylece Roma ve İstanbul için kardeş şehirler demek yanlış olmaz."

Anakent Belediye Başkanımız **Bedrettin Dalan** geçen cuma Uluslararası Hukukçu Kadınlar Kongresi'ne katılan 18 ülkeden tam 72 hanıma hitaben yaptığı konuşmada işte böylesine tarihi gerçekleri su yüzüne çıkardı. İstanbul "âşığı" Belediye Başkanımızın günümüz tarih bilgisine ve İstanbul'a katkıları bununla da bitmedi:

"Belki İtalyan misafirlerimiz alınırlar ama 'Her yol Roma'ya çıkar 'sözü Doğu Roma için söylenmiştir. Yani İstanbul için. Bu yüzden 'Her yol İstanbul'a çıkar."

Fakat İtalyan hukukçu konuklarımız gerçekten alınmasınlar... Çünkü onlar İstanbul'daki yol ameliyelerinin farkında değiller. Bu kadar kazı, hafriyat sonucu belki de tarih akışını değiştirmiştir. Belki de artık her yol İstanbul'a çıkıyordur. Hem zaten Haliç de mavi değil mi?

Dalan'a göre ha Roma, ha İstanbul!

Mesela!

Şanlıurfa'da referandum sonucunun "hayır" çıkmasının ardından hayli sarsılan İnci Baba, 10 Eylül tarihli Güneş gazetesinde kendisiyle yapılan söyleşide şöyle diyor:

"Onların arısı var, balı var, peteği var, nonoşu bile var. Bizde bunlar yok. Biz memleketin selameti için çalıştık."

YAŞI KÜÇÜK AMA

"Yönetmen filmin en önemli noktasıdır. Sinemaya yeni başlayacak oyuncuların hangi yönetmenle çalışacaklarını çok iyi bilmeleri gerek."

Yukardaki yargılara katılıp katılmamak hiç mi hiç önemli değil. Çünkü açıklamanın ilginç yanı içeriği değil, kime ait olduğu. Bu cümlelerin sahibi **Duygu Asena**'nın aynı adlı romanından uyarlanan "Kadının Adı Yok" filmiyle sinemaya adımını atacak genç bir oyuncuya ait. Genç de ne kelime, tam tamına 12 yaşında: **Yeşim Tozan**.

Yeşim Bostancı Ortaokulu öğrencisi. Aynı zamanda Devlet Tiyatrosu'nun sözleşmeli oyuncusu. "Zaten" diyor Yeşim, "Okulumu etkilesiydi oyunculuğu bırakırdım."

Geçenlerde "Kadının Adı Yok" filminin tanıtım kokteylindeydi Yeşim. Elinde kokakola bardağı filmin oyuncuları **Hale Soygazi**, **Aytaç Arman**, **Tarık Tarcan**, **Şahika Tekand**'la sohbet eder, hayran gözlerle yönetmeni **Atıf Yılmaz**'ı izlerken filmdeki rolüne nasıl seçildiğini anlattı:

"Bir reklam şirketine resimlerimi vermiştik. Resmimi görüp, beni seçmişler. Aslında Hale Soygazi'ye çok benziyorum. Gözlerimiz, gülüşümüz, bakışımız... Seçildiğime çok seviniyorum. Zaten Atıf Abi'ye hayranım. Ahh Belinda'yı izlemiş, çok beğenmiştim.

Artık tam anlamıyla oyuncu olduk. Tiyatrodayken, maaş alırken bir de film çevireceğim. Kokteyller, filan..."

Yeşilçam'da yeni kuşak yetişiyor anlışılan ama bu kuşak bir başka kuşak!

"Yönetmen sineması" savunucularından, gepgenç oyuncu Yeşim, tiyatrocu kardeşi Yeliz'le

EĞİTİM / İLKOKUL KİTAPLARI

Bir eğitim faciası

İlkokul sınıflarında okutulan tüm kitaplarda yüzlerce Türkçe, dilbilgisi, cümle ve yazım hatası var. Uzmanlar kitapları içerik dil ve kullanılan yöntemler konusunda yanlış, sakat ve zararlı buldular.''

''Bazı konuları beğenmiyorum, bana çok basit geliyor. Bazı sosyal soruları da saçma geliyor'' diyordu bu yıl ilkokul beşinci sınıfı okuyacak olan Ceyda Pirali. Ve devam ediyordu: ''Türkçe okuma kitabında bazı konuların güncel olması gerekiyor. Türkçem iyi olmuyordu ama şimdi biraz düzeldi.'' Ceyda şikâyetinde yalnız değildi. Örneğin bu yıl üçüncü sınıfı okuyacak olan Seray Çilingir'in de benzer sorunları vardı: ''Anlaşılır olduğu zaman okumak hoşuma gidiyor. Uzun olup anlamayınca sıkılıyorum. Saçma konular var. Arasıra bunlardan bana ne dediğim oluyor. Televizyonda da saçmalıklar var ama okul kitapları çok eski konuları anlatıyor.''

Örnekler daha çoğaltılabilirdi. Ama bu iki çocuk bile ''Çocuk bu, ne versen ona inanır, onu öğrenir'' geleneksel bakışını çürütmeye yeterdi.

Çocuklar kitaplardaki dilden fotoğraf ve resimlere kadar, problemlerden verilen örneklere ve okuma parçalarına kadar hatta ''ele alınınca hemen dağılan kötü saman kâğıtlarına'' kadar birçok şeyden şikâyetçiydiler. Velileri ve öğretmenleri de bu şikâyetlere katılıyordu. **Nokta** muhabirleri bu amaçla bir içerik, dil ve yöntem incelemesi yapılması için uzmanların görüşlerine başvurmaya karar verdiler.

Ege Üniversitesi Türk Dili eski öğretim görevlisi, Gelişim Larousse Ansiklopedisi sözlük bölümü sorumlusu Oya Adalı ''Bir ders kitabından beklenen en alt koşul, dili doğru kullanmasıdır. Elimizdeki bu kitaplar bu açıdan ürkütücüdür'' diyor ve ''Kimi yerlerde birbirini izleyen tümceler arasında hiçbir mantıksal bağ olmadığını ve bağlaçların mantıksal bir bağ kurmak amacıyla değil, rasgele kullanıldığını'' vurguluyordu. Oya Adalı bu eleştirilerine ''Tutumlu aç kalmaz. Yoksul düşmez. Herkesi sever ve mutlu yaşar'' örneğini veriyor ve ''tutumluluk ile nasıl bir bağlantı kurulduğunun anlaşılır gibi olmadığını'' söylüyordu. ''Aynı şekilde 'Tatil yerlerinin dinlendirici, eğlendirici olmasına özen gösteririz. Bu nedenle tatil yerleri dinlendirici olmalıdır' tümcesinde neyin neden olduğu belli değildir'' diyordu.

Resimleri ve çizimleri değerlendiren Mimar Sinan Üniversitesi'nde çizgi film ve dekorasyon dersi veren ressam Sevil Ilgaz ''İllüstrasyonların resim olarak klasik, desen bakımından baştan aşağı yanlış, özetle yanlış bir doğa takliti'' olduğunu söylüyor, ''bunların hem yaratıcılık hem de çocuğun yaratıcılık yönünü geliştirmek açısından çok fakir olduğuna'' işaret ediyordu.

Nitekim ilkokul son sınıfa geçen Ayşenur Fidan ''TV'de özellikle belgesel konuları beğeniyorum. Derslerimde de benzer şeyler isterdim'' derken çocuğun görsel malzemeye ne kadar duyarlı olduğunu vurguluyordu. Güzel Sanatlar Akademisi öğretim görevlilerinden Ali TeomanGermener ''Çocuklar büyüklerinin kendilerine sunduğu kötü olanı iyiden ayırmalarına rağmen onu kabul etmiş görünecek kadar akıllıdır'' diyor ve çocuğa verilecek her türlü malzemenin çocuklar tarafından hiç muhakeme edilmeden kabul edileceğini sanmanın büyükler için bir yanılgı olduğuna dikkati çekiyordu. Resimlerdeki zevksizlik için Ali Germener şu soruyu soruyordu: ''Bu kitaptaki resimleri çocuklar yapsa acaba öğretmenleri ne derdi?''

Bütün bu kitapların, 11 yaşındaki Ceyda Pirali'ye öğreteceği bir şey yok.

BATUHAN KIRANINOKTA

UMIT KIRDUNOKTA

''Olması lazımdır diyemiyor, öyledir diyoruz''

Devlet yazarı olarak 40 tane sosyal bilgiler ve tarih kitabına imzasını atan Niyazi Akşit, ders kitaplarının yazımı konusunda Nokta'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Kitapları nasıl hazırlıyorsunuz?

Akşit: Bunların yazma koşulları, bir şartnamesi oluyor buna göre yazıyoruz.

Nokta: Örneğin 5. sınıf Sosyal Bilgiler kitabınızın 73. sayfasında ''II. Abdülhamit, bilgili bir kimse değildi. O, kimi tarihçilere göre, zeki, kurnaz ve hileci idi '' gibi yorumlar kullanılmış ve bunun hangi tarihçiler tarafından söylendiği belirtilmemiş.

Akşit: Tabii ki bunların hangi tarihçiler olduğunu bu kitaplarda yazamıyoruz. Bunu Abdülhamit'ten yana olanlar ya da onun yakını olanlar amaçlı olarak böyle söylüyorlar. Yakın tarihi tam verebilmek için üstünden zaman geçmesi gerekiyor.

Nokta: Yine aynı kitabınızın 139. sayfasında Türklerin Özellikleri başlığı altında Türklerin üstün özelliklerini şöyle sıralıyorsunuz: ''Cesurdur, Doğrudur, Çalışkandır, Temizdir, vb..'' Bir de Okulda Demokratik Yönetim ve Önemi bölümünde (s. 128) ''öğrenciler, birbirleriyle iyi geçinir'' demişsiniz. Bunlar doğru mu?

Akşit: Bunlar tabiii ki doğru değil fakat böyle olması lazımdır, lazımdır diye yazamadığımız için bunu bu şekilde yazıyoruz.

Çocuk çocuğun öğretmeni olursa. Okuma parçalarında ve Hayat Bilgisi kitaplarında sık rastlanan bir yöntem de metindeki çocuğun çocuklar adına konuşarak okuyucusu çocuklara nasihatler vermesiydi. Hayat Bilgisi kitaplarında ''uyulması gereken kurallar'' konusunda hatırı sayılır sayfalar bulmak mümkündü ve bu kuralların birçoğu çocuklara çocuklar tarafından öğretiliyordu. Örneğin şu tür cümlelerle: ''Dersanelerde gürültü yapan öğrencileri kimse sevmez. Onunla arkadaş olunmaz, onunla oynanmaz. Onların (müdür, öğretmenler ve okuldaki görevlilerin) bizden istediklerini yerine getirmeliyiz. Yoksa öğretmenlerimizin ve yöneticilerimizin,işçilerin bize karşı tutumu değişir. Derslerimizi çalışıp bitirdik-

Ali Germener: ''Resimler zevksiz ve ilkel''

UMIT KIRDUNOKTA

ten sonra kendimizi sokağa atma alışkanlığından kurtulmalıyız. İnsan sokakta top peşinde koşmak ve boşu boşuna dolaşmakla adam olmaz.'' 9 yaşındaki Çelik Özdeş ise hiç de aynı fikirde değildi. ''Okul yaşasında 'Okuldan çıkınca doğruca evine git... Eve giderken kimseden bir şey alma'gibi şeyler yazılı. Oysa ben okuldan çıkınca oynayarak eve gitmeyi çok seviyorum.'' Çeşitli nedenlerden ötürü hem Fransız, hem Türk ilkokuluna devam etmek zorunda kalan Ayşe Tan ise şöyle bir kıyaslama yapıyordu: ''Fransız ilkokulunda hiç böyle sorunlar yok, teneffüsler 40 dakikaya kadar uzuyor, çocuklar kitapları evlere taşımıyor, okulda bütün dersleri bir oyun ve eğlence havasında öğreniyoruz.Türk ilkokulunda ise bunların tamamen tersi vardı ve okuldan soğumuştum''. Edebiyat fakültesinde eğitim uzmanı olan Ümit Davaslıgil ise ''okuma parçalarında çoğunlukla rastlanan öğüt vermenin bir ifade şekli olduğunu ve öğüt vermenin bireylerde birtakım olumsuz etkilere yol açabileceğini'' söylüyordu. Davaslıgil'e göre ''Ne yapması gerektiğini hazır olarak alan çocuk zihinsel tembelliğe itilebilir. Olayları yargılayıp değerlendirebilme fırsatını yeterince elde edemez. Karar vermek için sürekli yardıma ihtiyaç duyar. Bu tutum çocuğun yakın çevresinde sürekli karşılaştığı bir davranış şekli ise, bireyi bağımlı bir kişiliğe sürükleyebilir''di. Oya Adalı da bu konuda şöyle bir değerlendirme yapıyordu: ''Çocukluğunu yaşama fırsatı bile bulamayan çocuk bu kural ve yasakların altında ezilecek, yerine getiremediği buyrukların suçluluğunu yaşayacaktır.''

Piyasada kuruş mu kaldı? Kitapların dili ve yöntemlerinin yanı sıra örneklemeler ve sorular da çocuklara garip geliyordu. 4'üncü sınıf öğrencisi Reşat Kaner çok kızmıştı: ''Matematikte sandviç 15 kuruş diye problem veriyorlar. Piyasada kuruş yok. Sandviç de 250 lira. Böyle saçmalıklar var.'' Çelik Özdeş de arkadaşını doğruluyordu: ''Kitapta bazı şeyler bana çok saçma geliyor. Örneğin bir problem hatırlıyorum. Cem'in babasının 15 liraya aldığı arsanın ipotek değeri filan diyordu. 15 liraya arsa olur mu?'' Oya Adalı, çocukların bu tepkilerine hak veriyor ve şunları söylüyordu: ''Bu örneklerle o yaştaki çocukları bile kandıramıyorlar ama kandırdıklarına nasıl inanıyorlar acaba? Bunu düşünmek oldukça zor'' diyor ve şunları ekliyordu: ''Hayat Bilgisi kitaplarında işlenen konulardan biri ailemiz ve ailedeki işbölümüdür. Örneğin şu bölüm: 'Annemiz ev işlerine bakar, gerekirse babamızayardımeder,evimizin temizlik ve düzenini sağlar, yemeklerimizi pişirir çamaşırlarımızı yıkar.' Burada bugün kadınların da çalıştıkları, meslek sahibi oldukları hem de bunu yalnızca aile bütçesine katkıda bulunmak için değil kendileri için, kendilerini var etmek için yaptıkları açıkça gözardı edilmektedir. Sınıfın yarısını da kız öğrenciler oluşturmaktadır. Bu kızlar sınıftaki varlıklarını nasıl açıklayacaklardır acaba?''

Çelik Özdeş: ''On beş liraya arsa alınır mı?''

Ayşenur Fidan: ''Belgesellere bayılıyorum''

SÜLEYMAN TELNOKTA

Evet ortada açıklama gerektiren bir durum vardı. Ama, açıklama yapması gerekenler çocuklar değildi. ''Açıklama yapması gerekli makamlardan biri olan Milli Eğitim Bakanlığı, **Nokta**'nın sorularına hafta sonuna kadar yanıt vermemişti. Ama bu vermeyeceği anlamına gelmiyordu şüphesiz. Kim bilir belki onlar da yöneltilen sorular karşısında kitaplara tek tek bakma gereğini duymuşlardı. Çok önceden yapmaları gereken ''asli'' işlerini yeni hatırlamışlardı belki de.

Emin TANRIYAR-Ayşe ÖZBERKİ

Bu ne biçim Türkçe?

İlkokul kitaplarında Türkçe'nin doğru kullanılıp kullanılmadığını görmek için tarayan Oya Adalı, durumun bir ''facia'' olduğunu söylüyor ve aşağıdaki örnekleri veriyordu.

''Yumurtalar yuvada kalsa idi onlardan yeni kuş yavruları çıkacaktır.'' **(Hayat Bilgisi, 3'üncü sınıf, Vehibe Sevim)**

''Okulumuza karşı evlerinde oturanları rahatsız edecek davranışlarda bulunmayız.'' **(Aynı kitap s.10.)**

''Taşıtları kullananların ve yayaların yollarda uymaları gereken kurallara trafik kuralları vardır.'' **(Hayat Bilgisi, 2'nci sınıf, Hüseyin Hüsnü Tekışık)**

''Yoksullar yeteri kadar giyinmez ve beslenmezler.'' **(Aynı kitap.)**

''Robinson'un gemisi büyük bir denizde batmıştı. Yolcu ve tayfalardan yalnız o, batıp boğulmaktan kurtulabilmişti.'' **(Sosyal Bilgiler, 4'üncü sınıf, F. Sanır, T.Asal, N.Akşit).**

''II. Dünya Savaşı'ndan sonra, Türkiye'de başka partilerin de kurulması gerekli oldu; çünkü devlet yönetiminde, başka yollar önerenler çoğalmıştı. Bu tür öneriler arasında az çok birbirine benzemeyen de vardı.'' **(Aynı kitap.)**

''Yaralı hasta görünce ilk yardıma koşulur, doktora götürülür.'' **(Hayat Bilgisi, 1'inci sınıf, H. Yücel, İsmail Güner, T. Yücel)**

''Gazete ve dergilerin yazıları deprem, yangın ve sel baskını olan yerlere giderler.'' **(Hayat Bilgisi 2. sınıf Musa Erdoğan.)**

KAŞ TATİL SİTESİ'NE GELİN. YAŞAMINIZI YENİ GÜZELLİKLERE AÇIN!

KAŞ TATİL SİTESİ sizi, hiçbir zaman huzuru ve doğal güzellikleri bozulmayacak, büyülü bir masal dünyasında yaşamaya davet ediyor.

Bu imkândan yararlanmak için acele edin. Çünkü, üye sayısı 250'yle sınırlandırılmıştır.

Ayrıntılı bilgi için:

S.S. KAŞ MÜHENDİSLER TATİL SİTESİ YAPI KOOPERATİFİ

- Nisbetiye Cad. Tören Sokak Tümer Ap B Blok D.16 1. Levent/İst. Tel: 169 65 22
- Mesihpaşa Cad. İktisap Ağası Sokak Kutay Ap. D.2 Aksaray/İst. Tel: 522 22 05-519 32 42
- Ali Çetinkaya Cad. Bayram Alkan İşhanı Kat 2.No: 11 Antalya Tel: 9 (311) 24295

ESBANK

MENKUL KIYMETLER MERKEZİ

- **Banka garantili özel sektör tahvili,**
- **Hazine bonosu ve devlet tahvili alım-satımında yüksek verimi,**
- **Portföy danışmanlığı hizmetini,**
- **Borsa işlemlerinde en uygun şartları**
- **Her hafta devlet ihalelerine katılma imkanını, tüm şubeleri düzeyinde sunuyor.**

Adres: Meşrutiyet Cad. No: 141 Tepebaşı - IST.
Telefon: Direkt: 149 11 76
Santral: 149 89 58 - 149 65 63 - 149 74 30
149 67 37 - 149 84 77
Telex: 24535 ESES-TR

Proktologie (Hemoroid, Fistül)
VARİSLERİN
İNFRAROD, İĞNE İLE
KESİN TEDAVİSİ

OPR. DR.
HAYATİ F.KOÇAL

Rumeli Cad. Ogan Apt. No.16 Kat.2
Nişantaşı/İstanbul **Tel: 141 35 89**

AKUPUNKTUR TEDAVİ MERKEZİ

Dr. BAHA ÇELİK

Klasik Çin Akupunkturu ve
Laser Akupunktur

Ortaklar Cad. Onur Apt. No.2 Kat 1 Da.2
Mecidiyeköy/İstanbul Tel: 166 18 14
16.00-19.30 arası lütfen randevu alınız.

Beyaz efendi adam yer mi?

Yakın zamanlarda yapılan araştırmalar, antropologların varlığından kuşku duymadıkları yamyamlığın yalnızca bir tevatürden ibaret olduğunu ortaya çıkardı

Sınıfta her zamanki tartışmalardan biri yaşanıyordu. Öğrenciler dersin kuruluğundan, sıkıcılığından yakınıyorlardı. Derken içlerinden biri, "Şu antropolojiye giriş dersi iyi hoş da, tuzu-biberi eksik" deyiverdi. "İlkel toplulukların soy ilişkilerini, politik örgütlenmelerini, ekonomilerini anlatacak yerde, şöyle büyücülük gibi, yamyamlık gibi daha heyecanlı konulara el atsanız ya."

O sıralarda hiç kimse, öğrencilerinin hışmına uğrayan New York Üniversitesi doçentlerinden William Arens'in eleştirileri bu denli ciddiye alacağını düşünmüyordu. Ama Arens o ana kadar ilgilendiği konuların hepsini bir kenara bırakıp iki yıl boyunca kafasını yamyamlara takıyor ve araştırmalarının sonuçlarını "Yamyamlık Mitosu" adlı bir kitapta topluyordu. Arens'ın kitabı o güne kadar hüküm süren, yamyamlığa ilişkin tüm "bilimsel" inanışları tepetaklak etmekle kalmayacak, bir Nobel ödülüne gölge düşürecek araştırmalar zincirinin ilk halkasını oluşturacaktı.

"İnsan eti mi, istemem dokunuyor!" William Arens ne tarihin karanlık çağlarında, ne de bugün yaşayan ilkel kavimler arasında kültürel yamyamlığın söz konusu olmadığını ileri sürüyordu. Yani, sayısız karikatüre konu olan, safarili beyaz adamı koca bir kazanda kaynatan gözü dönmüş yamyam imajı, aslı-astarı olmayan bir hayal ürünüydü. İnsanlar hiçbir zaman, ölüm kalım meselesi olmadıkça, hemcinslerini mideye indirmemişlerdi. Arens, yaptığı araştırmalar sonucunda tezini çürütecek tek bir belgeye rastlamadığını söylüyordu.

İyi de, onca antropolog bu kadar yalın bir gerçeği nasıl görmezden gelebilmişti? Bu sorunun yanıtını yine Arens veriyordu: "Antropolojinin babaları yalancılık ya da sahtekârlık yapmadılar. Daha kötüsü, kulaktan kulağa anlatılagelen ve bir tevatürden öteye geçmeyen yamyamlık öykülerine büyük bir safdillikle inandılar."

Arens'ın açtığı yoldan yeni araştırmacılar ilerliyorlar ve Arens'i destekleyen sonuçlara ulaşıyorlardı. Örneğin, Amerika'nın ünlü bilim dergisi "Science"de yayınlanan

Carleton Gajdusek kolay yoldan ün kazanmayı düşünmüştü

makalesinde antropolog Lyle Steadman, "Arens'ın haklı olduğunu düşünüyorum, ama yaptığı araştırma birçok meslektaşı için tehlike arz ediyor" diyordu.

Yamyamlar Nobel'in başını yedi. Tehlike yalnızca antropologları hedef almakla kalmayıp, tıptan tarihe kadar uzanıyordu.

Amerikalı hekim Carleton Gajdusek Yeni Gine'de Fore yerlileri arasında yaptığı çalışmalar sonucunda Kuru adı verilen ölümcül bir hastalığı ortaya çıkartıyordu. Gajdusek'e 1976 yılında Nobel ödülünü getiren bu hastalığın bulaşma yöntemi ise oldukça ilginçti. Hastalığa neden olan virüs insanların beyin zarına yerleşiyor ve ancak bir başka insanın hastalıklı hemcinsini yemesi yoluyla bulaşıyordu. Gajdusek tezini güçlendirmek için, koca bir et yığınının önünde, yemeğe hazırlanan bir yerlinin fotoğrafına dayanıyordu. Tabii, Arens'in antropolojideki yamyamlık teorilerini altüst eden araştırması, Nobel sahibi bu hekimin ileri sürdüğü savı da çürütüyordu. Ama Gajdusek kolay pabuç bırakacak türden bir hekim değildi. Hemen atıp tutmaya başladı: "Bu zırvaları ortaya atanlar masalarından kalkıp bir zahmet Yeni Gine'ye kadar gidiverseler, yüzlerce yamyamlık vakasıyla karşılaşacaklardır."

Ne var ki Gajdusek'in bu atağı da onu kurtarmaya yetmeyecekti. Çünkü onun bu sözü üstüne Lyle Steadman masasından kalkıp Yeni Gine'ye gidiyordu. Üstelik de Gajdusek'in sözünü ettiği Fore yerlilerinin arasına. Ama iki yıl süren incelemeleri sonunda yamyamlık olayının izine bile rastlamıyordu. Dahası, Gajdusek'in kanıt olarak gösterdiği "bilimsel" fotoğraftaki etlerin de insan eti değil, domuz eti olduğu günışığına çıkıyordu.

1972'de And dağlarında bir trajedi yaşandı. Kazadan sağ çıkanlar günlerce açlığa dayanıp sonunda ölülerin etlerini yemek zorunda kalmışlardı

Yamyamlık, bir uzaklık korkusu. Sonuç olarak, yapılan bütün araştırmalar gelip aynı noktada toplanıyorlardı. 1972 yılında And Dağları'na düşen uçağın yolcularının, hayatta kalabilmesi için diğer hemcinslerini yemek zorunda kaldıkları gibi, tek tük ve çok özel durumlar dışında yamyamlık diye bir şey yoktu. İleri sürülen tezler, birbirlerini tanımayan kültürlerin, bu uzaklıktan doğan ürküntülerinin sonucuydu. Örneğin ünlü tarihçi Herodot'a göre uygar insanlığın sınırı oldukça dardı. Dinyeper Irmağı'nın ötesiyle İrlanda'nın ücra köşelerinde yamyamlar hemcinslerini mideye indirmek için hazır bekliyorlardı.

Öte yandan yamyamlık kavramı hemen ilk anda, yarı çıplak yaşayan karaderili hemcinslerimizi akla getiriyor. Ama olaya bir de onların gözünden bakınca işler iyice çetrefilleşiyordu.

18. yüzyılda yaşayan kölelerin pek çoğu yaşamlarının, günün birinde beyaz efendilerinin çorba kâselerinde son bulacağına inanıyordu örneğin. İngiliz, Afrika araştırmacısı David Livingstone'un yaklaşık yüz yıl önceki saptamaları da, siyah ırkın hemen hemen tümünün, beyazların yamyam olduklarından şüphe etmediklerini ortaya koyuyordu.

Yamyamlık mitosunun diğer bir kökü de Azteklere kadar uzanıyordu. Bu ölü uygarlığın üyelerinin görkemli törenlerle kurbanlarının yüreklerini söküp yemeleri bu konudaki en sağlam dayanaklardan biri sayılıyordu. Ancak geçen zaman bu sağlam dayanağı da yerle bir ediyor ve bu iddianın İspanyol istilacılar tarafından ortaya atıldığı saptanıyordu. Antropolog Arens'a göre Hernan Cortes'in öncülüğünde Güney Amerika'ya giden istilacılar giriştikleri soykırımına kılıf hazırlamak için böyle bir söylenti atmışlardı ortaya.

Görülen o ki Herodot'tan bugünün Nobel ödüllü bilim adamlarına kadar tarihin her döneminde birçok insan bu tevatüre hayat vermişlerdi. Karaderili hemcinslerimiz böyle ciddi bir suçlamadan kurtulmalarını ise New York üniversitesindeki antropoloji öğrencilerinin can sıkıntılarına borçluydular ●

Pasaj değil, çarşı değil, han değil...

100 Ay Vadeyle DERHAL TAPU

SON 40 İŞYERİ

KASTEL ALIŞVERİŞ MERKEZİ

"HARBİYE" gerçek bir "GALLERİA"!

Avrupa'daki örnekleri gibi, geniş, ferah, şık, konforlu. Her yer mermer döşeli, banyo ve tuvaletler Avrupa. Soğuk, sıcak hava tertibatlı süper bir alışveriş merkezi bu... Burada alışveriş bir zevk. Burada mağaza sahibi olmak bir şans, bir imtiyaz. Üstelik İstanbul'un en canlı, en seçkin alışveriş merkezi Harbiye'de, Valikonağı Caddesi'nde.

ZEMİN KAT PLANI

İnşaatın bitiş tarihi 31 Aralık 1989'dur.

Gelin, 3 kata yayılmış 90 mağazadan birini de siz alın.

a.a. KESİTİ

**PEŞİNAT YOK, VADE 100 AY,
TAPU ANINDA! BİR DAHA ELE GEÇMEYECEK
BU MUCİZE FIRSATI KAÇIRMAYIN!**

Önemli Not: Satışlarımız kesindir. Telefonla satış yapılmaz, opsiyon verilmez. Cumartesi ve Pazar günleri de açığız.

KASTEL İNŞAAT
"Sizler için çalışır."

ŞANTİYE: Harbiye Valikonağı Cad. Başaran Apt. No: 33 Kat: 1
(Eski Konak Sineması). Tel.: 148 85 97 - 146 57 31 - 133 06 51

Yeni türkü, "Dünyanın Kapıları"nda ve yeni bir müziğin eşiğinde

MÜZİK / YENİ TÜRKÜ

Türk hafif müziğinin kapıları zorlanıyor

Yeni müzik grupları arasında adından sık sık söz ettiren Yeni Türkü son çalışmasıyla çağdaş bir sesin Türk hafif müziğine yerleşmesinde önemli bir yol katediyor.

"Müziğimizin bileşenleri esas olarak Ege'nin ötesinden gelen Yunan halk/popüler müziği, İstanbul müziği ve çağdaş pop müziği" diyor Derya Köroğlu. "Bu etkilerin hiçbirinin diğerlerini silikleştirmesini istemiyoruz. Hiçbirinden de vazgeçmek istemiyoruz."

Son yıllarda "yeni müzik grupları" arasında adından sık sık söz ettiren Yeni Türkü, geçtiğimiz bir ay içinde büyük bir hareketlilik içindeydi. **Akdeniz Akdeniz Şarkı Yarışması'**nda başa güreşerek finale kaldılar; hemen ardından "Dünyanın Kapıları" adlı dördüncü albümlerini tamamlayarak piyasaya çıkardılar; 18-19 Eylül günlerinde ise Türk-Norveç Kültür Derneği'nin çağrılısı olarak gidecekleri Oslo'da, **Oslo Konsert Hus**'ta üç konser verecekler.

Yeni Türkü "Dünyanın Kapıları"nda oldukça iddialı. Yeni Türk grupları caz, rock ya da halk müziği kalıpları içinden kurtulamazken, Yeni Türkü giderek "pop"a kayıyor. O kadar ki bazı parçalarında Mazhar-Fuat-Özkan ile aynı alanda oynamakta oldukları söylenebilir. Bu yüzden önümüzdeki dönemde Yeni Türkü'nün "marjinal" bir grup olmaktan çıkarak Türk pop müziğinde iddialı bir yer tutacağını söylemek kehanet sayılmaz. Bunun bir başka göstergesi de bugüne dek "marjinal" grupları kararlı bir biçimde dışlamış olan kurumsal pop müzik yarışmalarından en önemlilerinden birinin, **Akdeniz Akdeniz**'in Yeni Türkü'yü "resmen" tanımış olması.

Aynı tür içinde kalmaktan sıkılınca. Derya Köroğlu bu "poplaşma" tespitini doğruluyor: "Dünyanın Kapıları"nda ikili bir yapı var. Selim Atakan'ın bestelerinde de benim bestelerimde de klasik 'Yeni Türkü' tarzının yanı sıra farklı bir anlayış bulmak mümkün. İsterseniz buna 'aynı tür içinde kalmaktan sıkıldık' da diyebilirim." Yeni Türkü'nün popa olan eğilimi bir sıradanlaşma anlamı taşımıyor, aksine çağdaş dünya pop müziğinin düzeyli örnekleriyle karşılaştırılabilecek şarkılar var yeni albümlerinde. Bunlardan ikisi "Sesler Yüzler Sokaklar" ve "Resim." Bu ikinci şarkı aynı zamanda topluluğun **Akdeniz Akdeniz Şarkı Yarışması'**nda finale kalan parçası.

Bir potada eritmek mi? "Yeni Türkü" hareketi, Güney Amerika kökenli bir hareket aslında. Yerli çalgı ve temaları çağdaş bir beste ve düzenleme anlayışıyla kaynaştırmayı amaçlıyor. Ancak bu kaynaştırma çabası Yeni Türkü'de (birçok başka örnekte olduğu gibi) "Doğulu melodiye Batılı armoni" basitliğinde ortaya çıkmıyor. Yerli (klasik Türk müziği) temalar ve ud, klasik kemençe, bağlama, tambur gibi sazlar Yeni Türkü müziğinde önemli bir yer tutuyor. Ancak yerli çalgıların çağdaş pop düzenlemeleriyle her zaman kaynaşmış olduğunu söylemek zor. Ud ve kemençe, bir bakıma, bazı parçalarda piyano, gitar ve synthesizer gibi çalgıları geri plana itiyor. Derya Köroğlu "Bu sazlardan vazgeçmek istemiyoruz" diyor. "Çünkü Batı sazlarında bulunamayacak duygu ve tınılar ancak bir udla, bir kemençeyle yakalanabiliyor. Öte yandan Yeni Türkü'nün çalışmalarındaki ikili yapı bu sazlar için de geçerli." Dünyanın Kapıları'ndaki pop ağırlıklı parçalarda ud ve kemençe kullanılmamış; bu da Yeni Türkü'nün özlediği kaynaşmanın tam olarak gerçekleşmediğini gösteriyor. Gene de, Derya Köroğlu bu konuda kararlı ve hatta inatçı olduklarını vurguluyor.

Çağdaş bir öneri. Yeni Türkü, arabesk/ Türkçe sözlü hafif Batı müziği/protest türkü-arabesk üçlemesi içine sıkışan müziğimize çağdaş bir öneri getiriyor. Klasik Türk müziği temaları ve sazlarıyla, oradan Akdeniz müziği üzerinden yavaşça ülke sınırları dışına açılarak ve nihayet çağdaş pop müziğinin evrenselliği içinde düzenleme ve tınılarla bir "kaynaşma" müziğine ulaşmayı amaçlıyor. Bu gidiş içinde en fazla canlılık kımıltıları taşıyan tür olan çağdaş pop'un etkisinin giderek artması hiç de şaşırtıcı değil. Ancak Yeni Türkü köklerinden kopmamaya da kararlı görünüyor.

Grup son iki yılda iki albüm hazırladıktan sonra bir özümleme ve geçmişi gözden geçirme dönemine giriyor. "Bir süre yeni bir albüm hazırlama seferberliğine girmeden yaptıklarımızı ve yapacaklarımızı değerlendireceğiz" diyor Derya Köroğlu.

Derya Köroğlu (vokal, akustik gitar), Selim Atakan (piyano, tuşlu çalgılar), Tuğrul Bayrak (bas), Fuat Oburoğlu (flüt, klarnet), Murat Buket (ud, vokal) ve Cengiz Onural'dan (klasik gitar, klasik kemençe) oluşan Yeni Türkü, Türk hafif müziğine yeni bir üslup ve ses getirmek amacıyla yeni çalışmaların hazırlığını yapıyor. "Dünyanın Kapıları"nda, bir anlamda Türk hafif müziğinin kapılarını zorluyor

"Şarkı sözü bir görüntüyle başlar"

'Akdeniz Akdeniz' albümünden bu yana Yeni Türkü şarkılarının önemli bir bölümünün sözlerini yazan Murathan Mungan* Nokta*'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Yeni Türkü "şiir bestelemekten" "şarkı yazmaya" doğru epey bir yol katetti. Sizin bu gidişteki yeriniz nedir?

Mungan: 'Maskeli Balo'dan 'Göç Yolları'na kadar Yeni Türkü ile birlikte birçok değişik çalışma yöntemi denedik. 'Telli Telli', 'Maskeli Balo' ya da 'Olmasa Mektubun' gibi Loizos şarkılarının üzerine Türkçe söz yazmaktan, 'Göç Yolları' ve 'Dönmek' gibi Yeni Türkü bestelerinin üzerine söz yazmaya, ya da 'Sesler Yüzler Sokaklar' ve 'Terkeden' gibi yazılmış şarkı sözlerinin bestelenmesine kadar. Bunların hepsinde şarkı sözünde bir "şiir" düzeyi yakalamak için çalıştım. Şarkı sözü şiirden farklı, ve aslında müzikle yakınlığı olan iyi bir şair için oldukça kolay bir tarz. Ancak şarkı sözünü bir şiir inceliğinde yazmak en zor olanı.

Nokta: 'Dünyanın Kapıları' Yeni Türkü'nün yeni albümüne sizin verdiğiniz bir ad. Bu albüm için nasıl bir çalışma yaptınız?

Mungan: 'Dünyanın Kapıları'ndaki dört şarkının sözleri benim. 'Göç Yolları' Derya Köroğlu'nun besteleri için yazıldı. Sonra Derya ile söz-müzik uyumunu sağlamak için uzun süre birlikte çalıştık. 'Dönmek' ve 'Göç Yolları' benim için müziğin getirdiği birer görüntü ile başladılar. 'Dönmek' bir yolculuk görüntüsüydü. 'Göç Yolları' ise uçar gibi giden atların görüntüsü. O sırada Tunceli köylülerininin zorla iskânı gündemdeydi. 'Göç Yolları' buna duyduğum tepki ile canlanan o "uçan atlar" görüntüsünün bir ürünü oldu.

Seçim sonuçlarını önceden öğrenmek için yine SABAH okuyacaksınız...

SABAH okurları kazandı!
6 Eylül'deki halkoylamasının sonuçlarını SABAH okurları önceden öğrendi... SABAH'ın halkoylamasına ilişkin kamuoyu araştırması % 1,5 güven sınırı içinde tam isabet sağladı!

Şimdi Türkiye –...ve geniş bir kadroyla SABAH!– erken genel seçimlere hazırlanıyor.
1 Kasım'a yaklaşırken Türkiye'nin nabzını yine SABAH'ta izleyecek, ilginç röportajları, özel haberleri SABAH'ta okuyacak, en sağlıklı kamuoyu araştırma sonuçlarını SABAH'tan alacaksınız.*

1 Kasım'daki seçim sonuçlarını yine SABAH okurları önceden bilecekler... Siz de SABAH okuyun, seçimlerde herkesten önde gidin.

SABAH

"Bu sabah ve her sabah!"

* 1 Kasım seçimleri için Sabah kamuoyu araştırmaları yayın tarihleri; 25 Eylül, 2, 9, 16, 23 ve 30 Ekim .

SÖYLEŞİ / YAMAN OKAY

"Bizimki sesi sahte bir sinema"

Aldığı çeşitli uluslararası ödüllerin yanı sıra geçen yıl Almanya'da yılın en iyi filmi seçilen "40 m² Almanya" Türkiye'de de gösterime çıkıyor. Filmin başarılı oyuncusu Yaman Okay, tiyatrodan sinemaya geçen bir sanatçı. 1981 yılında "Bereketli Topraklar Üzerinde" ile Altın Portakal'da En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu ödülünü kazanmıştı. Nokta *"Sürü", "Adak", "Gül Hasan", "Yılanı Öldürseler", "At", "Pehlivan" gibi hep iddialı filmlerde rol alan, bir süredir de yurt dışında çalışan Yaman Okay'la söyleşti.*

Nokta: Türk sinemasında önemli filmlerde yardımcı oyuncu olarak yer aldınız. Ancak son yıllarda çalışmalarınız Almanya'da yoğunlaştı. Bir kaç örnek verir misiniz?

Okay: Almanlarla çalışmaya 1982 yılında başladım. Bu, NDR televizyonu için çekilen filmdi ve bir Rus köylüsünü oynadım. 1985 yılında "40 m² Almanya"yı çektik. 86'da ise Türklere dil eğitimi amaçlayan 8 bölümlük bir dizinin ilk bölümünde çalıştım. Gene 1987 Şubatı'nda Almanya'da iki Türk yönetmenli Rasim Konyar ve Enis Günay'ın çektikleri Kısmet adlı filmde rol aldım. Televizyon için yapılan bir polisiye dizide önemli bir rolüm var. Şimdi de dil eğitimi için hazırlanan dizinin diğer bölümlerini çekmek üzere Almanya'dan gelecek ekip ile birlikte güneye iniyoruz. Bunun dışında bir de Tarık Dursun K.'nın Kayabaşı Uygarlığı hikâyesinden uyarlanan oyunda yer almak için ön görüşme yaptım. Proje gerçekleşirse 1988'de Alman Tiyatrosu ile Almanya'da Almanca oynayacağım.

Yaman Okay son filmi "Kısmet"de kesin dönüşe karar veren işçi Yusuf'u canlandırıyor

Nokta: Sinemada, Ankara Sanat Tiyatrosu (AST) kökenli oyunculardan birisiniz. Bu, bir anlamda tiyatroya dönüş mü?

Okay: AST oyuncusuyken 78'de sinemaya geçtim. Genco Erkal ile Dostlar Tiyatrosu'nda da yer aldım. Sinemada ne yaptıysam tiyatroda kazandıklarımdandır. Şimdi de sinemada öğrendiklerimle yeniden tiyatro denemek istiyorum. Tiyatro benim ilk göz ağrım ve yeniden denemenin keyifli olacağına inanıyorum.

Nokta: Almanya'da oynadığınız filmler hep Türk işçilerinin sorunlarını işliyor. Siz nasıl görüyorsunuz Almanya'yı ve Almancıları?

Okay: Evet, katıldığım projelerin hepsi Türk işçilerinin sorunları ile ilgili. Orada bildiğimiz, geçimini işçi maaşı ile temin eden insanlar ve o insanların çocukları var ki, en büyük sorun onların tepesinde. Bir de buradan siyasi nedenlerle ayrılmak zorunda kalmış insanlar var. İşçi çocuklarıyla konuştuğumda hepsinin ortak şikâyetinin "Almanya'da Türk oldukları için aşağılanmaları" olduğunu gördüm. Orada üçüncü sınıf vatandaş muamelesi görmekten, burada ise kazıklanmak ve aşağılanmaktan bunalmış haldeler. Türkiye'de kendilerine Almancı gözüyle bakılmasından son derece büyük bir rahatsızlık içindeler ve tatillerini bile Türkiye'de geçirmekten kaçınıyorlar. İkinci kuşak "Biz Almanya'da doğduk, büyüdük. Burada daha özgür yaşıyoruz" görüşünü savunurken, siyasiler Türkiye'de demokrasi için mücadele verilmediğinden, aydın ve ilericilerin yalnızca oturduklarından yakınıyor ve küçümseyici bir tavır gösteriyorlar.

Nokta: Almanya'da Türk sinemasına ve Almanya ile ilgili filmlere yaklaşım nasıl?

Okay: Önce Türk sinemasında Almanya ile ilgili doğru dürüst bir yaklaşım yok. Bu konuda çevrilen en iyi filmler Yılmaz Güney'in "Baba", Zeki Ökten'in "Pehlivan", Tuncel Kurtiz'in "Gül Hasan", Tunç Okan'ın "Otobüs" ve Şerif Gören'in "Almanya Acı Vatan"ı sayılabilir. "Baba"yı bilmiyorum ama diğerleri orada olumlu tepkiler aldılar. Yalnız, orada yaşayan insanlar bu filmlerde kendilerinin hep kötü gösterildiğinden yakınıyorlar. Örneğin Almanya'da yayımlanan Türk gazetelerinde "40 m² Almanya" ile ilgili ağır suçlamalar içeren yazılar çıktı. Biz Türk insanını kötü tanıtıyormuşuz, hatta sevişirken anal seksi tercih ederek Türklerin çarpık bir cinsel yaşamı olduğunu ileri sürüyormuşuz. Ama hiç kimse bu iki insanın sevişirken bile yüzyüze gelemediğini ifade etmek istediğimizi anlamak istemedi. Ve herkes adamın kadını eve kilitlemesinden, adamın kötülüğünden yola çıktı. Oysa adam kilitlemek zorundaydı, toplum o kilidi taktırıyordu... Son oynadığım "Kısmet" filminde de kesin dönüş yapmaya karar veren işçi Yusuf'un, dönüş öncesi üç çocuğundan ikisinin kaçtığını anlayarak darmadağın oluşu anlatılıyor. Karısının da isteği ile çocuklarına tekrar sahip olmaya çalışıyor ama başaramıyor. Belki bir raslantı ama tüm filmlerimde hep başarısız adamları oynadım. Filmlerimizi beğenmeyenler de herhalde kendi başarısızlıklarını gördükleri için rahatsız oluyorlar. Onların Almanlaşmış Türk olarak bütün işleri Almanlaşmayı başarmak. Kimi şiir yazıyor, kimi hikâye, kimi oyuncu, kimi her şey... Ama Almanya'da yaşarken beceremedikleri şeyleri Türkiye'de yaşayanlar becerince tüm dişleri tırnakları ile ortaya çıkıyorlar. Doğrusu bu yaklaşımlarını sürdürürlerse giderek ciddi bir uçurum oluşur arada ve bu onların aleyhine büyür...

40 m² Almanya'da Özay Fecht ve Yaman Okay. Film aldığı ödüllerin yanı sıra gurbetçiler tarafından epeyce eleştirildi

Nokta: Yurt dışındaki deneyimlerinizi göz önüne alarak, Batı ile Türk sinemasını karşılaştırır mısınız?

Okay: "Kısmet" filminde çalışırken bir daha gördüm ki, Türkiye'de çalışan sinemacıların olanakları çok kısıtlı. Örneğin filmde kullanılan "Ariflex BL 2" kamera beni o kadar etkiledi ki, önünde hatıra fotoğrafı bile çektirdim, kaldı ki son modeli "BL 4"... Teknik öyle ileri ki, kıskanmamak elde değil. Örneğin bir filmin tümünü çekim sonrası istediğiniz renge dönüştürebiliyorsunuz. En önemli özellik ise filmlerin sesli çekilmesi. Batı'nın filmlerimizde eleştirdiği en büyük konu bu. "Filmlerinizin her şeyi gerçek ama sesi sahte" diyorlar. Bu da bir sürü emeği olumsuz yönde etkiliyor ve kaliteyi düşürüyor. Ali Özgentürk'ün bir sözü geliyor aklıma: "Biz sadece film çekiyoruz, ama onlar ses de çekiyor..." Türk sineması sessiz çalıştığı için eksik kalıyor. Sesli çekim için bir kaç girişim oldu ama teknik eksiklik ve deneyimsizlik nedeniyle istenilen elde edilemedi. Ayrıca makyaj sorunu var. Bizde bir role oyuncu aranırken sokaktaki hali değerlendiriliyor. Oysa Batı'da makyaj ile her şey çözülüyor. Orada bana yapılan makyajlar ile 3-4 ayrı tip elde ettiler. Bir de en çok etkilendiğim yönlerden biri oyuncu-yönetmen ilişkisi oldu. Yönetmen oyuncuyu neden seçtiğini büyük bir açık yüreklilikle anlatıyor. İyisi ile, kötüsü ile söylüyor ve hiçbir zaman kendini ele vermek ya da oyuncuyu şımartmak kaygısı taşımıyor. Yani, bir Doğulu gibi yalnızca olumsuzlukla eleştirmiyor. Burada "Antalya'da ödül alan oyuncu iş bulamaz" diye yapılan espriler hâlâ sürer. Şımarıp tepelerine çıkacağı zannedilir ya da çok para isteyeceğinden korkulur. Orada her şey konuşuluyor, tartışılıyor, oyuncu çekim öncesi yönetmenin dünyasını, görüşünü tanımak avantajını kullanıyor. Ama teknik ve benzeri olanaksızlıklara rağmen, benimkiler gibi, tüm bu şikâyetlere rağmen, Türk sinemacılarının "kahramanca" uğraşıp, dünya sinemasını zorlayabildiğine inanıyorum ●

Baştan çıkarmanın fotoğrafı

"Sevişmenin karanlığında, beden parçalara ayrılır, hepsi bağımsız varlıklar olan çeşitli nesneler bölünür. Onları benim için var eden şey, dokunma duyumdur" diyor, erotizm üzerine bir yazısında Jan Kott. "Dokunma sınırlı bir duyudur. Görme duyusu gibi bütün kişiyi kuşatmaz. Dokunmanın keşfettiği bir beden, bir arada yaşayan ama bir olmayan parçalar toplamıdır." Tam da fotoğraftan söz etmenin sırası. Görmeyi, o kişiyi, o bedeni bütünüyle kavramayı bir "an içinde" durduran, görüleni donduran fotoğraf. Fotoğraf çekmek bu yönüyle bir ele geçirme eylemi. "On Photography" adlı kitabında Susan Sontag şöyle yazıyor: "Kamera her şeyi sahiplenmeyi aklına koymuş bir bilincin sağ koludur." İşte bu bilincin, kadınları ele geçirmeyi her şeyin üstünde tuttuğunu düşünün. Ve o kadınların da, sarhoş edici, akılları baştan alıcı türden olduklarını... Elbette ticari ya da haber amaçlı fotoğrafın altından kalkabileceği iş değil bu. Ama yaşantıyı dondururken, bir sanat inceliğini yakalamış fotoğraf, neden o değil de, şu kadının yüreğimizin en derin yerlerini titrettiğinin, bir nebze olsun ipuçlarını veremez mi?

Fransız Photo dergisi eylül sayısını "ayartıcı kadın ve erkekler"e ayırdı. Fransa'daki magazin ve kültür dünyasının ünlü çapkınlarını "çarpan"lar soruldu ve baştan çıkartanlar seçkin fotoğrafçıların objektifinden değerlendirildi. İlginç olan, fotoğraf filmine o özelliklerin yansıtılması çabasıydı. Sontag'ın sözleriyle fotoğrafı "modern tanımına uyan çevremizdeki nesnelerin, belki de en esrarengizi yapan yan" buradaydı. Çapkınlar gerçekte sevdikleri ya da hayalini kurmaktan kendilerini alamadıkları kadınları, birer imge olarak aktarıyor, objektif onları saptıyordu.

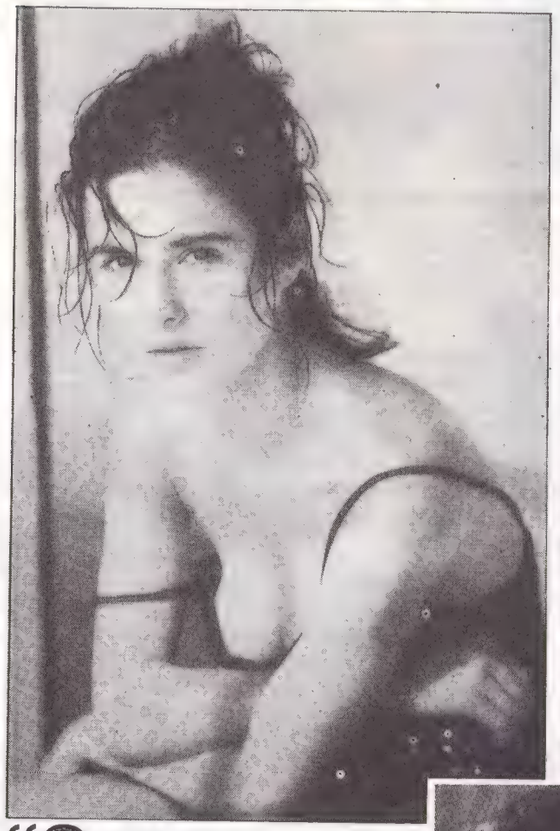

"Sanatsız yaşayamam"

"Yatak odamda 7 kadın dolaşıyor. Beşini kollarıma aldım, ikisi düşlerimin yoldaşı." Fransız romancı Jean-Edern Hallier'in kadınlarını Jean, François Jouvelle'in usta objektifi görüntüledi. Hallier'in kadınları yazar, ressam, şarkıcı. "Onları kaybedip sanatsız kalmak istemem" diyor. Nathalie, işte orada, banyodan çıkmış öyle aydınlık ve kışkırtıcı. Elizabeth, sorgulayıcı ve uzak. İncinmek korkusuyla geri itiyor isteğini. Bir de şu var: Hallier'e bakılırsa cazibenin odak noktası zekâ.

"Cezbeden her zaman fotoğraftır"

"Yıldızlarla aramda ne mi geçiyor? Çok özel bir ilişki. Fotoğraflarını çekiyorum. Kuşağımın bütün fotoğrafçıları gibi, onları baştan çıkartmakla suçlandım. Evet, yaptım, ama asıl olan fotoğrafları." Bu sözler Hollywood'un ünlü playboyu, fotoğrafçı Douglas Kirkland'ın. Morgan Fairchild'ın kendisini değil, ama portresindeki, bütün içten pazarlıklılığına karşın içindeki muzır kıpırtıları bastıramayan ifadesi çekici olan. "Stüdyoya girer girmez her şeyimi ona vermeye hazır olduğumu anladım" dediği I. Huppert'in fotoğrafında dondurulan, bu yıllanmış çapkının baştan çıkarılışı.

M. May

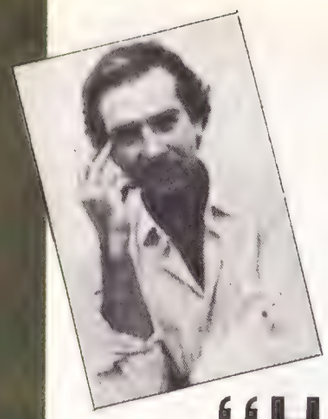

"Hayali harem"

"Don Juan dürüst bir adam olsaydı ayartmayı değil, ayartılmayı istediğini itiraf ederdi." Aktör Pierre Arditi yaşamın gerçekten "nimetlerinin" olduğunu fark etmenin en romantik yolu olarak düşünüyor ayartılmayı. Ama bunu bir kadının çekiciliğine kapılmaktan ayırıyor. "Ayartılmak ilgimi çekiyor, çünkü bütün aktörler gibi ancak başkalarının bakışıyla var oluyorum" diyor. "Hayali harem"indeki kadınları bir çırpıda sayıyor: Miou-Miou, M. May, Nicole Garcia, Nathalie Baye, Catherine Deneuve. Ona göre "Tek başına çekici olmak hiçbir şey vermiyor, çünkü tehlikeyi göze almıyor. Yaptığı sadece çalıp çırpmak."

Nathalie Baye

S.Azema

MAVİ BONCUK SİTESİ

HAYALLERİNİZİN DORUĞU

Denizle İç İçe, Dubleks Villalarınız Sizleri Bekliyor!

- İstanbul-Tekirdağ karayolu üzerinde, Tekirdağ'a 1 km mesafede,
- Dört tarafı bahçe 156 m² net kullanım sahalı,
- Tabandan müstakil ısıtma sistemi,
- Salon şömenesi-yazlık şömine,
- Barbecue,
- Toprak Seramik fayansları, Artema armatürleri,
- Yüzme havuzu, basketbol sahası, tenis kortu,
- Kafetarya, güneşlenme terasları,
- 40 metre özel iskeleli,

✓ Müstakil villalarımız kısıtlı sayıda olmak üzere satışa sunulmuştur.

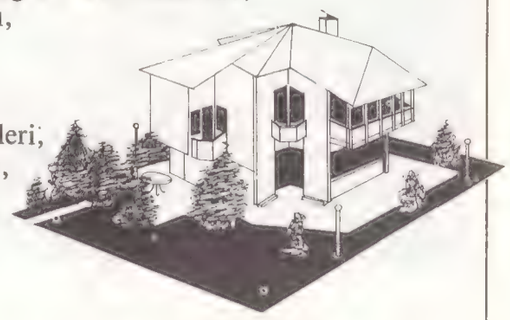

TEKİRDAĞ: Tel (9-186) 11378 - 11191

FİYATLAR: 65 milyon TL

OBEY

Danışmanlığını yaptığımız önemli tekstil kuruluşunun İstanbul'daki merkezinde görev üstlenecek

BÜTÇE KONTROL ŞEFİ

arıyoruz. Yıllık bütçenin hazırlanmasından ve uygulanmasının izlenmesinden sorumlu olacak BUTÇE ŞEFİ'nde bağımsız karar verebilme ve araştırmacılık özellikleri aranmaktadır. Aradığımız kişide bir-iki yıllık deneyim tercih nedeni olmakla birlikte yetişmeye yatkın mezunlarla da görüşmeye hazırız. Bu görev için ODTÜ ve BÜ mezunları tercih olunacak ve erkek adaylar askerlik görevini tamamlamış olacaklardır.

Sayılan özelliklere uygun nitelikte olan adayların fotoğraflarını ve telefon numaralarını içeren elyazılı özgeçmişlerini 24 Eylül 1987 Perşembe gününe kadar elimizde olacak şekilde adresimize göndermeleri rica olunur. Kesinlikle gizlilik ilkesine göre değerlendirilecek olan başvuruların tümü yanıtlanacaktır.

OBEY Yönetim Danışmanlık A.Ş.
Spor Caddesi 129 Maçka İSTANBUL

OBEY

FonoForum Pekinel kardeşleri müzik dünyasının büyük bir kazancı olarak değerlendiriyor.

MÜZİK / GÜHER-SÜHER PEKİNEL

"Piyano büyücüleri"

Pekinel kardeşlerin dünya müzik çevrelerindeki ünü hızla yayılmayı sürdürüyor. Şu sıralarda Almanya turnesini gerçekleştiren Pekinel'lere, klasik Batı müziği alanında seçkin bir okuyucu kitlesine seslenen "FonoForum" dergisi eylül sayısındaki yorumcular köşesinde yer verdi.

"İyi piyanist denizde kum kadar çok. Ama uluslararası alanda kendini kanıtlayabilen piyanist ikilileri çok az görülüyor. Yıllarca Kontarsky kardeşler piyasada egemenliklerini ilan etmişlerdi. 80'li yılların başından itibaren yeni bir ikili müzik dünyasının dikkatlerini üzerine çekiyor: Türkiyeli Güher-Süher Pekinel kardeşler. Bu cıvıl cıvıl ikiz kardeşler Avrupa ve Amerika'nın müzik merkezlerinde titiz ama yaratıcı bir yorumun simgesi haline geldiler.

Piyano düetleri hakkında yanlış olarak eğlencelik bir müzik türü oldukları kanısı yaygındır. Oysa Pekinel'lerin konserlerinde seyirci adeta eğitiliyor. Dinleyenlere daha önce tadılmamış müzik heyecanları yaşatılıyor, her zaman için yeni keşfedilecek şeyler olduğu hatırlatılıyor. Pekinel kardeşlerin konserlerinde farklı olan bu keşfin aynı zamanda eğlendirici olabileceğinin de dinleyiciye fark ettirilmesi. İkili Leonard Bernstein'ın West Side Story'sinden yaptıkları yorumda bunu apaçık biçimde kanıtlıyorlar. 1988 yılına kadar bu parçaları seslendirme hakkının tek sahibi Pekinel kardeşler. Bu parçaların niye hâlâ plak yapılmadığı ve akıllı bir yapımcının hâlâ neyi beklediği ise bir sır. Aslında Pekinel kardeşlerin üretkenliğini anlayabilmek için eğitim aşamalarını gözden geçirmek gerekir. Piyano eğitiminde dönemi-

nin klasik yorumculuk anlayışında üstüne başka ad tanınmayan Rudolf Serkin'den başlayan ve Claudio Arrau ve Leon Fleisher üzerinden devam eden etkileyici bir öğreticiler listesi var karşımızda. Bu isimleri duyunca ikizlerin müzik dışı eğitimlerini de Frankfurt Üniversitesi'nde ünlü düşünürler Adorno ve Horkheimer gibi isimlerin yanında yaptıklarını duymak pek şaşırtıcı gelmiyor. Pekinel kardeşlerin düşünce, duygu ve eylemlerindeki esnekliği ve geniş görüşlülüğü burada kazandıkları kesin.

Dört piyanist elinin nelere kadir olduğunu anlayabilmek için, kuşkusuz Pekinel'leri bir de Stravisky'nin 'Le Sacre du Printemps' bestesinde dinlemek ve seyretmek gerekiyor. Dünya çapında iki piyanistin bu teknik olarak çok zor parçada, başardıkları şeye büyücülük demek yanlış olmaz. Kısacası Güher-Süher Pekinel kardeşlerin dünyaya geldikleri saat müzik dünyası için bir talih anı."

MENSUCAT SANTRAL
1929

Uluslararası finansman ve ticaret
konularında yetiştirilerek görevlendirilecek

EXECUTIVE SEKRETER

arıyor.

Yabancı dille öğretim yapan üniversiteler ya da yabancı dille öğretim yapan liselerden sonra üniversite mezunu (İngilizce bilmesi tercih sebebidir.)

Şirketimizin yüksek standartlarını karşılayabilecek niteliklere sahip ve kariyerini geliştirme arzusunda olan

adayların, 582 73 40 no'lu telefonla Bn. FÜSUN AKBAŞ'tan randevu alarak şahsen veya kısa özgeçmişlerini içeren mektupla PK.15 Sirkeci-İstanbul adresine müracaatları rica olunur.

EMEĞİYLE GEÇİNE... MEYENLERE MÜJDE

Yandı gülüm keten helva!

Vergi dilimi, süper emeklilik kesintisi derken, şimdi de bir Tasarruf Teşvik Hesabı çıktı... Bir diğer deyişle "Sinkaf Fon"! Maaş ve ücretlerden zorunlu bir yüzde 10 daha kesilecek. Hükümetin eli gene çalışanların cebinde...

Hayırlı olsun beyefendi, mavi, turuncu derken artık bu iş kan kırmızıya kesti, ortalığı ila maşallah öyle bir toza dumana buladınız ki, millet "Süleyman Babamız geliyor mu?", "Bu Bülent Bey birleşme için ne diyor?", "Kadayıfçı bakalım ne yumurtlamış?" teraneleriyle iyice yağlanan kazığın sivri ucunu daha bağırsaklarının derinliklerinde hissedebilmiş değil...

Böyledir, Hüsamettin Bey'in nasıl gözyaşlarıyla ayakta alkışlandığını, Epiros Kralı Pyrrhos'un Roma ordusunu yendikten sonra ne buyurmuş olduğunu, Rafsancani Hoca'nın cuma namazını kaç rekât kıldırdığını okurken kazığın ucu giriverir de kimse farkına varmaz... Oya'nın baldırını kim ısırdı? Rahmi Bey Atlantik'i nasıl geçmiş? Zavallı Alaman kopili Sovyet yasalarını çiğnedi diye utanmadan ceza veriyorlar... Cicciolina'nın mahrem bölgeleri ağdalı mı ağdasız mı? Perşembepazarı'nda demir ticaretiyle iştigal eden Şerafettin Bey altyapısal konjonktürün marjinal arz-talep eğri dengesinin makasında cari alafortanfoni hakkında acaba ne düşünüyor? Perihan Abla Şevket Abi'den çocuk da doğurur mu? Belkıs bu akşam televizyonda hangi yörelerimizden derlenmiş hangi türküleri çığıracak? Hayatımızda hiçbir zaman görmediğimiz ve göremeyeceğimiz Cartsa hisselerinin kapanış fiyatı ne oldu? Erdal neden eskisi kadar gol atamıyor? Sigara kanser yapar mı yapmaz mı?

Derken derken ay sonu ya da ay başı gelip çatar, bir de bakarsın hükümetin eli cebine girmiş de çıkıvermiş, maaşının ya da ücretinin hem de brüt üzerinden yüzde onunu çarpıp kaçıvermiş!

Yahu şaka değil, gazetelerin ekonomi sayfalarında, o da bölüm yönetmeni ile sayfa sekreteri uyanıklık etmişlerse, iki üç sütuna yayılmış, kimseciklerde de fikr-i takip denilen modası geçmiş ilkelerle durup uğraşacak vakit olmadığı için, arkası getirilmeyen acı gerçekten söz ediyorum: Haberiniz var mı sizin? Vergi matrahı rezilliğinden, süper emeklilik karmanyolasından sonra, tasarruf teşvik hesabı geliyor! Maaşınızdan, ücretinizden yüzde on daha durduk yerde gitti gider!

Ekonominin kurmayları oturup düşünmüşler (kurmaylıkları kendilerinden menkul, yoksa bunlar posta neferi bile olamazlar, değil kurmay), kalkınma hızının geçen yıl yüzde sekize ulaştığını, bu yıl daha da artacağını hesaplayıp, öte yandan enflasyonun da yüzde elliyi geçeceğini görüp, talep patlamasının

Nasıl doyar bu kör boğazlar muhterem beyefendi? Siz hiç kuru ekmekle ekşi yoğurda kaşık salladınız mı ha?

Tadıyla üstün, adıyla üstün PINAR KIYMA

Şimdi Pınar Market'lerde, süpermarketlerde adı sanı, yeri yurdu belli bir kıyma var: Pınar Kıyma...

Dünya standartlarına uygun, kıvamında dinlenmiş, sağlıklı, nefis Pınar Kıyma...

Siz de kıyma alırken adını söyleyin: Pınar Kıyma isteyin.

Pınar Et gerektiği kadar dinlendirilir. Çok sağlıklı, üstelik besleyici ve lezzetlidir. Şimdi sadece Pınar Market'lerde, Gimalar'da, Ordu Pazarları'nda...

"sağlık, güven, lezzet"

Pınar Et, bir Yaşar Holding iştirâkidir

önünü almaya karar vermişler... Yol, her zaman olduğu gibi, Haramzade Harami Bey'in iki duble viski eksik içmesi ya da metresi Afitap'a iki don eksik almasından ziyade, çalışan kesimin zorunlu tasarrufa yöneltilmesi... Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul feryat ediyor, "İşçinin derdi tasarruf değil, işçi nasıl geçineceğini düşünüyor" diye, kim ipler?

Efendim, müjde: İşçi ve memur gelirlerinden yüzde on kesilecek. Her ay, daha kaynağında, tıkır tıkır. Bunlar bir kamu bankasına yatırılacak. Bu biriken "Sinkaf Fon" devlet tarafından nemalandırılacak, birtakım hisse senetleri satın alınacak ve rivayete göre, çalışanlar emekli olduklarında, söz konusu para faiziyle birlikte geri ödenecek... Şimdinin diyelim yüz bin lirasıyla yirmi yıl sonra emeklilik gelip çattığında simit alınabileceğinden, geri ödemeler devlete fazla güçlük çıkaracağa benzemiyor. Bu arada Sinkaf Fon'un ne hikmetse bazı güç durumdaki şirketlerin hisselerinin alımına yöneltileceği ve batık şirketlerin halk tarafından, halk için, halka rağmen kurtarılacağı da Ankara dedikoduları arasında! Eh artık o kadarcık da milli birlik ve beraberlik göstermeyecekse bu milletin işçisiyle memuru, çekiver kuyruğunu...

Bravo doğrusu beyefendi, bu kez kazık esaslı... Bu kez kazık yaman ki yaman... Devletin memurunu nasıl inim inim inlettiğinizi, işçinin iliğini nasıl sömürüp süründürdüğünüzü biliyorduk, ama bu kez bu yeni ve dâhiyane buluşunuz gerçekten şeytan-ı laine takla attırır!... Hakk-ı âliniz var, isabet buyurdunuz, biz de ceplerimize sığmayan bunca parayı nereye harcasak, nereye yatırsak diye dövünüp duruyorduk, bizleri tasarrufa yöneltmeniz alkışlanacak bir hamiyet eseri... Daha sekizinci ayda üçte ikiye inen kırık maaşımla, vergi matrahı denen o imansız sömürü dümenini icat eden aklıevvele lanet okuya okuya, ben de zaten şu paraları ne yapsam hey Allah diyerekten dolanıyordum. Etin fazlası zaten kolesterol yapıyor, ıstakozla karides Allah korusun damla hastalığına yol açar, viski şampanya desen karacığere yazık, Seychelles adalarına gide gide gına geldi, tekne mekne, özel uçak mözel uçak alsan bakım masrafıyla kim uğraşacak, zaten hayatımda var altı tane kadın,haspalara kürk ala ala kürkçüleri zengin ettim yeter artık, cami mi yaptırsam, spastik çocuk yurdu mu açsam, yoksa tablo koleksiyonuna mı merak sarsam,yahu ben bu kadar parayı mezara mı götüreceğimdiyerekten kara kara düşünüyordum... Hakteala sizden razı olsun beyefendi, şu Mekteb-i Sultani koridorlarında hafızlaya hafızlaya güneş yüzü görmeden pembe beyaza kesmiş ferasetlû Amel-i İstihdam Nazırınız, şu Bağdat'ı talan eden Hulagu-ordusunda çeribaşı çağrışımları uyandıran Maliye Vekiliniz ve şu vatandaşa bul karayı al parayı kumar oynatmaya meraklı, kaya gibi fazilet timsali muavininizle çok yaşayın e mi? Pes ki vay, icraat olursa bu kadar olur ve de memurunu, işçisini bu kadar gözeten hökümat gomonis memlekette bile görülmemiştir Allahıma kitabıma...

Onu bunu bırakın da beyefendi, siz hiç, eve yoğurt alabilmek için elinde on yıl sonrasının tasarruf bonosu, çarıklı Cevher'in kapısında kuyruğa girmek ne demektir bilir misiniz? Ziraat Bankası'nın önünde emekli senedi kırdırmak için güneşin altında saatlerce ayakta bekleyip yüreğine inmek ne demektir? Hiç üzerine boyalı bir magazin gazetesi ikiye açılıp örtülmüş, kaldırımın kenarında yapayalnız yatan emekli cesedi gördünüz mü yakından?

Siz hiç akşam eve giderken çocuğuna bırakın çikolatayı kâğıtlı şeker bile götürememenin acısını çektiniz mi beyefendi? Hiç gündüzleri sınıfta Türkiye Cumhuriyeti'nin nasıl kalkınmakta olduğunu, ballandıra ballandıra, müfredat programı ve Talim Terbiye Kurulu'nun emirlerine göre anlatıp, okul çıkışı da mümkün olduğunca uzak, kimseciklerin sizi tanıyamayacağı bir köşede, sıcak sıcak akşam simidi satmak zorunda kaldığınız oldu mu? Hiç inşaat işçiliği yapmayı deneyip, sonra da mübarek bayram günü çaresizlikten ayağınızda bildiğimiz tokyoyla el öpmeye çıktınız mı? Hiç kasaptan gramla kötü kıyma aldınız mı, o da ayda yılda bir?

Siz hiç umutsuzluktan beylik tabancasıyla kendini vuran emekli subay tanır mısınız? Siz hiç güvenliği sağlamakla görevli bir gecekondu sakininin elden düşme uydurulmuş formika masasında kuru ekmekle soğana yumruk attınız mı?

Ya siz muhterem hanımefendi, anamız, sultanımız, bırakın Yves Saint-Laurent'ı falan, siz hiç Mahmutpaşa'da Karakaş'tan bile yıllarca yeni bir ayakkabı alamamış olmanın acısını tattınız mı? Kadıköy'de Goncagül mağazasının önünden geçerken içiniz burkuldu mu hiç? Komşunun mantosuna kahrolarak bakmak zorunda kaldınız mı? Siz hiç akşam belki işinden, belki işsizler kahvesinden eve dönen kocanıza şöyle pastırmasıyla, sucuğuyla adam gibi bir rakı sofrası kuramamanın, karşısına otu-

Bir ihtimal daha var... Peki ama, memur ne halt etsin?

ERDAL ERTEM/NOKTA

"Onlar, ağır ellerini, balık kavağa çıkınca toprağa basıp doğruldukları zaman..."

rup onunla, mideniz boğazınız yansa da sevdiğim adamdır, mutlu olur, hoşuna gider diye bir kadeh içememenin, başınızı omuzuna yaslayıp radyodaki hüzünlü fasıla dalıp gidememenin sıkıntısını duydunuz mu ha?

Belki kitaplarda okumuşsunuzdur buna benzer, bundan bin beter acılar; 1840'larda İngiltere'de maden ocaklarında yedi yaşında çocuklar kırbaçla döve döve günde on yedi saat, haftada yedi gün çalıştırılırmış... (Yok, pardon, Zagor'da bunlar yazmaz...) Belki duymuşsunuzdur, sizin kardeş ülkenizin, hani işinizin hazır olduğu ve kötüsü gelirse tası tarağı toplayıp gidecek olduğunuz ülkenin eski bir başkanı, William Howard Taft, 1894 yılında "Asker, işçi gösterilerinde topu topu altı kişi öldürebilmiş, yetmez efendim yetmez, bu kadarcık ölüyle bu serseriler üzerinde yeterince etkili olamayız biz" demiş... Bütün bunlar tarihe gömülmüş olaylar değil mi?

Belki basından izliyorsunuz, etin kilosu altı bin, evlenmeye kalkan gafiller için (Taşçıoğlu ne buyurdu, evlenmek sizin neyinize bre işçi milleti buyurdu) çamaşır makinesi üç yüz bin, buzdolabı üç yüz bin, televizyon beş yüz bin (gül yüzünüzü ve tükenmez kaleminizi seyretmek için), en palavra yerli araba serçe kuşu dört milyona yakın... İçine girip oturacak kümes kirasına ayda iki yüz binden kapı açıyorlar, tam da tasarruf etmenin sırası değil mi beyefendi, tam da elini işçinin, memurun, polisin,subayın, emeklinin cebine atıp, yüzde on daha götürmenin sırası. Pasta yesinler pasta!

Sefalet edebiyatı ha? Evet beyefendi, sefalet edebiyatı! Sefalet diz boyuysa, edebiyatı niçin yapılmasın? Sefaleti yaratan utansın, edebiyatını yapan değil... Sizin hiç babanızın eski pantolonunu ters yüz edip, paçasını kısaltıp okula gitmişliğiniz var mı, zengin çocuğu arkadaşlarınıza alay konusu olmuşluğunuz? Benim var. Hiç lastik ayakkabıyla gezmişliğiniz var mı, hani şu parmaklarda yuvarlak ve çirkin bir yanık izi bırakan, yandan çıtçıtlı Gislaved bozması lastikler? Benim var. Hiç cebinizdeki yirmi beş kuruşla, aman biraz daha okuyayım, bir şeyler daha öğreneyim diye kitap alıp, okuldan eve beş kilometre yayan yürümüşlüğünüz var mı? Benim var.

Hiç gördünüz mü beyefendi? Mahalle aralarının semt pazarlarında alacakaranlığı bekleyip, büsbütün rezil olmamak için, ucuzlamış çürük meyve alabilmeyi kollamak ne hazindir? Auschwitz Toplama Kampı'na giden Yahudi vagonlarını andıran belediye otobüslerinde üst üste, tıklım tıkış, ıngıl ıgış gidip gelmeye geçmişte,şimdi ve gelecekte mahkûm olmak, insanı nasıl bezdirir? Bally ya da Salamander değil, topuğu yenmiş patlak pabuçla kış geçirmek nasıl biberli oluyor?

Kesin bakalım kesin, yüzde on daha kesin, kesile kesile bir gırtlağımız kaldı, kulağımızın arkası çoktan bizim olmaktan çıktı, bir gırtlağımız... Onu da kesin de siz de kurtulun biz de kurtulalım.

Şimdi bir bölük okuyucu benden nostaljik iki satır bekler, onların da hatırı kalmasın, daha 1871'de ne demiş Frenk şairi Pottier? "Debout, les damnés de la terre!" demiş... Ey dünyanın lanetlileri, kalkın ayağa! Kalkmasına kalkacaklar da, bakalım ne zaman, balık kavağa çıkınca herhal... Hem de çıkar, çünkü eskisi gibi kolaydan sınıf değiştirmek yok artık, yollar kapalı, her şey yerli yerine oturuyor, belki zıplarız umuduyla gene aynı yere oy verip bir beş yıl daha çoluğuyla çocuğuyla sürünmeye niyeti yok yüzde onzedelerin.

Mu acaba? Yoksa yoksa aydın beylerle münevver hanımlar gene kendi kendilerine gelin güvey mi oluyorlar? Ama, bana sorarsanız, şerefim hakkı için, yetti be, yetti artık, yetti, yetti!

Engin ARDIÇ

BASKETBOL / KİFAYETSİZ MİLLİ TAKIM

"Dünyamız karardı"

Basketbol milli takımımız kendi seyircisi önünde İsveç ve İngiltere'ye yenildi. Akdeniz Oyunları'nda ne olacak?

Avrupa Şampiyonası elemelerinde dünyanın "basketbol fakiri garibanları" İsveç ve İngiltere'ye kendi ülkemizde, kendi seyircimiz önünde yenildikten sonra Aydan Siyavuş ve tüm Siyavuşgiller sülalesi (oyuncu tellalı yazar, Erman'ın iş ortağı, hatta bu ortağın "office-boy"u yani ayakçısı) toplumcu bir gazetenin sayfalarında boy göstererek vatanperver bir platform oluşturdular. Amaçları Aydan Siyavuş'u savunmaktı. Ancak Siyavuş öyle gaflar yapmıştı ki, en büyük amigoların en güçlü hayalleri bile bir gazete ve bir spor dergisine İngiltere'de "8 Amerikalı oynuyor şeklinde" mazeretler verdikten sonra "gene de birinci olacağız" beyanatlarını yapıştıran Siyavuş'un ayıbını örtemiyordu.

Birincisi: İngiltere takımında hiçbir Amerikalı yoktu. Sadece kadroda İngiltere doğumlu beş İngiliz zencisi vardı. Bunlardan üç tanesi liseden sonra yani, spor kariyerleri başladıktan çok sonra, 20 yaşında Amerikan üniversitelerine transfer olmuşlar ve bizim Emir Turam ve Can Sonat gibi bir iki yıl orada okumuşlardı. Siyavuşgillere göre bunların kariyerleri de bizim Dawkins gibi ithallerden iyiydi. Siyavuşgiller için Dawkins'in bir sene NBA'da profesyonel oynamış olmasının hiçbir önemi yoktu. İngiliz takımındaki İngiliz zenciler profesyonel olamamışlardı ama bizi yendiklerine göre tümünden müthiştiler.

Siyavuşgiller'in yine umurunda olmayan bir şey de üstadın son yıllardaki "şeker komaşı" görünümündeki durumuydu. İki yıl evvel Galatasaray-Efes play-off serisinin ikinci maçında üstat elini kaldırmadan oturmuş ve Efes perişan olmuştu. Yine iki yıl evvel Alman milli maçında Siyavuş on dakika Almanların kombine savunmamızı perişan etmelerini 15 fark oluncaya kadar seyretmiş ve elini bile kaldırmamıştı. Geçtiğimiz yıl Cumhurbaşkanlığı Kupası finalinde Beşiktaş takımının başındaki üstad Hasıp ve Ümit'i, İhsan ve Turhan'ın yerine sokarak kendi eliyle intihar etmişti. Bu sefer de elemelere Amerikalılar karması denen bir takım ile maç yaparak hazırlanmış ve yapılan adam adama savunmaya fark atan millilerimiz iki gün sonra alan savunması karşısında baygın düşüvermişlerdi. Sadece kişilere top zorlatmaya dayanan hücum sistemine Alman Milli Takım çalıştırıcısı Ralp Klein'ın sadece güldüğü ve "Bir videonuzu seyretmek tüm maçlarınızı bilmek demektir!" dediği Siyavuş bu bireysel zorlamaların ötesinde bir şey organize edemediğinden dünyamız çöküvermişti.

Siyavuş, hezimet sonrası basına verdiği beyanatlarda eleştirilere kızıyor, Amerikalıları suçluyor ve kulüplerden yakınıyordu. Ancak Türkiye'de ilk defa iki Amerikalıyı bir takımda oynatanın kendisi olduğunu unutuvermişti. Üstelik üstadın şimdiye kadar dolaşmadığı bir kulüp de kalmadığına göre (Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş, Efes, Eczacıbaşı, Kadıköyspor ve Karşıyaka) bu kulüplerde sistem kurulamamış ve oyuncu yetiştirilememişse kendi suçu sayılması gerektiğini bir türlü çakamıyordu.

Erman boşuna didindi durdu

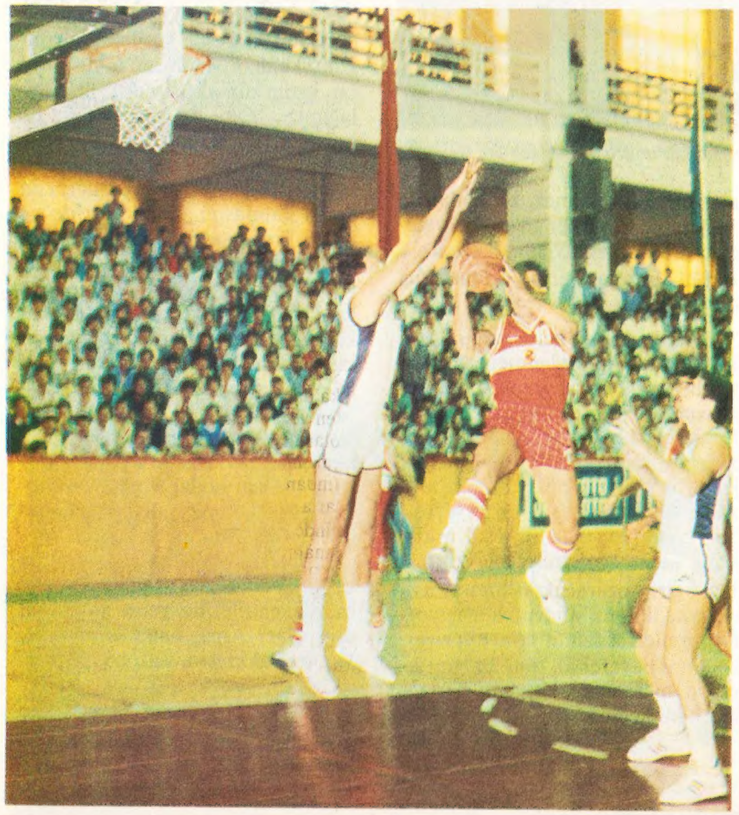

Aydan Siyavuş bugüne kadar sadece Efe'ye emek vermiş sonra onun sırtına binerek on seneden fazla "ticaret" ile iştigal etmişti. Basketbol camiasında Siyavuş'un yetiştirdiği başka bir basketbolcu hatırlayan hiç yoktu. Ayrıca yetiştirmek bir yana verilen zararlar da vardı. Şimdi milli takımın skoreri olan Levent, Aydan Siyavuş tarafından "Bu adam basketbol oynayamaz" denerek Eczacıbaşı takımından atılmıştı.

Oyuncu yetiştirmemek bir yana Siyavuş'un çalıştırıcılara da fırsat verdiği yoktu.Her milli takım çalıştırıcısının bir görevi de kendisinden sonra milli takımı devralacak çalıştırıcıyı yetiştirmektir. Ancak Aydan Siyavuş Yalçın Granit geleneğine uyarak yardımcı çalıştırıcıyı "eline su şişesi sıkıştırılacak adam" olarak görmüş ve Ünal Özüak, Halil Üner, Fehmi Sadıkoğlu ve şimdi de Koray Mıncınöz'ü iş olsun diye kenarda dolaştırıp durmuştu.

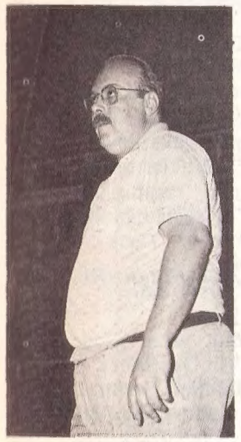

Karanlıktaki adam Siyavuş

Peki bu yenilgiler sadece geçici bir durum mu? Basketbol milli takımımız dört senedir Romanya ve Bulgaristan elinde tepetaklak olmuş vaziyette. Siyavuş Yugoslavya, İtalya, Fransa gibi takımların yedeklerle geldiği Akdeniz Oyunları'nda alınan üçüncülüğü başarı sayıyor. Kendi ülkemizde yenilgiyi de önemsiz görüyor. Ancak bu Akdeniz Oyunları'nda takke bir kere daha düşecek. Tam dört sene evvel "Mısır'a da yenileceğiz yakında" diye yazmıştım. Akdeniz Oyunları'nda **Mısır maçını ilgiyle izlemeniz tavsiye olunur.** Ancak en ilginci Yunanistan maçı olacak herhalde. Eğer olursa!

Basketbolden çok atyarışını düşünen, Türkiye Gençler Basketbol Şampiyonası'nda cins-i lâtif ile tribündeki resmi Hafta Sonu ve Hürriyet'e konu olan bir eğitici olmayacağına göre Siyavuş'a resto! Yerine kim mi? Tabii ki basketbol otoritesi AYHAN TININ!

Deniz GÖKÇE

Zeki Öztürk dünya çapında ama

Roma'da dünya çapında olmasa da, olacağını kanıtlayan bir atletimiz vardı. Zeki Öztürk.. Tıpkı 4 yıl önceki Birinci Dünya Şampiyonası'nda, dünya çapında olmasa da olacağını kanıtlayan bir Sermet Timurlenk'in olduğu gibi.. Kaç gazeteci Timurlenk'i sormuş, kaç uluslararası yarışma organizatörü Sermet'i kentlerine davet için bizden aracılık istemişlerdi. Konuştuğumuz dünya çapındaki hocalar açıkça "Sermet'i bize verin, onu 1986 Avrupa Şampiyonası'nda kürsüye çıkaralım" demişlerdi. Şimdi nerde Sermet?.. Ne yapıyor, kaç koşuyor, bilen var mı?.. Hatta ve hatta bu adda bir atlet var mı, soralım bakalım?..

Yetenek başka şeydir, bu yeteneğin üzerine, bir üst düzey sporcusu inşa etmek başka şey.. Bu ikincisi için, üst düzeyde hoca gerekir. Bu da Türkiye'de yoktur, hiç de olmamıştır.

Sermet'i, daha nice Sermetleri kaybettik. Şimdi Zeki Öztürk var gündemde.. Eğer Zeki'nin bir Sait Aouita ya da Abdi Bile, ya da hep bunlar gibi, Amerika'da yetişip, sıra yarışa gelince, ülkenin bayrağını çeken birisi olmasını istiyorsak, elimizi çabuk tutmamız gerek.

Eskiler, "Dağ Musa'ya gelmezse, Musa dağa gider" demişler.. Seul'e sadece bir kış kala, üst düzeyde, ama dünya ve olimpiyat üst düzeyinde bir çalışma ortamı ve hocasını Türkiye'ye getirmek zordur. Ama Zeki'yi Amerika'ya göndermenin, Seul Oyunları'na kadar orada hazırlatmanın bir yolu mutlak vardır ve bu yol bulunmalıdır.

Bunu, üst düzey sporcuları, reklam için de olsa, manevi evlat edinecek kadar seven Turgut Özal sağlayabilir, bunu atletizme bugüne dek hep yanlış yatırım yapan ve yanlış işler yapan Şişe Cam (Zeki'nin kulübü) yapabilir. Bunu atletlere bugüne dek büyük olanaklar sağlayan, zengin iş adamı Yılmaz Sazak, ya da başka bir zengin sağlayabilir. Ama birisi mutlak yapmalı ve Zeki, Seul'e final koşacak düzeyde hazırlanmalıdır. Bu sağlandı mı, gerisi kendiliğinden gelir. Artık bir Grand Prix koşucusu olarak Zeki, her yarışı için yan cebine 10-15 bin dolar koyar.. Yılda 60-70 bin dolar kazanır ve artık, atletizm onu zengin, lüks yaşatan bir iş haline geleceğinden, gerisini de kendisi getirir.

Bu konunun acil yanı.. Bir de bu acil durumun ortaya çıkardığı bir gerçek var. Bu ülkede üstyapı sporcusu için antrenör yok. Bu yüzden hemen her branşta çocuklar en fazla Balkan düzeyine, kendi yetenekleri ve ilk bilgileri veren hocaları ile geliyor, ondan öteye gidemiyor ve körleniyorlar.

Türk spor teşkilatının bir görevi, sporu geniş kitlelere yaymaksa, bir görevi de üst düzey yetenekleri, Avrupa, dünya çapında yarıştırıp, bu ülke insanına gurur aşılamak, bu ülkeyi dünyaya tanıtmaktır.

Derwall çapında bir futbol adamı, Galatasaray'a gelebiliyorsa, Derwall çapında bir atletizm ya da yüzme adamının bu ülkeye gelmemesi için bir sebep var mı?..

Cüneyt Koryürek, Şişe Cam'ı bir üst düzey atletizm kulübü olarak planlamıştı. Türkiye'nin en üst atletleri burada toplanacak, üst düzey bir çalışma ortamı ve dünya çapında hocalarla, Avrupa pistlerinde koşacaklardı. Ne oldu Şişe Cam, üçüncü sınıf adamlar ve üçüncü sınıf hocalarla genişletilmiş kadrosu ile, Türkiye atletizm şampiyona ve liglerine giren, onlarla sıra kulübünden biri.. Üst düzey sporcuları böylece gene sahipsiz kaldılar.

Yazımıza başlık olan Zeki Öztürk'ün hocası bakın şimdi Mehmet Tümkan'dır. Atletizm hocalığını kimden, nerden, nasıl öğrenmiş, bugüne kadar hangi yeteneği almış nereye getirmiş, bilinmeyen, ama yapamadıkları tarafımızdan gayet iyi bilinen Tümkan..

Tümkan, bir yeteneği 3.50 koşturana kadar antrene edebilir. Onun altına indiği zaman, antrenörün daha üst düzeyde olması gerekir. 3.40'ın altına indiniz mi, başınızda, Avrupa düzeyinde bir hoca olmalıdır artık.

Şişe Cam bunu yapsaydı, bugün bu yazıyı yazmamıza gerek kalmazdı, çünkü Zeki, Roma'da final koşmuş, belki de kürsüye çıkmış olurdu. Kişisel kaprisler ve çekişmeler içinde, yanlış adamlara saplanıp, çıkış noktasını değiştiren ve sıra kulüplüğünü yeğleyen Şişe Cam, şu anda treni kaçırmış görünüyor. İşte bu sebeple, belki devlet düzeyinde, belki de özel teşebbüste, ne bileyim, belki Şarık Tara'nın tesisleri hazır Enka kulübünde, Avrupa ve dünya düzeyinde yarışacak, yarışabilecek atletlerimiz, Enka'da bu işin planlanmasını çok iyi bilen ve ne dediğimizi en iyi anlayacak olan Ümit Kesim yönetimindeki bir çalışma ortamında, gene Kesim tarafından bu ülkeye getirilebilecek hocalarla, ya da onun ilişkileri ile, gereğinde Amerika'ya gönderilerek hazırlanabilirler.

Bir ülkede dünya çapında yetenek, çok ender bir talih işidir. Biz bu talihe fazlası ile sahibiz, ama daha birinin keyfini çıkaramadık.

Artık vakit kaybetmeyelim. Önce Zeki'yi sonra ötekileri kurtaralım.

Hıncal ULUÇ

Humeynicilik

Bir dost ülke olarak gördüğüm İran'a karşı sempatim vardı. Mollaların bize karşı gösterdikleri tutumları yüzünden tiksinmeye başladım. Sanki İran'ın hiçbir sorunu kalmamış gibi Türkiye'nin işlerine burunlarını sokuyorlar. Bizimkiler de bir türlü tutup şu Hümeyni'ye hak ettiği dersi vermediler. Türkiye'nin yapacak çok işi var, bir de Humeyni uğraştırmasın bizi.

Adem SARI-SAKARYA

Mustafa Kemal Öz (!)

Mustafa Kemal Atatürk'ün soyadının Öz olmadığını öğrenince çok rahatladım. Tele-tombala programını izledikten sonra Adapazarı'nda birçok arkadaşıma ve bazı kimselere sorduğum halde "Herhalde öyledir!" demeleri beni bile inandırmıştı. Birçok kaliteli filme sansür koyup televizyona çıkmasını engelleyen sansürcü veya denetimciler veya bu soruları hazırlayanlar acaba bu kadar kültürsüz mü?

Murat Ramazan METİN-SAKARYA

Kocatepe Camii

Özal, Kocatepe Camii'nin açılışında diyor ki, "Dinimizi herkesin anlayacağı biçimde anlatmalıyız." Fakat bu anlayışta kişilerin başa geçmediğini görüyoruz. Türkçe ezanı reddedenler kendi içlerinde değil midir? Atatürk, "Kur'an-ı Kerim'i Türkçeleştirelim, millet duaların anlamını bilerek inansın" dediği zaman Bursa'da "Din elden gidiyor" diyenlere anlamlı bir cevap vermiştir.

Ali Yaşar KIRBAŞ-ANTALYA

Direnişçinin ölümü

Didar Şensoy'un ölümü, dramatik bir tesadüfle referandum haftasına rastladı. Bir yandan sayıları bini bulmayan politikacının yasakları için 50 milyon kişilik bir kampanya yürütülüyor, basın, televizyon, partiler referandumla dolu, bir yandan da içerde çürüyen on binlerce genç ve onların perişan aileleri... Referanduma konu olanlar hiç olmazsa, her türlü özgürlükleri fiilen kullanabiliyorlar, ya unuttuğumuz içerdekiler?..

Hüzeyin BALKIR-ADANA

Dr. Asaf Atbaş'a

Alçakgönüllü (!) yazınız için tebrikler. "Naylon ameliyatlar" başlıklı yazıdan kimsenin gocunmasına gerek yok. Anlaşılan sadece siz doktorlar oldukça üstün insanlarsınız, yalnızca sizler ağır şartlarda çalışıyorsunuz, bizler yan gelip yatıyoruz! Sağlık gibi hayati konularda sizlere danışmak, bizleri karşınızda küçük düşürüyor demek. Fakat aklınızı daha iyi kullandığınız bir gerçek. Çünkü muayenelerinizde bir "aaa" dedirtme karşılığında talep ettiğiniz ücret ile sanki soyguculuk örneği veriyorsunuz.

M. ALTUN-İSTANBUL

Reklam ve cinsellik

Bu konudaki serbestiyetinizi, yayın anlayışınızı biliyor olmama rağmen yine de fazla buluyorum. Zaten bir yalancılık olan reklamcılığın bir de cinselliğe el atması edepsizliktir. Bunu hoş gibi göstermek kabul edilecek şey değil.

Ahmet ARDIÇHAN - BURSA

Tarihe sansür

Beyler, siz hâlâ "burun" demeyi yasaklayan Abdülhamit kafasıyla sansür makasınızı şakırdatmaya devam edin, teknoloji ve bilim, tarihi hapsetmeye çalıştığınız o köhne duvarları yıkıp geçiyor... Ne demek kitap toplatmak? Sınır illerinde oturan vatandaşlar TV antenlerinin yönünü biraz değiştirdiler mi, bütün "muzır görüntüleri", "sapık ideolojilerin propagandalarını" izleyebiliyorlar. Yasaklanan her şey merakı artırıyor ve sadece el altından yapılan satış fiyatının yükselmesine yarıyor. Siz de koltuklarınızda enselerinizi kaşıyarak "vatanın ve milletin selameti"ni sağladığınızı düşünüp avunuyorsunuz. Yazık...

Cemil TÜTÜNCÜ-KIRŞEHİR

Su da yanar

Sinemamızın umut veren genç yönetmenlerinden Ali Özgentürk'ün son filmini tanıtan yazınızı okurken, sinemamız adına biraz da üzüldüm doğrusu... Çünkü öyle bir konu kıtlığı var ki, aynı tarzın yönetmenleri hep birbirlerine benzer filmler yapıyorlar. Geçen yıl gazeteci kahramanların olduğu avantür filmler furya haline geldi. Sonra 12 Eylül cezaevlerinden çıkanlar üzerine peşpeşe üç film, şimdi de Ömer Kavur ve Ali Özgentürk, yönetmenlerin yaratım sancılarını beyazperdeye aktarıyorlar. Biz de seyirci olarak, "Biraz daha uğraşsınlar, Türk edebiyatını iyi izlesinler, özgün senaryolara para yatırsınlar da, konu yelpazesi genişlesin, zenginleşsin" diyoruz; daha doğrusu "temenni" ediyoruz...

Kerem ÇETİNER-ANKARA

1961-1987
SEVDA AKÇELİK
(GÖLLÜCÜ)

ACI BİR KAYIP

Hepimizin küçüğüydün, bebeğimizdin
Bizi ve yaşamı çok erken terkettin
Her zaman kalbimizde ve anılarımızda yaşayacaksın.

Güzel **SEVDA**, rahat uyu

Eşi: Ferruh Akçelik
Annesi: Bakiye Göllücü
BAYKAL, YAZGAN, EMRE ve **GÖLLÜCÜ** AİLELERİ

ŞEHİR
ÇAĞDAŞ
Kent Kültürü Dergisi

- Aziz Nesin... Gûşe'den köşe'ye... "Nesin Vakfı"
- Hıfzı Topuz'un kaleminden Kara Afrika'nın başkentlerinden biri: Ouagadougou
- Çetin Altan'la şehir üstüne söyleşi
- Zaman gazetesi yazarlarından Ali Bulaç'tan Kuran'a göre ilk ev, ilk şehir
- Issız adada geçen bir yılı anlatan "Castaway" filminin gerçek kahramanları ilk kez bir Türk gazeteci ile konuştu
- Dosya: Toplu konutta yaşar mısınız?

Mektepli mimarların piri: Vedad Tek • Heykeller özgür yaşamalı • San Francisco • Mehtapta Boğaziçi • Ayın şehir takvimi

96 Sayfa / 2000 TL.

- Bulunduğu şehri sevenler için,
- Daha özgür bir mekanda yaşamak isteyenler için

7. SAYI ÇIKTI

ŞEHİR'i düzenli okumak için abone olun.

DÖNEMLİ YAYINCILIK A.Ş.
Büyükdere Caddesi 57/1 Mecidiyeköy
İstanbul Tel: 173 13 09 - 167 36 19

BULMACA

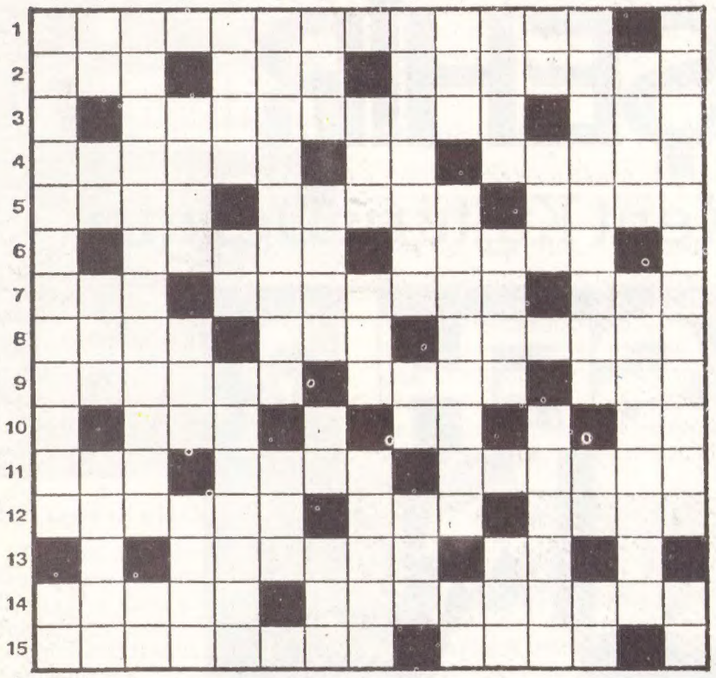

SOLDAN SAĞA: 1- 1874-1946 yılları arasında yaşamış, yapmacıklı, saf bir biçemle yazdığı **Üç Hayat, Herkesin Otobiyografisi, Dünya Yuvarlaktır, Paris Fransa** gibi yapıtlarıyla **"Yitik Kuşak"** adı verilen romancıları büyük ölçüde etkilemiş ünlü Amerikalı kadın yazar. **2-** Vücutta biriken azotlu madde - İspanyolların sevinç sözü - Elle örülerek yapılan yassı halat. **3-** Derilerin sepilendiği yer - Fizik, kimya, matematik ve biyolojiye verilen ortak ad. **4-** Soyu tükenmiş olan bir yaban atı - İki tarla arasındaki sınır - Bir çeşit yumurtalı süt tatlısı. **5-** Yunan mitolojisinde aşk tanrısı - Fıçıcı keseri - Tütün dizmek, kurutmak ve işlemek için kullanılan üstü kapalı sergi. **6-** Çölde uzaktan su gibi görünen ışık yanıltmacı - Ödenmesi gereken bir paranın, alacağa sayılarak bir bölümünün ödenmesi. **7-** Oyuk ya da çukur bir şeyin en alt bölümü - Bir kadın giysisi - "Uluslararası Çalışma Örgütü"nün simgesi. **8-** Üzüntü - Osmanlı devletinde kullanılan sivil rütbelerden biri - Özellikle atletizm pistlerinin kaplanmasında kullanılan plastikten döşeme gereci. **9-** Matematikte doğrultusu, yönü, uzunluğu belirli olan ve bir ok işaretiyle gösterilen doğru çizgi - Sinema ya da müzik yıldızı - İstanbul'un kısa yazılışı.**10-** İstanbul'da yayımlanan ve 4 Aralık 1945'te bir grup gösterici tarafından tahrip edilen gazete - Küçük mağara - Böreği, çiçeği ve terazisi vardır. **11-** Anadolu'da kurulmuş eski bir uygarlık - Yerden belirli bir yükseklikte yürümek için kullanılan ayaklık - Sarp, dik. **12-** Afrika'nın doğusunda toplu olarak yapılan yabanıl hayvan avı - En küçük izci kuruluşu - İnme. **13-** Afrika'da yaşayan ve çok hızlı koşabilen bir antilop - Bir nota. **14-** Bulaşmış - Deniz taşımacılığında kullanılan, gemiden suya bırakılarak yüzer halde limana çekilen cok iri metal sandık. **15-** Üzerine kandil, mum ya da herhangi bir ışık konulan yüksek tabla - Bir kimsenin dinin buyruklarını yerine getirmek için yaptıkları.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- 1931'de doğmuş, Roma Güzel sanatlar Akademisi'ni bitirmiş, insan gövdesinin anatomik yapısına öncelik veren bir yapı biçimi ve doku tekniğiyle gerçekleştirdiği çıplak kadın figürleri ve büstleriyle tanınmış Türk kadın heykeltıraşı - Yiyecek bulamayan, yoksul kimse. **2-** Koca - Güzel sanat - Bir bağlaç - Sinema ya da müzik yıldızı - İstanbul'un kısa yazılışı - Mezopotamya'da kurulmuş en büyük sitelerden biri. **4-** İrin birikimi - Madencilikle ilgili bir kuruluşumuzun kısa yazılışı - **Verdi**'nin ünlü bir operası. **5-** Bir giyeceğin göğüsle omuz arasına eklenen parça - Bir nota - Teklif etmek. **6-** Moğolistan'ın başkenti - Bir çeşit telli bürümcük. **7-** Hile, düzen - Sermaye kuruluşlarında ortakların ödenmemiş sermayeyi tamamlamaya çağrılması - Eski Mısır'da güneş tanrısı - İran Türklerince "ağa" yerine kullanılan sözcük. **8-** Eşek - Adale - Atina demokrasisinin gelişmesine öncülük edenlerin belli başlı kişilerinden biri olan ünlü Yunan şair, filozof ve kanun yapıcısı. **9-** Büyük rezalet - Boru sesi - Sıcak bölgelerde yetişen yağlı bir ağaç. **10-** Fecir - Fransa'nın güneybatısında büyük bir bölge - Tantal elementinin simgesi. **11-** Elemeye yarayan araç - Telli balıkçıl - Ağı. **12-** Dahil - Ünlü bir şairimizin soyadı - Eski edebiyatta bin beyitten oluşan manzumelere verilen ad. **13-** Ünlü bir Mısır kraliçesi - Kuzu sesi - Hollanda'nın plaka işareti. **14-** Bir sanat yapıtında işlenen konu - 1825-1864 yılları arasında yaşamış, Marx'ın görüşlerinden ayrılarak ulusal ve reformcu bir sosyalizmi savunmuş, **Sermaye ve Emek, Sistematik Kazanılmış Haklar Teorisi** gibi yapıtlarıyla tanınmış **Ferdinand** önadlı Alman sosyalisti. **15-** 1904'te doğmuş, birçok kentte Atatürk anıtı yapmış, ayrıca Atatürk'e en çok benzeyen maskın yaratıcısı olup son yıllarda genç kız ve kadın figürlerine yönelmiş Türk heykeltıraşı - Bir nota.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	A	H	M	E	T	B	İ	N	B	E	L	L	A	■	İ
2	N	A	İ	L	İ	■	R	E	E	L	■	A	L	E	T
3	D	R	■	E	R	O	S	■	T	■	A	M	O	R	A
4	R	A	H	M	A	N	İ	N	O	V	■	A	Z	A	P
5	E	Ş	■	G	N	U	■	İ	N	E	K	■	O	T	■
6	D	O	N	E	■	R	A	Ş	İ	T	İ	Z	M	■	K
7	E	■	Ü	■	T	■	M	A	Y	O	■	E	■	İ	R
8	R	A	■	H	A	R	A	B	E	■	A	R	A	Z	İ
9	A	L	F	A	■	O	T	U	R	U	M	■	V	A	T
10	İ	M	A	■	A	M	E	R	■	S	İ	P	A	H	İ
11	N	A	S	İ	P	■	R	E	Y	■	G	A	R	■	K
12	■	D	İ	L	■	B	A	K	A	L	O	R	Y	A	■
13	L	E	Y	■	F	A	S	■	L	A	■	İ	A	Ş	E
14	A	R	E	N	A	■	U	T	A	R	İ	T	■	İ	R
15	K	E	S	E	N	E	■	İ	K	A	M	E	T	■	K

TEST

Rust geldi aşka...

Nerdeydin oğlum / Kremlin'de anne / ne yaptın oğlum / uçmuştum anne / kiminle oğlum / kendimle anne / rust geldi aşka / rustun aşkı başka / rust geldi aşka / oynayacak kazaska... Cessna'sıyla sınırları hiçe sayarak uçan ve Kremlin meydanına keyfi iniş yapan 18 yaşındaki Alman genci Mathias Rust yargılandı ve serserilikten suçlu bulundu. Cezası Rusya'da 4 yıl zorunlu kamp. Kimine göre serserilik rölatiftir, ülkesine ve FIR hattına göre değişir. Konformist olmayanlar içinse serserilik evrenseldir, bir kolektif ruhtur, sınırlar öte... Don Juan gibi, De Sade gibi, Antoine de Saint Exupery gibi, Neyzen Tevfik gibi... Bu haftaki testimizi evrensel serserilere ve onlardaki ruhu kolektif olarak paylaşanlara sunuyoruz. Kim istemez "Göklerdeki o kayığın kaptanı bendim" diyebilmeyi? Belki de en çok isteyecek olanlar özgürlüklerine kastedilenler, kafeslenmiş kangurular... Seçimlerine set çekilip kötürüm yerine konarak ancak oturduğu yerden şarkı söylemesine izin verilenler...

1. Hayatı boyunca tek düzelikten kaçmaya çalıştı. Kilise tarafından aforoz edildi. Mülkünden vazgeçmek istemesine karşı çıkan karısını 80 yaşında terk etti, kendine daha arınmış bir yurt bulmak üzere çıktığı yolda bir demiryolu istasyonunda zatürreeden öldü. Bu yazar kimdi?

a) Rabindranath Tagore
b) Lev Tolstoy
c) Palmiro Togliatti
d) Othmar Spann

2. Her türlü kanuna karşı özgürlüğü savunmuştu. Rind'ti, belki de rind'lerin en sonuncusuydu. Hayatı akıl hastaneleriyle meyhane masaları arasında geçmiş, bu arada da sürekli olarak hiciv üretmişti. "Küfür lisanın tuzu biberidir" diyen bu humor serserisinin adını bilebilecek misiniz?

a) Lebip Efendi
b) Ercüment Ekrem
c) Ahmet Hamdi Tanpınar
d) Neyzen Tevfik

3. 'Kaldırım yosması' demek olan **peripatetik** sözcüğünden türetilmiş, gezimcilik anlamındaki **peripatetizm** felsefe okulunun en önemli filozofu kimdi?

a) Damokles
b) Aristoteles
c) Platon
d) Democritus

4. Aşağıdaki evrensel serserilerden üçü intihar etti, biri eceliyle öldü. Kimdi?

a) Stefan Zweig
b) James Joyce
c) Ernest Hemingway
d) Jack London

5. Bir antiserseri: Koyu Japon militaristi. Eşcinsel. Japonya'nın gidişini protesto için harakiri yaptı. Anımsayabilecek misiniz?

a) Kenzo Tanaka
b) Kiyonare Kikutake
c) Tutodiki Putana
d) Yukio Mishima

6. Üvey babası ille de tıp doktoru olacaksın diye tutturunca 18 yaşında evi terk edip dağa çıktı. 1 yıl kadar dolaştıktan sonra Freud ailesi ile tanışıp Viyana Psikanaliz Enstitüsü'nün öğrencileri arasına katıldı. Kimdi bu psikanalist?

a) Adler
b) Erik Erikson
c) Gregory Bateson
d) Karen Horney

7. "Sanatçı aslında bir çilekeştir fakat, ters yönde işleyen bu çile insanı bütün nimetlerden el çekmeye değil, tam tersine, bütün yasakları, özellikle de iki büyük yasağı, yani şehveti ve ölümü aşmaya götürür" diyen L'Histoire de Oeil'ün gerçeküstücü yazarı kimdi, bilebilecek misiniz?

a) Thaddaus Troll
b) Cesare Pavese
c) Georges Bataille
d) Klaus Mann

8. Sigara almaya diye çıkıp birkaç ay sonra Londra'dan haberi gelen, parasız pulsuz dünya seyahatine çıkan, karikatür konularını önceden teleskopuyla inceleyen, karpuza çok düşkün ünlü Türk karikatür serserisi.

a) Mıstık
b) Eflatun Nuri
c) Yalçın Çetin
d) Cemal Nadir

Yanıtlar: 1 (b),**2** (d), **3** (b), **4** (b), **5** (d), **6** (b), **7** (c), **8** (b).

Hazırlayan: Ahmet Turan ALTINER

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

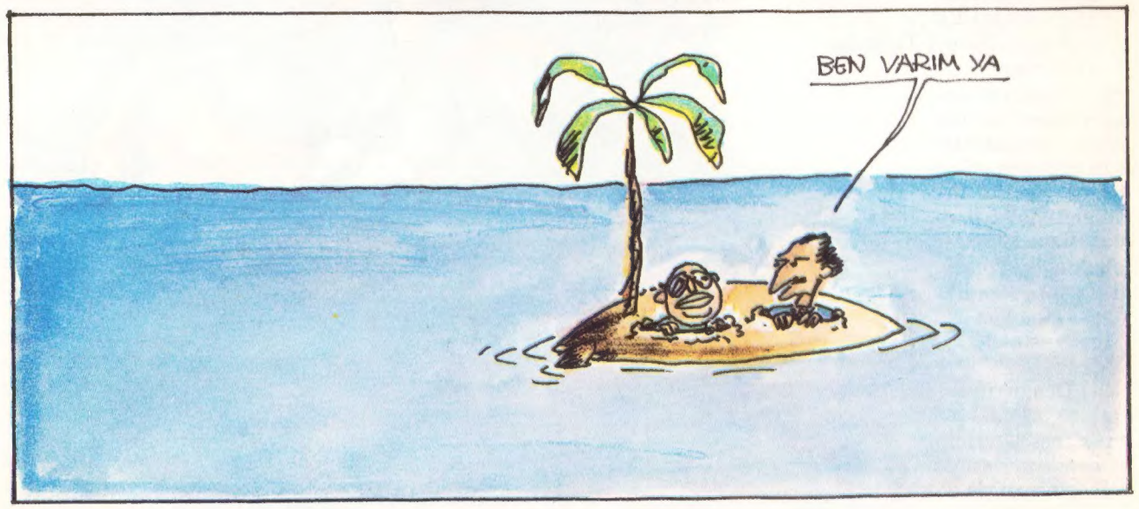

Rothmans
KING SIZE

PARANIN
SATIN ALABİLDİĞİ
EN İYİ TÜTÜN

1979 yılı icra pl. 467. tedbir uyarınca sigara sağlığa zararlıdır